

**ANTRASIS ENERGIJOS EFEKTYVUMO
VEIKSMŲ PLANAS**

2011

LIETUVA

TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. BENDRAS ANTROJO ENERGIJOS EFEKTYVUMO PLANO KONTEKSTAS.....	4
1.1. Nacionalinis energijos taupymo kontekstas	4
1.2. Nacionalinio galutinės energijos taupymo rodiklio apžvalga ir rezultatai.....	12
2. GALUTINĖS ENERGIJOS TAUPYMAS.....	13
2.1. Strategijos turinčios poveikį galutinės energijos taupymui.....	13
2.2. Galutinės energijos taupymo priemonių apžvalga ir skaičiavimo metodologija.....	14
2.2.1. Priemonės namų ūkių sektoriuje.....	17
2.2.2. Priemonės paslaugų sektoriuje	24
2.2.3. Priemonės pramonės sektoriuje	47
2.2.4. Priemonės energetikos sektoriuje	52
2.2.5. Priemonės transporto sektoriuje.....	57
2.2.6. Horizontalios priemonės.....	69
2.2.7. „Nuo bendro prie atskiro“ (top-down) metodu apskaičiuotas sutaupytas energijos kiekis	89
2.3. Pavyzdinis viešojo sektoriaus vaidmuo	91
2.4. Įpareigojimai energetikos kompanijoms skatinti galutinės energijos vartojimo efektyvumą	92
2.5. Patarimų ir informacijos vartotojams prieinamumas ir teikimas.....	93
3. ATSAKINGOS INSTITUCIJOS IR ORGANIZACIJOS.....	94
1 priedas. ŠILUMOS PERDAVIMO KOEFICIENTŲ VERTĖS IR ŠILUMINĖS ENERGIJOS SUVARTOJIMO NORMOS.....	96
2 priedas. INFORMACINĖ, ŠVIETĖJIŠKA, MOKOMOJI VEIKLA	99

ĮVADAS

Antrasis energijos efektyvumo veiksmy planas (toliau – Veiksmy planas) parengtas vadovaujantis 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetiniy paslaugy, panaikinančios Tarybos direktyvą 93/76/EEB (toliau – direktyva 2006/32/EB), 14 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

Pagrindinis Veiksmy plano tikslas – aprašyti nacionalinio tarpinio 2010 m. energijos taupymo rodiklio pasiekimo rezultatus. Veiksmy plane taip pat pateikiama esamos energijos vartojimo situacijos apžvalga, aprašomos naujai priimtos ir planuojamos priimti energijos vartojimo efektyvumo priemonės, siekiant didinti energijos galutinio vartojimo efektyvumą, ir kurios turi užtikrinti, kad bus pasiektas nacionalinis energijos taupymo rodiklis 2016 m.

Pirmajame energijos efektyvumo veiksmy plane nustatytas nacionalinis energijos taupymo rodiklis devyneriy (2008–2016) mety laikotarpiui apskaičiuotas pagal direktyvos 2006/32/EB I priedo reikalavimus lygus 9 % galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m. Tai atitinka 3797 GWh. Tarpinis energijos taupymo rodiklis trijų (2008–2010) mety laikotarpiui lygus 1,5 % galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m. ir atitinka **628 GWh**.

2010 m. sutaupyta galutinės energijos kiekis sudaro **780 GWh** ir atitinka 1,8 % pagal direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį nustatyto galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m. Sutaupyta kiekis apskaičiuotas „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu, įvertinant kiekvienos energijos vartojimo efektyvumą didinančios priemonės sutaupyta energijos kiekį. Dalies Veiksmy plane aprašytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemoniy sutaupymai nepateikti, nes nėra galimybiy jų poveikį kiekybiškai išmatuoti.

Didžiausią indėlį 2010 m. rodiklio pasiekime turėjo horizontalios priemonės – 76 % (590 GWh), paslaugy sektorius – 14 % (110 GWh), namų ūkiy sektorius – 10 % (80 GWh). Įvertinus įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti individualiy energijos taupymo priemoniy poveikį, 2008-2016 m. numatomas sutaupyti galutinės energijos kiekis sudaro 3962 GWh ir atitinka 9,4 % pagal direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį nustatyto galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m. Numatyta, kad horizontalios priemonės sudarys 31 % (1240 GWh), energetikos sektorius – 19 % (740 GWh), pramonė apie 14 % (565 GWh), namų ūkiai – apie 14 % (558 GWh), transporto sektorius – 12 % (472 GWh), paslaugy sektorius – 9 % (374 GWh) nustatyto 2016 m. taupymo rodiklio.

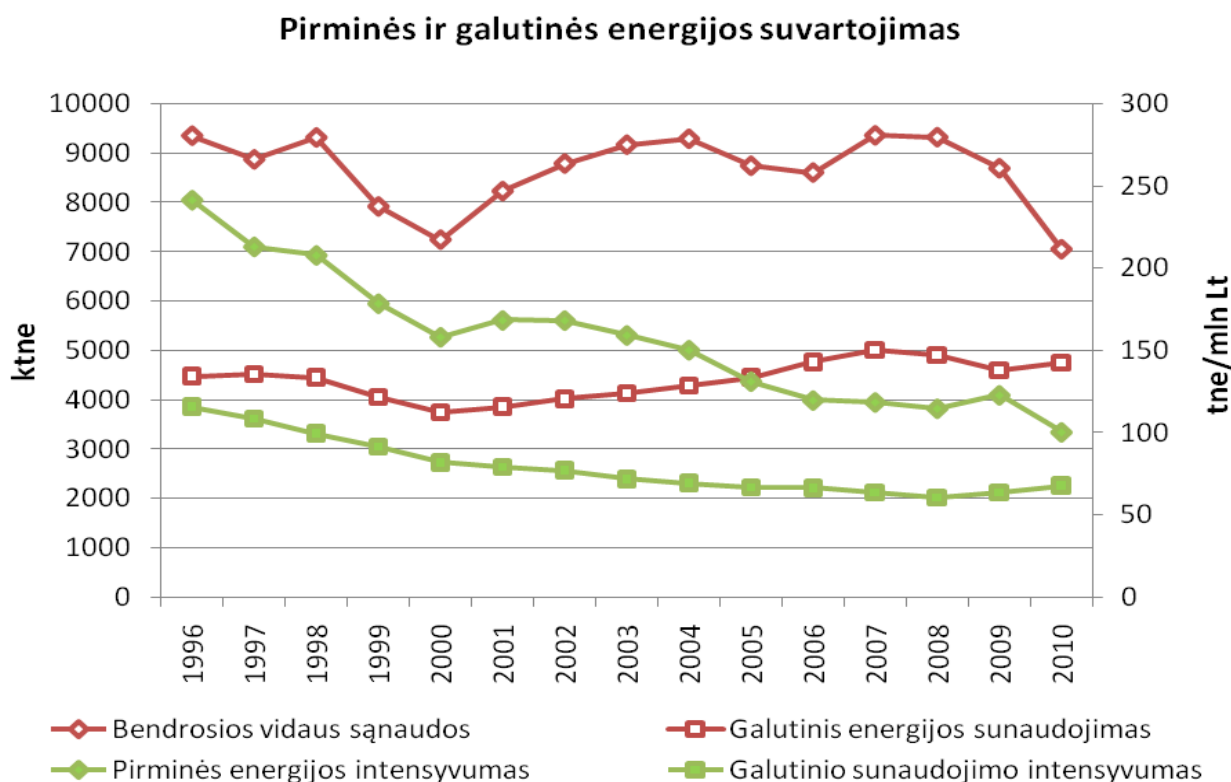
BENDRAS ANTROJO ENERGIJOS EFEKTYVUMO PLANO KONTEKSTAS

1.1. Nacionalinis energijos taupymo kontekstas

Bendrosios vidaus sąnaudos ir galutinis energijos sunaudojimas 1996–2010 m.

1996–2000 m. bendrosios vidaus sąnaudos ir galutinis energijos sunaudojimas mažėjo dėl struktūrinių pokyčių šalies ekonomikoje, naujų technologijų, pakeitusių iš praeities paveldėtas energijai imlias, bei kitų energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių diegimo. Nuo 2000 m. pradėjus sparčiau augti šalies ekonomikai, bendrosios vidaus sąnaudos ir galutinis energijos sunaudojimas pradėjo augti. Nuo 2000 iki 2007 m. bendrosios vidaus sąnaudos išaugo 29 %, galutinis energijos sunaudojimas 34 %. Nuo 2007 m. dėl ekonomikos nuosmukio bendrosios vidaus sąnaudos pradėjo mažėti (lyginant su 2010 m. sumažėjo 25 %).

Pirminės energijos ir galutinio energijos sunaudojimo intensyvumas (energijos sąnaudos bendrojo vidaus produkto vienetui, grandine susieta apimtimi (toliau – BVPI)) 1996–2010 m. laikotarpiu mažėjo apie 1,8 karto dėl išaugusio BVPI. 1 pav. pateiktas energijos sąnaudų ir energijos intensyvumo kitimas 1996–2010 m.

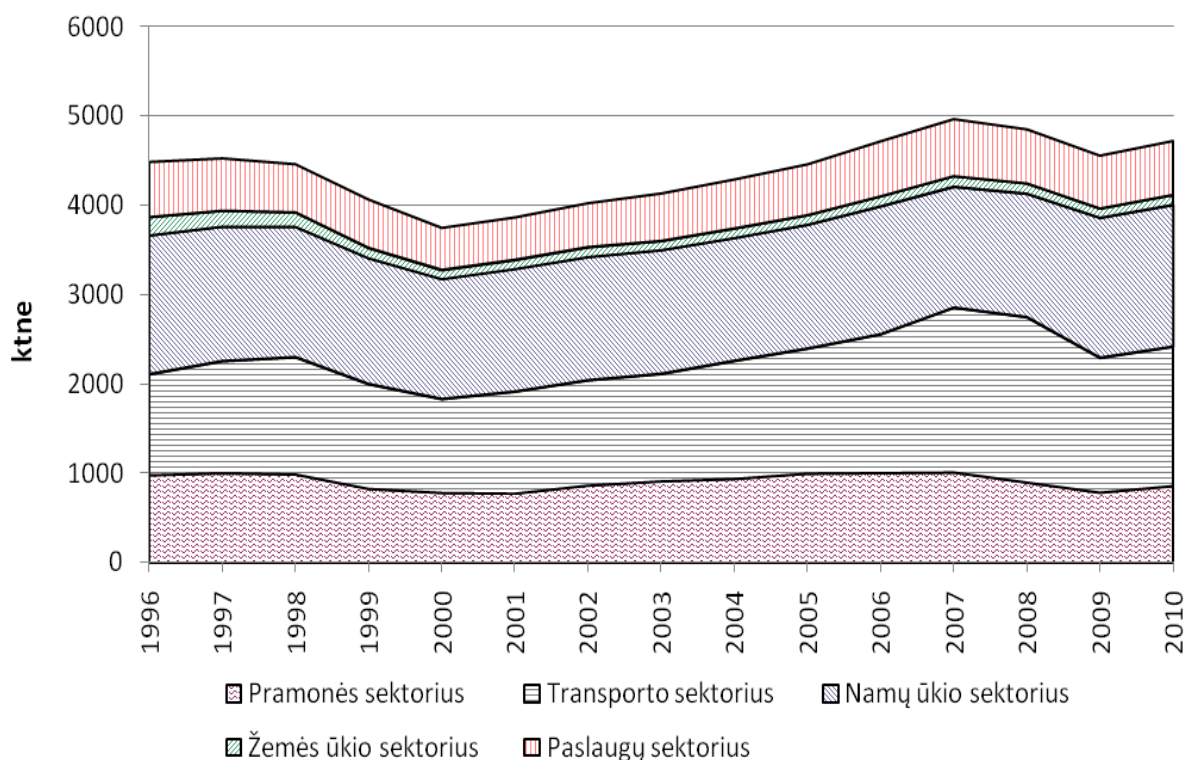
1 pav. Bendrųjų vidaus sąnaudų, galutinio energijos sunaudojimo, pirminės energijos intensyvumo ir galutinio energijos sunaudojimo intensyvumo kitimas 1996–2010 m.

Galutinio energijos sunaudojimo kitimas 1996–2010 m. pagal atskirus sektorius pateiktas 2 pav. Didžiausias galutinio energijos sunaudojimo pokytis nuo 2000 iki 2010 m. įvyko transporto sektoriuje (išaugo 48%, nuo 1056 iki 1558 ktne), taip pat augo energijos vartojimas pramonės (16 %) ir paslaugų sektoriuose (28 %). Kituose sektoriuose (namų ūkio

ir žemės ūkio) energijos suvartojimas kito nežymiai. Nuo 2000 m. galutinis energijos sunaudojimas išaugo apie 27 % ir 2010 m. sudarė 4712 ktne.

Nuo 2007 m. galutinės energijos sunaudojimas pradėjo mažėti visuose sektoriuose, išskyrus namų ūkio sektorių. Didžiausias galutinės energijos sunaudojimo mažėjimas buvo transporto sektoriuje – 16 %, pramonės sektoriuje – 4,4 % ir žemės ūkio sektoriuje - 3,6 %. 2010 m. lyginant su 2007 m. bendras galutinės energijos sunaudojimas sumažėjo 5,2 %.

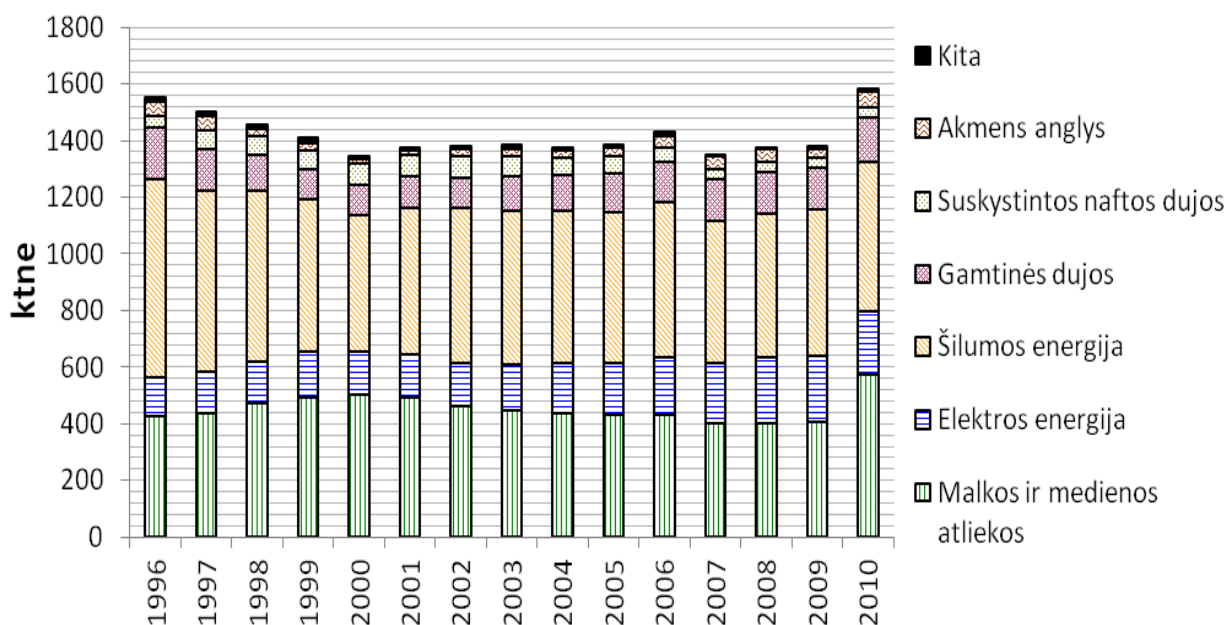
2010 m. didžiausias galutinės energijos kiekis (34 %) buvo sunaudotas namų ūkio sektoriuje. Transporto sektoriuje sunaudota 33 %, pramonės – 18 %, prekybos ir paslaugų – 13 %. Žemės ūkio ir statybos sektoriuose sunaudota nedidelė dalis energijos, atitinkamai 2 % ir 1 %.

2 pav. Galutinio energijos sunaudojimo kitimas pagal sektorius 1996–2010 m.

Energijos sunaudojimas namų ūkio sektoriuje

Galutinio energijos sunaudojimo kitimas namų ūkiuose pateiktas 3 pav. Iki 2000 m. galutinis energijos sunaudojimas namų ūkiuose mažėjo vidutiniškai 3,5 % per metus, o nuo 2000 iki 2008 m. kito nežymiai – išaugo 2,8 %. Nuo 1996 iki 2010 m. elektros energijos sąnaudos padidėjo beveik 61 %. Labai pakito šilumos energijos vartojimas – nuo 1996 iki 2010 m. sumažėjo 32 %. Gamtinių dujų sunaudojimas nuo 1996 iki 2010 m. sumažėjo 15 %. Tai pagrindinės priežastys dėl kurių galutinis energijos sunaudojimas sumažėjo per visą laikotarpį.

3 pav. Galutinio energijos sunaudojimo kitimas namų ūkio sektoriuje 1996–2010 m.

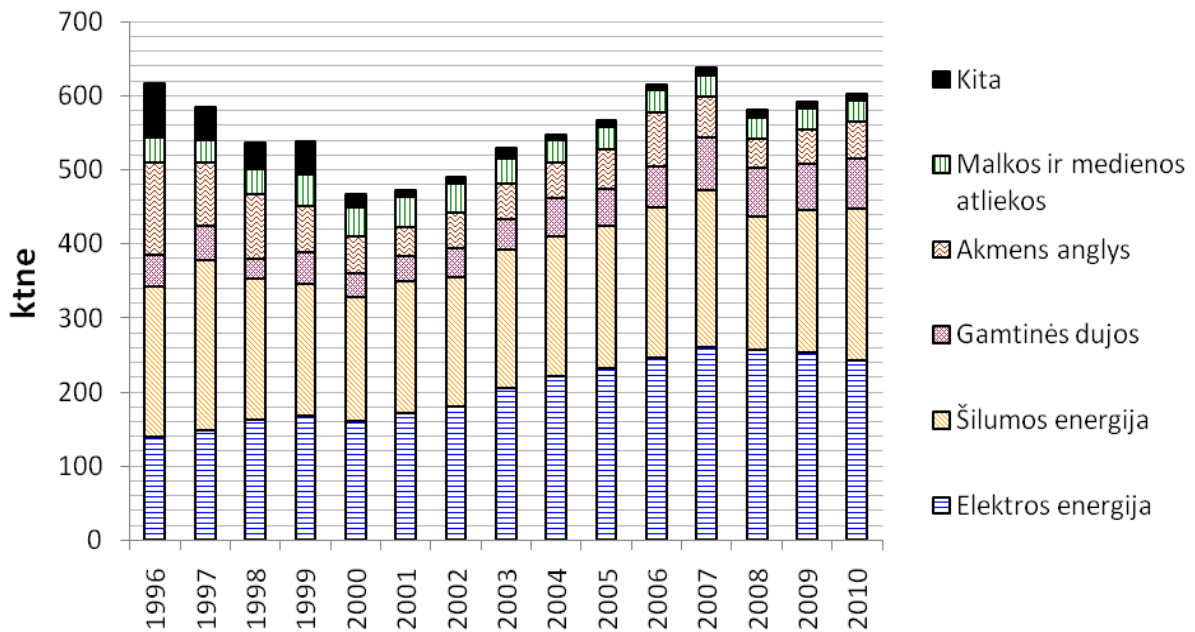
2010 m. namų ūkiuose daugiausia sunaudota malkų bei kurui skirtų medienos atliekų (35 %), šilumos energijos (33 %), elektros energijos (14 %) ir gamtinių dujų (10 %).

PASTABA: malkų ir medienos atliekų sunaudojimo padidėjimą 2010 m. (išaugo 41 % palyginus su 2009 m.) lėmė Lietuvos statistikos departamento skaičiavimo metodikos pasikeitimas, o ne faktinis šių išteklių naudojimo augimas. Statistikos departamentui pagal pasikeitusią metodiką perskaičiavus ir pakoregavus ankstesnių metų suvartojimo duomenis, bus atitinkamai atnaujinta informacija.

Energijos sunaudojimas paslaugų sektoriuje

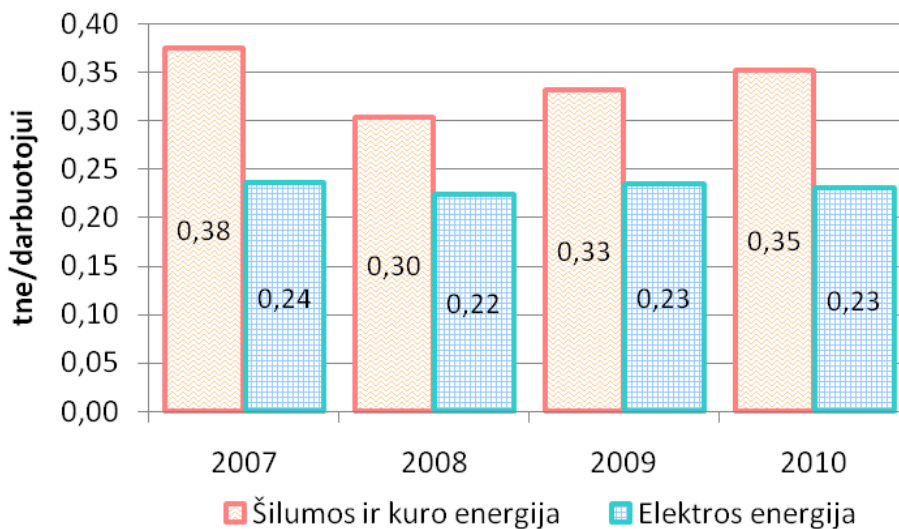
Galutinio energijos sunaudojimo kitimas paslaugų sektoriuje pateiktas 5 pav. Iki 2000 m. galutinis energijos sunaudojimas šiame sektoriuje mažėjo, o nuo 2000 iki 2007 m. augo vidutiniškai po 5,2 % per metus. Sparčiausiai augo elektros energijos sunaudojimas, kuris nuo 1996 m. iki 2010 m. padidėjo apie 74 %. Galutinio energijos sunaudojimo augimas, prasidėjęs 2000 m. yra išaugusio elektros ir šilumos energijos naudojimo pasekmė. Nuo 2001 iki 2007 m. elektros ir šilumos energijos sunaudojimas padidėjo atitinkamai 51 % ir 19 %.

Galutinės energijos suvartojimas 2007-2010 m. sumažėjo 4,7 % - nuo 633 ktne 2007 m. iki 603,1 ktne 2010 m. 2010 m. šiame sektoriuje daugiausia sunaudota elektros energijos (40 %), šilumos energijos (34 %), gamtinių dujų (11 %), akmens anglių (8 %) ir malkų bei medienos atliekų (5 %).

5 pav. Galutinio energijos sunaudojimo kitimas paslaugų sektoriuje 1996–2010 m.

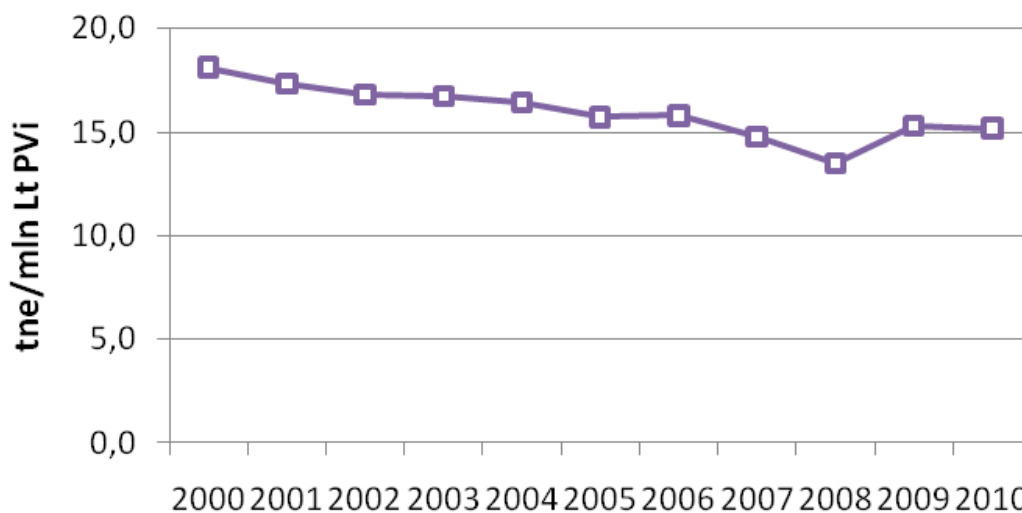
Energijos sąnaudų tenkančių vienam darbuotojui (tne/darbuotojui) kitimas paslaugų sektoriuje pateiktas 6 pav. Šilumos bei kuro (pateiktų gyventojams šildymo, maisto gaminimo reikmėms) energijos (perskaičiuotos norminiam šildymo sezonui) sunaudojimas nuo 2007 iki 2010 m. sumažėjo 8,6 %, elektros energijos – 4,3 %. Darbuotojų, dirbančių paslaugų sektoriuje, skaičius nuo 2007 iki 2010 m. sumažėjo 3,9 %. Dėl sumažėjusio darbuotojų skaičius ir sukuriama pridėtinės vertės šiame sektoriuje sumažėjo šilumos energijos sunaudojimas. Nepaisant darbuotojų skaičiaus mažėjimo elektros energijos sunaudojimas šiame sektoriuje mažėjo nežymiai.

6 pav. Energijos sąnaudų vienam darbuotojui kitimas paslaugų sektoriuje

Energijos intensyvumo (energijos sąnaudos pridėtinės vertės vienetui susietam grandinine apimtimi (toliau – PVi)) paslaugų sektoriuje kitimas pateiktas 7 pav. Nuo 2000 iki 2008 m. energijos intensyvumas paslaugų sektoriuje sumažėjo 34 %. Nuo 2000 iki 2008 m. energijos sąnaudos išaugo 28 %, o paslaugų sektoriaus PVi – 67 %. Spartesnis paslaugų sektoriaus PVi nei energijos sąnaudų augimas lėmė energijos intensyvumo paslaugų

sektoriuje mažėjimą. Energijos intensyvumas 2009 m. išaugo dėl 14% sumažėjusios sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės, energijos suvartojimui 2008-2009 m. beveik nepasikeitęs (sumažėjo mažiau nei 1 %). 2010 m. energijos intensyvumas išliko beveik nepakitęs.

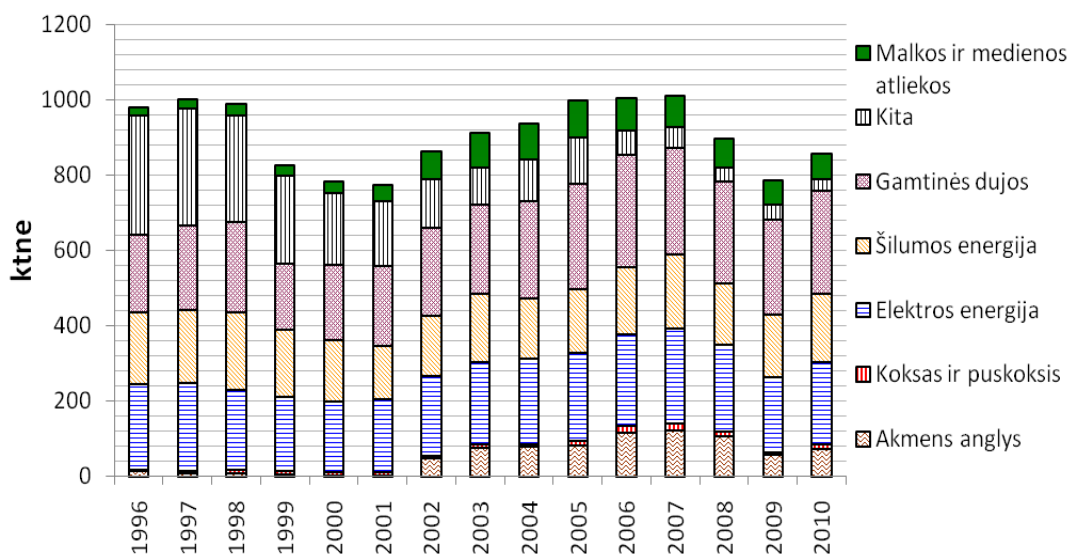

7 pav. Energijos intensyvumas paslaugų sektoriuje

Energijos sunaudojimas pramonės sektoriuje

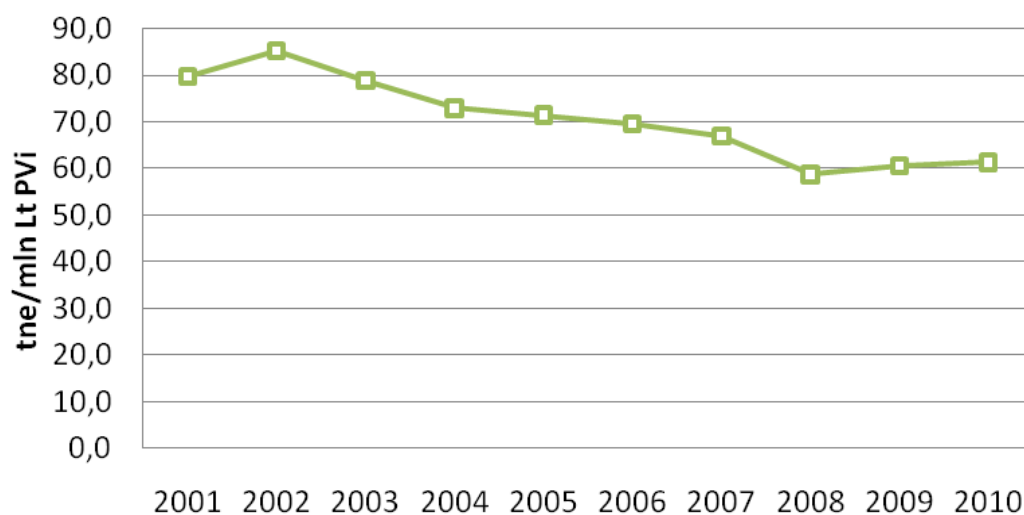
Galutinio energijos sunaudojimo kitimas pramonės sektoriuje pateiktas 8 pav. Bendras galutinis energijos sunaudojimas pramonėje iki 2001 m. mažėjo, o nuo 2002 m. pradėjo augti. Elektros energijos sunaudojimas nuo 2001 iki 2007 m. padidėjo 31 %. Energijos sunaudojimo augimui nuo 2001 m. daugiausia įtakos turėjo augantis elektros, gamtinių dujų, akmens anglių ir šilumos energijos vartojimas.

2007-2010 m. galutinis energijos sunaudojimas sumažėjo 15% (152 ktne). 2010 m. pramonėje daugiausia sunaudota gamtinių dujų (32 %), elektros energijos (26 %), šilumos energijos (21 %), akmens anglių (9 %) ir malkų bei medienos atliekų (8 %).

8 pav. Galutinio energijos sunaudojimo kitimas pramonės sektoriuje 1996–2010 m.

Energijos intensyvumo (energijos sąnaudos PVi vienetai) kitimas pramonės sektoriuje pateiktas 9 pav. Nuo 2001 iki 2008 m. pramonės sektoriuje sukuriama PVi padidėjo 65 %, o energijos sąnaudos išsaugo 22 % – tai lėmė energijos intensyvumo sumažėjimą 24 %. Energijos sąnaudų augimas buvo beveik 3 kartais mažesnis nei PVi augimas, todėl išliko intensyvumo mažėjimo tendencija. 2010 m. lyginant su 2008 m. energijos intensyvumas pramonės sektoriuje nežymiai paaugo dėl 8,5 % sumažėjusios sektoriaus PVi. Nors energijos sunaudojimas taip pat sumažėjo (4,4 %) toks pokytis buvo nepakankamas kad išliktų mažėjančio energijos intensyvumo tendencija.

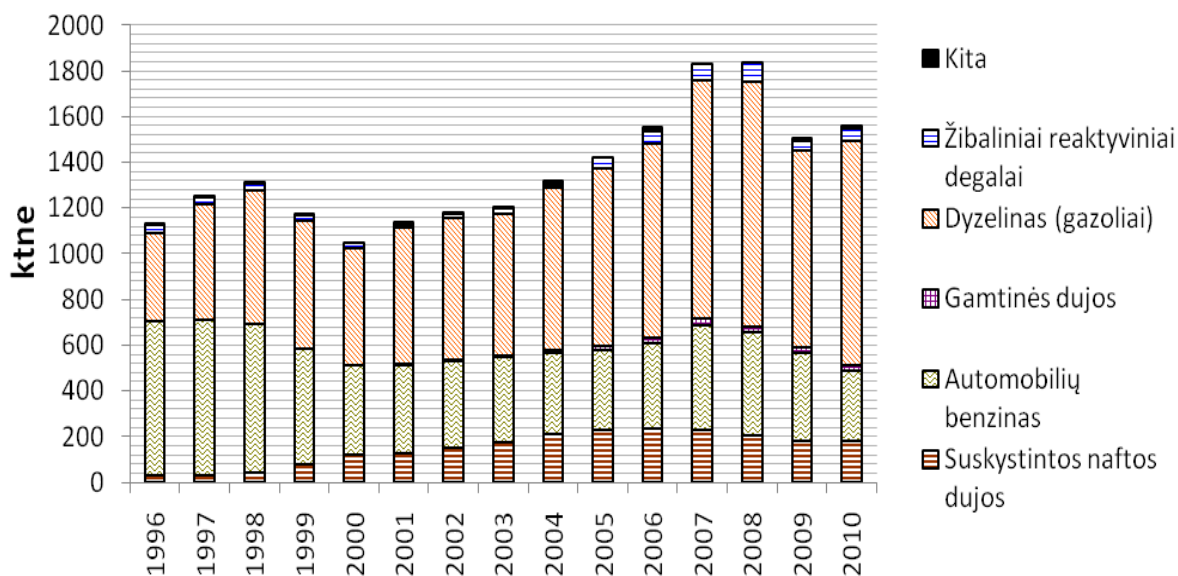
9 pav. Energijos intensyvumas pramonės sektoriuje

Energijos sunaudojimas transporto sektoriuje

Galutinio energijos sunaudojimo kitimas 1996–2010 m. transporto sektoriuje pateiktas 10 pav. Nuo 2000 iki 2008 m. galutinis energijos sunaudojimas transporte nuolat augo vidutiniškai 8,5 % per metus. Pagrindinė šio augimo priežastis buvo spartus transporto priemonių skaičiaus augimas. Nuo 1996 iki 2008 m. kelių transporto priemonių skaičius padvigubėjo, sparčiausiai augo lengvųjų automobilių skaičius, kuris padidėjo 2,2 karto, ir puspriekabių vilkikų skaičius, kuris išaugo 2,8 karto. Šių transporto priemonių kiekio augimą galima paaiškinti padidėjusiu prekių judėjimu bei pagerėjusia gyventojų ekonomine padėtimi. Nuo 1996 iki 2008 m. krovinių apyvarta padidėjo 2,5 karto. 1996 m. tūkstančiui gyventojų teko 218 lengvieji automobiliai, o 2008 m. – 498.

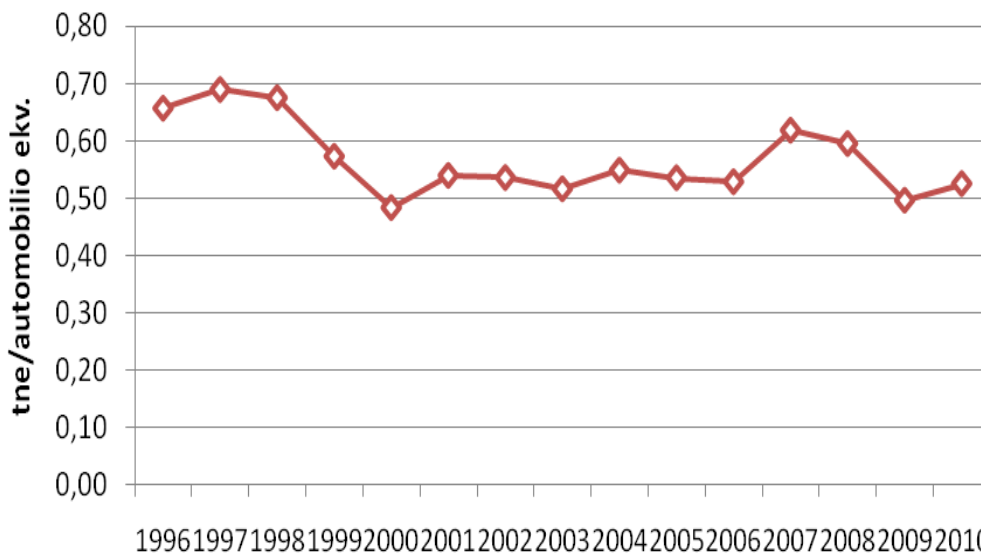
Galutinės energijos suvartojimas 2008-2010 m. sumažėjo 17 % (290 ktne). 2010, m. lyginant su 2008 m., kai energijos sunaudojimas transporte buvo didžiausias nuo 1996 m., dyzelino sunaudojimas sumažėjo 8,4 % (17,7 ktne), automobilių benzino – 32 % (146,3 ktne), suskystintų naftos dujų – 12 % (25,3 ktne). Toks degalų sunaudojimo pokytis yra tiesioginė pervežamų krovinių srauto sumažėjimo pasekmė – lyginant su 2008 m. krovinių pervežimai 2010 m. sumažėjo 14,5 % (19 581,4 tūkst. tonų).

2010 m. transporto sektoriuje daugiausia sunaudota dyzelino (63 %), benzino (25 %), suskystintų naftos dujų (12 %).

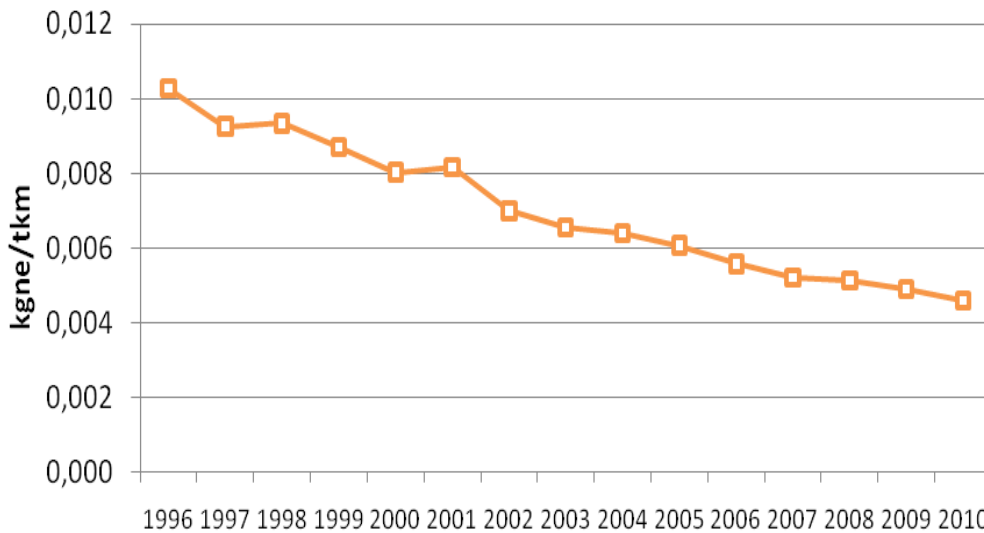
10 pav. Galutinio energijos sunaudojimo kitimas transporto sektoriuje 1996–2010 m.

Energijos sąnaudų tenkančių vienam automobilio ekvivalentui (tne/automobilio ekv.) ir vienam tonkilometriui kitimas transporto sektoriuje pateiktas atitinkamai 11 ir 12 pav. Energijos sąnaudos kelių transporte kito dėl išaugusios krovinių apyvartos (padidėjo 4,2 karto) ir padidėjusio puspriekabių vilkikų skaičiaus (išaugo 2,8 karto). Energijos sąnaudų sumažėjimas vienam automobilio ekvivalentui (nuo 1996 iki 2010 m. sumažėjo 20 %) siejamas su padidėjusiu naujesnių ir taupiau degalus vartojančių automobilių skaičiumi.

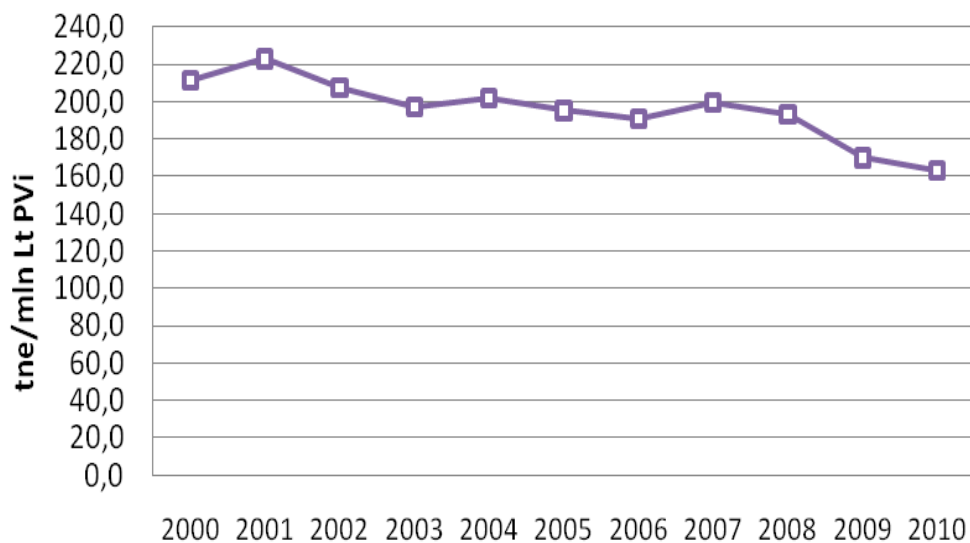
11 pav. Energijos sąnaudų vienam automobilio ekvivalentui kitimas kelių transporte

Geležinkelio transporte energijos sunaudojimas vienam tonkilometriui nuo 1996 iki 2010 m. sumažėjo 55 %. Nors energijos sunaudojimas sumažėjo 26 %, krovinių apyvarta išaugo 66 %. Tai lėmė energijos suvartojimo vienam tonkilometriui sumažėjimą.

12 pav. Energijos sąnaudų vienam tonkilometriui kitimas geležinkelio transporte

Energijos intensyvumo (energijos sąnaudos PVi vienetai) transporto sektoriuje kitimas pavaizduotas 13 pav. Nuo 2000 iki 2010 m. energijos intensyvumas transporto sektoriuje sumažėjo 23 %. Energijos intensyvumo mažėjimas transporto sektoriuje šiuo laikotarpiu buvo PVi augimo (padidėjo 92 %) pasekmė. PVi augimas šiuo laikotarpiu buvo didesnis nei energijos sunaudojimo augimas (padidėjo 48 %), todėl energijos intensyvumas transporto sektoriuje išlaikė mažėjančią tendenciją.

13 pav. Energijos intensyvumas transporto sektoriuje

1.2. Nacionalinio galutinės energijos taupymo rodiklių apžvalga ir rezultatai

Pirmajame energijos efektyvumo veiksnių plane nustatytas nacionalinis energijos taupymo rodiklis devynių (2008–2016) metų laikotarpiui apskaičiuotas pagal direktyvos 2006/32/EB I priedo reikalavimus lygus 9 % galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m. Tai atitinka 3797 GWh. Tarpinis energijos taupymo rodiklis trijų (2008–2010) metų laikotarpiui lygus 1,5 % galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m. ir atitinka 628 GWh. Žr. 1 lentelėje.

1 lentelė. Energijos taupymo rodiklio apskaičiavimas

		Galutinis suvartojimas, ktne					Vidurkis
		2001	2002	2003	2004	2005	
1.	Bendras galutinis energijos suvartojimas	3877,9	4028,8	4139,6	4307,5	4491,3	4169,0
2.	Vartotojų, nepatenkančių į direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį, galutinis energijos suvartojimas	456,0	475,0	499,9	525,6	557,1	502,7
3.	Kuro, kuris nepatenka į direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį (aviacinis benzinas, benzinas ir žibalo tipo kuras reaktyviniams varikliams), galutinis suvartojimas	34,8	30,6	33,0	39,4	50,8	37,7
4.	Galutinis energijos suvartojimas pagal direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį (1–2–3)	3387,1	3523,2	3606,7	3742,5	3883,4	3628,6
Energijos taupymo rodikliai:							
							2010 m. (1,5 %) - 54 ktne (628 GWh)
							2016 m. (9 %) - 327 ktne (3797 GWh)

2008-2010 m. apskaičiuotas sutaupyta galutinės energijos kiekis sudaro 780 GWh ir atitinka 1,8 % pagal direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį nustatyto galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m. Įvertinus galiojančių, naujai priimtų ir planuojamų energijos taupymo priemonių poveikį, 2016 m. numatomas sutaupyti galutinės energijos kiekis sudaro 3962 GWh ir atitinka 9,4 % pagal direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį nustatyto galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m.

2 lentelė. Galutinės energijos taupymo rodikliai, rezultatai ir prognozės

	Galutinės energijos taupymo rodikliai		Sutaupyta ar numatoma sutaupyti galutinės energijos kiekis	
	Galutinės energijos taupymo rodiklis nustatytas pirmajame energijos efektyvumo veiksnių plane (GWh)	(%)(lyginant su direktyvos 2006/32/EB atskaitinių metų suvartojimu)	Sutaupyta arba numatoma sutaupyti galutinės energijos kiekis (GWh)	(%)(lyginant su direktyvos 2006/32/EB atskaitinių metų suvartojimu)
2010	628	1,5	780	1,8
2016	3797	9	3962	9,4

2. GALUTINĖS ENERGIJOS TAUPYMAS

2.1. *Strategijos turinčios poveikį galutinės energijos taupymui*

Lietuvos Respublikoje priimti šie dokumentai, turintys poveikį galutinės energijos taupymui:

1. Nacionalinėje energetikos strategijoje, patvirtintoje 2007 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. X-1046 „Dėl Nacionalinės energetikos strategijos patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 11-430) įvardijamas siekis gerinti visų energijos rūšių vartojimo efektyvumą taip, kad 2025 m. lyginamosios energijos sąnaudos pastatuose, įvairiuose įrenginiuose ir prietaisuose, technologiniuose procesuose ir transporto sistemose būtų artimos išsivysčiusių ES valstybių rodikliams.

Nacionalinėje energetikos strategijoje iškelti uždaviniai dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo energijos gamybos ir transportavimo sektoriuose ir tikslas, pradedant 2008 m. sausio 1 d., per 9 metus sutaupyti 9 % galutinės energijos, lyginant su 2005 m. galutinės energijos suvartojimu. Remiantis direktyvos 2006/32/EB reikalavimais, taip pat nustatytas tarpinis energijos taupymo rodiklis trijų (2008–2010) metų laikotarpiui, kuris lygus 1,5% galutinės energijos suvartojimo vidurkio 2001–2005 m.

2. Vienas iš pagrindinių šalyje įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumą skatinančių programinių dokumentų yra Nacionalinė energijos vartojimo efektyvumo didinimo programa. Tai tarpinstitucinė programa, įgyvendinama nuo 1992 m. ir atnaujinama kas penkerius metus, atsižvelgiant į politinius, ekonominius, socialinius ir technologinius pokyčius. 2006–2010 metų programa patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 11 d. nutarimu Nr. 443 (Žin., 2006, Nr. 54-1956). Šios programos uždaviniai – vykdyti su darnaus vystymosi tikslais suderintą energetikos politiką, įtraukti energetikos efektyvumą į šalies bendrąją politiką, derinant sektorių veiksmus, sukuriant ir taikant atitinkamą reguliavimą bei vykdyti taikomuosius mokslo tiriamuosius darbus, informavimo ir šviečiamąją veiklą efektyvaus energijos vartojimo klausimais.

3. Lietuvos būsto strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60 (Žin., 2004, Nr. 13-387) numatyta siekti, kad 2020 m. šiluminės energijos ir kuro santykinės sąnaudos, skaičiuojamos būsto naudingo ploto vienetui, sumažėtų ne mažiau kaip 30 %. Būsto strategijai įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213 patvirtinta Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa (Žin., 2004, Nr. 143-5232; 2009, Nr. 112-4776; 2010, Nr. 72-3651).

4. Lietuvos transporto sektoriaus plėtros prioritetai nustatyti Ilgalaikėje (iki 2025 m.) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 692 (Žin., 2005, Nr. 79-2860).

2.2. Galutinės energijos taupymo priemonių apžvalga ir skaičiavimo metodologija

Šiame skyriuje pateikiama energijos vartojimo sektoriuose įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, kuriomis bus pasiekti nacionaliniai orientaciniai energijos sutaupymų rodikliai 2010 m. ir 2016 m., apžvalga, sutaupytas energijos kiekis ir jo skaičiavimo metodika.

Lietuvoje galutinės energijos sutaupymai skaičiuojami vadovaujantis šiais dokumentais ir metodais:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 692 (Žin., 2008, Nr. 83-3296; 2010, Nr. 7-296) patvirtintomis Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisyklėmis (toliau – Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisyklės).

Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisyklės nustato pastatų, technologinių procesų, įrenginių ar transporto objektų, kuriuose įdiegtos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės ir kurioms įdiegti skirta finansinė parama iš valstybės institucijų įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo programų, stebėsenos atlikimo reikalavimus.

Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėseną sudaro:

- savitųjų objekto energijos išteklių ir energijos vartojimo rodiklių¹ periodinis fiksavimas;
- energijos apsupties rodiklių² periodinis fiksavimas;
- objekto savitųjų rodiklių ir apsupties rodiklių vertinimas;
- objekto savitųjų rodiklių ir apsupties rodiklių, objekto būklės ir jos kitimo vertinimo apibendrinimas ir prognozavimas.

Per objekto stebėseną atliktas objekto rodiklių vertinimas, stebėsenos apibendrinimas ir prognozavimas naudojami objektuose sutaupytiems energijos kiekiams nustatyti, efektyviam energijos išteklių ir energijos vartojimui valstybės mastu užtikrinti, energijos vartojimo efektyvumo didinimo programoms rengti, energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo mechanizmams kurti.

Stebėsenos procese dalyvauja programų finansinę paramą gaunantys asmenys, valstybės institucijos ar įstaigos, administruojančios valstybės institucijų įgyvendinamas programas ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

Asmenys gaunantys programų finansinę paramą, įgyvendinę energijos efektyvumo priemones, tais pačiais kalendoriniais metais ir ateinančius vienerius kalendorinius metus fiksuoja objekto apsupties ir savituosius rodiklius ir sukauptus duomenis perduoda atitinkamos programos administratoriui. Atliekant kiekvieno objekto energijos išteklių ir efektyvaus energijos vartojimo stebėseną, be kiekvieno objekto savitųjų ir apsupties rodiklių, fiksuojami: įdiegtų priemonių tipas, skaičius, energetinės charakteristikos, investicijų į atskiras priemones dydis. Pavienius programų rodiklius vertina, stebėseną apibendrina ir prognozavimą atlieka atitinkamos programos administratoriai, kurie pateikia

¹ **Savitieji rodikliai** – nuo galutinio energijos vartotojo priklausantys rodikliai, tokie kaip objekte suvartotas energijos išteklių ir energijos kiekis, objekto dydis, objekte vykdomos veiklos mastas, objekto energijos išteklių ir energijos vartojimo lyginamieji rodikliai.

² **Apsupties rodikliai** – nuo galutinio energijos vartotojo nepriklausantys rodikliai, tokie kaip energijos išteklių, energijos ir objekto priežiūros kainos, objekto vietovės klimatiniai duomenys.

Energetikos ministerijai praėjusių kalendorinių metų programų efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos ataskaitą.

2. 2009 m. balandžio 10 d. Lietuvos Respublikos Energetikos ministro įsakymu Nr. 1-33 (Žin., 2009, Nr. 43-1695) patvirtintomis Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklėmis (toliau – Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės).

Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės nustato valstybės mastu sutaupyto energijos išteklių ir energijos kiekio, įgyvendinus energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, skaičiavimo taisykles, skaičiavimuose naudojamus energijos vartojimo efektyvumo rodiklius ir jų apskaičiavimo tvarką. Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklių nuostatos taikomos, atliekant valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimus ir rengiant energijos efektyvumo veiksmų planus, atsižvelgiant į direktyvos 2006/32/EB 14 straipsnio reikalavimus.

Sutaupytas energijos kiekis skaičiuojamas atskiroms energijos vartojimo efektyvumo didinimo programoms bei mechanizmams, jeigu jų poveikis energijos vartojimo efektyvumo padidėjimui gali būti išmatuotas arba apskaičiuotas ir patikrintas. Sutaupytas energijos kiekis ir energijos vartojimo efektyvumo rodikliai nustatomi kombinuojant metodus „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) ir „nuo bendro prie atskiro“ (*top-down*).

Naudojant metodą „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) vertinamas sutaupytas energijos kiekis dėl kiekvienos atskirai įgyvendintos priemonės. Atskirų priemonių sutaupyto energijos kiekiai gali būti įvertinami naudojant matavimais pagrįstus duomenis:

- tiesiogiai matuojant energijos suvartojimą objekte, kuriame buvo įgyvendinta priemonė (konkreto technologinio įrenginio, proceso, pastato šildymo sistemos, apšvietimo prietaisų ir pan.);
- suvartotos energijos atitinkamo laikotarpio sąskaitų, kurias pateikia energetikos įmonės iki įgyvendinant priemonę ir ją įgyvendinus, duomenis;
- energetikos įmonių energijos pardavimo duomenis, sukauptus prieš įgyvendinant priemonę ir ją įgyvendinus;
- įrangos ir prietaisų pardavimo duomenis;
- taikomųjų mokslinių tyrimų ir apklausų duomenis.

Sutaupytas energijos kiekis apskaičiuojamas įprastais metodais, be rezultatų patikrinimo (pvz., taikant numatytąsias vertes) arba sudėtingesniais metodais, patikrinant gautus rezultatus.

Naudojant metodą „nuo bendro prie atskiro“ (*top-down*), sutaupytas energijos kiekis apskaičiuojamas pradiniu tašku laikant nacionalinius ar sektorinius sutaupyto energijos kiekio lygius. Metiniai duomenys tikslinami, atsižvelgiant į šalutinius veiksnius (dienolaipsnius, struktūrinius pokyčius, produkcijos asortimentą ir t. t.). Sutaupytas energijos kiekis ir energijos vartojimo efektyvumo rodikliai „nuo bendro prie atskiro“ metodu apskaičiuojami naudojant energijos vartojimo efektyvumo rodiklių pokyčius atskiruose ekonominės veiklos sektoriuose ar galutinio energijos vartojimo sektoriuose, nustatytus Lietuvos statistikos departamento ir kitų nacionaliniu mastu renkamų duomenų pagrindu.

Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimus atlieka valstybės įmonė Energetikos agentūra.

3. Europos Komisijos parengta rekomenduojama metodika "Recommendations on Measurement and Verification Methods in the Framework of the Directive 2006/32/EC on Energy End-Use Efficiency and Energy Services".

2010 m. sutaupyta ir 2016 m. planuojamas sutaupyti galutinės energijos kiekis apskaičiuotas „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu, įvertinant kiekvienos individualios priemonės sutaupyta energijos kiekį. Dalies Veiksmų plane aprašytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupymai nepateikti, nes nėra galimybių jų poveikį kiekybiškai išmatuoti. 3 lentelėje pateikiami apibendrinti duomenys apie sutaupyta kiekį 2010 m. ir planuojamus sutaupymus 2016 m. pagal sektorius.

3 lentelė. Sutaupymai 2010 m. ir 2016 m. pagal sektorius (GWh)

Sektorius	2010 m. sutaupyta kiekis	2016 m. planuojamas sutaupyti kiekis
Namų ūkių sektorius	80	558
Paslaugų sektorius	110	387
Pramonės sektorius	n/d	565
Energetikos sektorius	n/d	740
Transporto sektorius	n/d	472
Horizontalios priemonės	590	1240
Viso:	780	3962

Palyginimo tikslais energijos vartojimo sektoriuose 2010 m. sutaupyta energijos kiekis taip pat apskaičiuotas „nuo bendro prie atskiro“ (*top-down*) metodu. Skaičiavimai pateikti Veiksmų plano 2.2.7. skyriuje.

2.2.1. Priemonės namų ūkių sektoriuje

Šiame skyriuje pateikiamas namų ūkių sektoriuje įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių aprašymas ir 2010 m. sutaupyta energijos kiekis. Sutaupymai apskaičiuoti „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu.

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta energijos kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti energijos kiekis (GWh)
N.1.	Energijos taupymo (būsto) demonstracinis projektas (<i>ankstyvieji veiksmai</i>)	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai	1998-2003 m.	20	20
N.2.	Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai	2005-2020	60	250
N.3.	Lengvatinis 9 % PVM tarifas	Gyvenamųjų pastatų apšiltinimas ir renovacija	2004-2009 m.	n/d	n/d
N.4.	2007–2013 m. periodo ES struktūriniai fondai	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai	2007-2013 m.	n/d	73
N.5.	Visagino miesto daugiabučių namų atnaujinimo programa "Energizija" (<i>nauja priemonė</i>)	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai	2011–2013 m.	n/d	60
N.6.	Klimato kaitos specialioji programa (<i>nauja priemonė</i>)	Vieno ar dviejų butų gyvenamieji namai; atsinaujančių energijos išteklių įranga	2010-nenustatyta	n/d	155
Viso:				80	558

Priemonės pavadinimas		Energijos taupymo (būsto) demonstracinis projektas (<i>ankstyvieji veiksmai</i>)
Priemonės indeksas		N.1.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 1998 m. Pabaiga: 2003 m. Numatyti svarbūs pakeitimai, patobulinimai: projektas baigtas įgyvendinti
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – didinti energijos vartojimo efektyvumą būsto sektoriuje.

	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=28080&p_query=Energijos%20taupymo%20(b%FBsto%20demonstracinis%20projektas%20&p_tr2=2
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai
	Tikslinė grupė	Daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojai.
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Įgyvendintos energijos taupymo priemonės: šilumos punktų renovacija, langų ir durų keitimas bei remontas ir sandarinimas, šildymo sistemų renovacija, balkonų stiklinimas, pastato sienų ir stogų remontas bei apšiltinimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Priemonės biudžetas 52,3 mln. LTL. Pasaulio banko paskola 40 mln. LTL. ir valstybės biudžeto lėšos.
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Vykdamas stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po renovacijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš renovaciją atliktų pastatų energijos vartojimo auditų rezultatais. Atliktos stebėsenos rezultatų pagrindu buvo parengta Pasaulio banko ataskaita.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	20 GWh
	Prielaidos	Įgyvendinti 626 gyvenamųjų pastatų atnaujinimo projektai. Įdiegtos energijos taupymo priemonės leido sutaupyti vidutiniškai 20–30 %, o kai kuriais atvejais – 60–70 % šilumos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa
Priemonės indeksas		N.2.
	Kategorija	Programinis dokumentas/Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2005 m. Pabaiga: 2020 m. Numatyti svarbūs pakeitimai, patobulinimai: Valstybės parama 2007 m. padidinta nuo 30 iki 50 %, nuo 2010 metų pradžios, Programa buvo pradėta įgyvendinti pagal naują finansinį modelį, Valstybės ir Europos Sąjungos iniciatyva JESSICA (angl. Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), pagal kurį teikiama 15 % Valstybės parama ir teikiami lengvatiniai kreditai su 3 % metinėmis palūkanomis. Iki 2013 m. gruodžio 31 d. butų ir kitų patalpų savininkams numatoma kompensuoti 100 % atnaujinimo (modernizavimo) projekto parengimo ir statybos techninės priežiūros atlikimo išlaidų. Iki 2013 m. gruodžio 31 d. butų ir kitų patalpų savininkams kompensuojama 100 % faktinių, tačiau neviršijančių 0,35 LTL/m ² per mėnesį buto naudingojo ar kitų patalpų bendrojo ploto, be pridėtinės vertės mokesčio, atnaujinimo (modernizavimo) projekto įgyvendinimo administravimo išlaidų.

	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – skatinti daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkus pasinaudojant parama kompleksškai modernizuoti daugiabučius namus ir gyvenamuosius rajonus, siekiant geresnės gyvenimo kokybės, racionalaus energijos išteklių naudojimo ir biudžeto išlaidų mažinimo šildymo išlaidoms kompensuoti.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa (Žin., 2004, Nr. 143-5232; 2008, Nr. 36-1282; 2009, Nr. 112-4776).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai
	Tikslinė grupė	Daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Pagal Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą valstybė remia tiek energinį efektyvumą didinančias, tiek kitas namo atnaujinimo (modernizavimo) priemones: šildymo, karšto ir šalto vandens sistemų kapitalinį remontą ar rekonstravimą; langų ir lauko durų keitimą; stogo šiltinimą, įskaitant naujo šlaitinio stogo įrengimą (išskyrus patalpų pastogėje įrengimą); balkonų (lodžijų) įstiklinimą pagal vieningą projektą; fasadinių sienų apšiltinimą; rūsio perdangos apšiltinimą; cokolio šiltinimą; alternatyvios energijos šaltinių (saulės, vėjo ir pan.) įrangos įrengimą; liftų kapitalinį remontą ir keitimą; pastato bendrojo naudojimo inžinerinių sistemų (nuotekų, elektros instaliacijos, priešgaisrinės saugos įrenginių, geriamojo vandens vamzdinių ir įrenginių) keitimą ar pertvarkymą.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Ši programa įgyvendinama daugiabučių namų butų savininkų, valstybės ir savivaldybių biudžetų, ES struktūrinių fondų, Igalios 2007-2013 m. programos ir kitomis lėšomis. Konkretus biudžetas tvirtinamas kiekvienais metais.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Būsto ir urbanistinės plėtros agentūra
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Pasiiekti energijos sutaupymai nustatyti atlikus pastato energetinį sertifikavimą (prieš ir po renovacijos), taip pat, įvertintas faktinis energijos suvartojimas šildymo sezono metu. Skaičiavimuose naudoti Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos stebėsenos ataskaitų duomenys.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	Nuo 2005 m. iki 2011 m. buvo atnaujinti 357 daugiabučiai namai. Vidutiniškai 1 m ² pasiektas 61 kWh/metus sutaupymas. Įvertinus visų atnaujintų daugiabučių naudingą šildomą plotą apskaičiuotas energijos sutaupymas siekia 60 GWh. Atsižvelgiant į daugiabučių atnaujinimo prognozes, 2016 m. numatytas sutaupymas - 250 GWh.
	Prielaidos	Kompleksiškai atnaujinus daugiabutį (apšiltinus namo sienas, stogą, pakeitus langus, įstiklinus balkonus, atnaujinus šilumos punktą), galima sutaupyti apie 50 % ir daugiau energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Lengvatinis 9 % PVM tarifas
Priemonės indeksas		N.3.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2004 m. Pabaiga: 2009 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Lengvatinis 9 % PVM tarifas taikytas gyvenamųjų namų statybos, renovacijos, apšiltinimo paslaugoms, už kurias apmokama valstybės ir savivaldybių biudžetų, valstybės teikiamų lengvatinių kreditų ir valstybės specialiųjų fondų lėšomis.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas (Žin., 2002, Nr. 35-1271; 2008, Nr. 149-6034).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Gyvenamųjų pastatų apšiltinimas ir renovacija
	Tikslinė grupė	Gyvenamųjų pastatų gyventojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Remiamos energinį efektyvumą didinančios ir kitos namo atnaujinimo (modernizavimo) priemonės.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Pastato energinio efektyvumo didinimas ar kiti namo atnaujinimo (modernizavimo) darbai sudaro sąlygas mažinti energijos sunaudojimą.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė persidengia su Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa.

Priemonės pavadinimas		2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūriniai fondai (Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonė: „Daugiabučių namų atnaujinimas didinant jų energijos vartojimo efektyvumą“)
Priemonės indeksas		N.4.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2013 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – atnaujinti daugiabučius namus, pirmiausia didinant jų energijos vartojimo efektyvumą lemiančias savybes.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir

		gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ įgyvendinimo priemonės VP3-1.1-VRM-03-R „Daugiabučių namų atnaujinimas pirmiausia didinant jų energijos vartojimo efektyvumą“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (Žin., 2009, Nr. 62-2507; 2010, Nr. 128-6553).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai
	Tikslinė grupė	Daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojai
	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Pagal priemonę remiamos veiklos: daugiabučių namų modernizavimas (šildymo sistemų, (išskyrus radiatorius butuose), pastatų šalto ir karšto vandens tiekimo sistemų, pastatų nuotekų šalintuvų (išskyrus sanitarinius prietaisus), elektros tiekimo sistemų pastatų viduje (išskyrus apšvietimo prietaisus butuose), priešgaisrinės signalizacijos sistemų, natūralios ventiliacijos sistemų, šiukšlių šalinimo sistemų kapitalinis remontas ar rekonstravimas, langų, lauko durų keitimas, liftų kapitalinis remontas ar keitimas, balkonų (lodžijų) įstiklinimas pagal bendrą projektą stiklinant visus pastato balkonus (lodžijas), stogų kapitalinis remontas ar rekonstravimas – papildomas šiltinimas (taip pat ir viršutinio aukšto perdangos šiltinimas), įskaitant naujų šiltintų šlaitinių stogų įrengimą (išskyrus patalpų pastogėje įrengimą), fasadinių sienų šiltinimas (įskaitant pastatų cokolių ir perdangų virš pravažiavimų (praėjimų) šiltinimą taip pat pastatų nuogrindų įrengimą).
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	ES fondų lėšos (iki 163 mln. LTL.) ir kitų juridinių ir (arba) fizinių asmenų lėšos (ne mažiau kaip 288 mln. LTL.).
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 0 GWh; 2016 m. 73 GWh
	Prielaidos	Planuojama, kad iki 2015 m. bus atnaujinta 200 daugiabučių namų.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Visagino miesto energijos efektyvumo didinimo daugiabučiuose pastatuose programa – „Visagino Energizacija“ (nauja priemonė)	
Priemonės indeksas	N.5.	
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2011 m. Pabaiga: 2013 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – mažinti daugiabučiuose gyvenamuosiuose pastatuose suvartojamos energijos sąnaudas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Priemonė nepradėta įgyvendinti

	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Daugiabučiai gyvenamieji pastatai
	Tikslinė grupė	Daugiabučių namų gyventojai
	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų išorinių atitvarų remontas ir (arba) rekonstravimas, pastatų energetikos sistemų modernizavimas ir (arba) rekonstravimas – jų energetinių charakteristikų gerinimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Priemonės finansavimo šaltiniai: Valstybės biudžeto lėšos – 81,8 mln. LTL, Ignalinos uždarymo programos lėšos (Europos sąjungos lėšos) – 24 mln. LTL, lengvatiniai kreditai, naudojant JESSICA finansinę priemonę – 105 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Visagino miesto savivaldybė.
	Prižiūrinti institucija	Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai bus skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d (priemonė dar nepradėta įgyvendinti); 2016 m. 60 GWh
	Prielaidos	Visagino miesto daugiabučiuose pastatuose energijos suvartojimas yra apie 40 procentų didesnis (suvartojama apie 190 kWh/m ² /metus), nei kitų šalies miestų pastatų suvartojimo vidurkis (suvartojama apie 140 kWh/m ² /metus). Planuojama, kad įgyvendinus Visagino miesto daugiabučių pastatų modernizavimo priemones, faktinės energijos suvartojimo sąnaudos vidutiniškai sumažės – iki 82 kWh/m ² per metus (energijos suvartojimas sumažėja daugiau kaip 50%).
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Galimas persidengimas su Priemone N. 2 jeigu projektams finansuoti bus naudojama JESSICA finansinė priemonė. Persidengimo atveju, siekiant išvengti dvigubos apskaitos, bus atliekamos sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo korekcijos.

Priemonės pavadinimas		Klimato kaitos specialioji programa (priemonė: Energijos vartojimo efektyvumo didinimas namų ūkio sektoriuje) (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		N.6.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2010 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programoje remiamos šios veiklos: <ul style="list-style-type: none"> fizinių ir privačių juridinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimas, pasiekiant pastato energetinio naudingumo C klasę ir sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas ne mažiau nei 20 %; atsinaujinančių energijos išteklių (saulės, vėjo, biokuro, geoterminės energijos ar kt.) panaudojimas individualiuose gyvenamosios paskirties pastatuose.
	Teisinis pagrindas/	Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymas (Žin.,

	platesnė informacija	2009, Nr. 87-3662; 2010, Nr. 145-7427).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Vieno ar dviejų butų gyvenamieji namai, atsinaujinančių energijos išteklių įranga.
	Tikslinė grupė	Vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų savininkai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	<p>Programoje finansuojamos šios energinį efektyvumą didinančias ir atnaujinimo priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • šildymo, karšto ir šalto vandens sistemų kapitalinis remontas ar rekonstravimas; • langų ir lauko durų keitimas; • stogo šiltinimas; • fasadinių sienų apšiltinimas; • rūšio perdangos apšiltinimas; • cokolio šiltinimas; • atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo ar kt.) įrangos įrengimas; • pastato inžinerinių sistemų (nuotekų, elektros instaliacijos, priešgaisrinės saugos įrenginių, geriamojo vandens vamzdynų ir įrenginių) keitimas ar pertvarkymas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	94 mln. LTL. Lėšos, gautos už perleistus nustatytosios normos vienetus. Paramos intensyvumas 30% projekto vertės, kitą dalį moka paramos gavėjas.
	Įgyvendinanti institucija	Budžetinė įstaiga Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai bus skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d (priemonė dar ne pradėta įgyvendinti); 2016 m. – 155 GWh
	Prielaidos	<p>Skaičiuojant energijos sutaupymus buvo darytos šios prielaidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vidutinis individualaus namo plotas 200 m², naudingas šildomas plotas 150 m², bendros investicijos siekia 56, 087 LTL/projektui. Individualaus namo savininkai diegia efektyviausias taupymo priemones – šildymo sistemos atnaujinimas, pastato išorinių sienų šiltinimas, langų ir lauko durų keitimas. Po renovacijos vidutinės metinės sąnaudos 1 m² šildyti sumažėja apie 21% – 85 kWh; • naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius daroma prielaida, kad CO₂ išmetimas per metus sumažės 2,24 tonomis. Vidutiniškai, vienas projektas, kurio galia yra apie 15 kW, per metus sutaupo apytiksliai 47 MWh energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

2.2.2. Priemonės paslaugų sektoriuje

Šiame skyriuje pateikiamas paslaugų sektoriuje įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių aprašymas ir 2010 m. sutaupyta energijos kiekis. Sutaupymai apskaičiuoti „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu.

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti kiekis (GWh)
P.1.	2004–2006 m. ES struktūriniai fondai (<i>ankstyvieji veiksmai</i>)	Viešosios paskirties pastatai	2005-2007 m.	40	40
P.2.	Mokyklų tobulinimo programa (<i>ankstyvieji veiksmai</i>)	Mokyklų pastatai	2002-2005 m.	11	11
P.3.	Valstybės institucijų pastatų energijos taupymo investicijų programa (<i>ankstyvieji veiksmai</i>)	Valstybinių institucijų pastatai	2003-2005 m.	4	4
P.4.	2007–2013 m. periodo ES struktūriniai fondai	Viešosios paskirties pastatai	2007-2015 m.	16	100
P.5.	Aukštųjų mokyklų studentų bendrabučių atnaujinimo programa	Aukštosios mokyklos	2006-2009 m.	4	4
P.6.	Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir aprūpinimo mokymo priemonėmis 2006–2008 m. programa	Bendrojo lavinimo mokyklos	2006-2008 m.	23	23
P.7.	Mokslo ir studijų institucijų renovavimo ir rekonstravimo 2007–2009 m. programa	Mokslo ir studijų institucijų pastatai	2007-2009 m.	1	1
P.8.	Švietimo įstaigų modernizavimo programa	Švietimo įstaigos	2009-2012 m.	n/d	13
P.9.	Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 m. programa	Bibliotekų pastatai	2003-2013 m.	1	4
P.10.	Kultūros centrų modernizavimo 2007–2020 m. programa	Kultūros centrų pastatai	2007-2020 m.	1	6
P.11.	Muziejų modernizavimo 2007–2015 m. programa	Muziejų pastatai	2007-2015 m.	n/d	1
P.12.	Įkalinimo įstaigų renovavimo ir įkalinimo sąlygų humanizavimo 2004–2009 m. programa	Įkalinimo įstaigų pastatai	2004-2009 m.	n/d	5

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti kiekis (GWh)
P.13.	Specialioji programa „Energijos taupymo projektų įgyvendinimas“	Mokyklos, darželiai–lopšeliai, ligoninių pastatai	2004-2008 m.	6	6
P.14.	Savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės ir kitos paskirties statinių statybos, rekonstravimo, remonto ir materialinio aprūpinimo programa	Savivaldybių viešosios paskirties pastatai	2003-2008 m.	n/d	5
P.15.	Ignalinos atominės elektrinės regiono savivaldybių viešosios paskirties pastatų energijos efektyvumo didinimas	Ignalinos atominės elektrinės regiono savivaldybių viešosios paskirties pastatai	2008-nenustatyta	3	19
P.16	Kvalifikavimo ir sertifikavimo schemas	Visi galutiniai vartotojai	2005-nenustatyta	n/d	n/d
P.17.	Reikalavimas pirkti energetiškai efektyvias prekes	Buitiniai prietaisai, raštinės įranga, apšvietimo lempos, šildymo sistemos elementai, transporto priemonės	2008-nenustatyta	n/d	n/d
P.18.	Nacionalinė žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programa	Gaminiai ir medžiagos, keleivinės transporto priemonės, keleivių vežimo paslaugos, įstaigų įranga ir jos priežiūros paslaugos, projektavimo paslaugos, statybos darbai	2008-2011 m.	n/d	n/d
P.19.	Klimato kaitos specialioji programa (<i>nauja priemonė</i>)	Viešosios paskirties pastatai	2010-nenustatyta	n/d	145
Viso:				110	387

Priemonės pavadinimas		2004–2006 m. periodo ES struktūriniai fondai (ankstyvieji veiksmai)
Priemonės indeksas		P.1.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2005 m. Pabaiga: 2007 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – didinti energijos vartojimo efektyvumą viešosios paskirties pastatų sektoriuje.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 2 d. nutarimas Nr. 935 (Žin., 2004, Nr. 123-4486)
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Viešosios paskirties pastatai
	Tikslinė grupė	Viešosios paskirties pastatuose dirbantys, juose besilankantys asmenys
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Viešosios paskirties pastatų įskaitant išorines pastatų atitvaras ir susijusių infrastruktūrą, šiluminis izoliavimas ir atnaujinimas, taip pat energetinių įrenginių atnaujinimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Projektų įgyvendinimui skirta 129 mln. LTL. Priemonė buvo finansuojama iš ES fondų lėšų bei Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų.
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
	Prižiūrinti institucija	Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Vykdamas stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po renovacijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš renovaciją atliktų pastatų energijos vartojimo auditų rezultatais.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	40 GWh
	Prielaidos	Buvo teikiama parama (iki 100 %) energijos taupymo projektams viešosios paskirties pastatuose įgyvendinti. Iš viso įgyvendinti 86 projektai.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė su kitomis priemonėmis nepersidengia.

Priemonės pavadinimas		Mokyklų tobulinimo programa (ankstyvieji veiksmai)
Priemonės indeksas		P.2.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2002 m. Pabaiga: 2005 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Pagrindinis tikslas – iš esmės pagerinti bendrojo lavinimo mokyklų (pagrindinių ir vidurinių) 5–10 klasių mokslėivių mokymą ir jų mokymosi aplinką.
	Teisinis pagrindas/	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 28 d. nutarimas Nr. 759 (Žin., 2002, Nr. 54-2130).

	platesnė informacija	
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Pagrindinių, vidurinių ir internatinių mokyklų pastatai
	Tikslinė grupė	Pagrindinių, vidurinių ir internatinių mokyklų darbuotojai ir mokiniai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Programa finansavo šias energijos taupymo priemones: langų, lauko durų keitimą, inžinerinių sistemų modernizavimą, pastatų stogų, sienų šiltinimą.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Bendras priemonės biudžetas – 124 mln. LTL. Programai skirtos lėšos tokiais proporcijomis: Pasaulio banko paskola – 50 %, Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas – 25 %, programoje dalyvaujančios savivaldybės – 25 % Pasaulio banko paskola – 62 mln. LTL; LR Valstybės biudžetas – 30,8 mln. LTL; Savivaldybių biudžetas – 30,8 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją atliktų pastatų energijos vartojimo auditų rezultatais. Buvo planuojama, kad pagal programą įgyvendinto projekto šiluminės ir elektros energijos sutaupymai sudarys apie 30–40%. Realūs energijos sutaupymai sudarė apie 31%.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	11 GWh
	Prielaidos	Įgyvendinant programą 2002 m. rekonstruota 10 mokyklų, 2003 m. – 29 mokyklos, 2004 m. – 17 mokyklų, 2005 m. – 6 mokyklos. Iš viso programos įgyvendinimo laikotarpiu rekonstruotos 62 pagrindinio lavinimo mokyklos. Bendras rekonstruotų pastatų šildomas plotas – 253 813 m ² .
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Valstybės institucijų pastatų energijos taupymo investicijų programa (ankstyvieji veiksmai)
Priemonės indeksas		P.3.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2003 m. Pabaiga: 2005 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programos tikslas – modernizuoti ir atnaujinti aukštųjų mokyklų bendrabučius, sveikatos priežiūros įstaigų ir valstybės institucijų pastatus.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Studentų bendrabučių, sveikatos priežiūros, įstaigų, valstybės institucijų pastatai
	Tikslinė grupė	Studentų bendrabučių gyventojai, sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai ir lankytojai, valstybės institucijų darbuotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo

Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Įgyvendinant programą lėšos buvo skiriamos aukštųjų mokyklų studentų bendrabučių energetinio ūkio modernizavimui, siekiant pagerinti studentų gyvenimo sąlygas, higienos ir patalpų eksploataavimo sąlygas, padidinti energijos vartojimo pastatuose efektyvumą. 50 % sveikatos priežiūros įstaigų rekonstravimo projektams numatytų lėšų buvo skirta šių įstaigų langų ir durų keitimui, pastatų atitvarams renovuoti, kita dalis investicijų buvo panaudota šilumos ūkiui atnaujinti (šilumos punktų modernizavimui, vietinių katilinių rekonstrukcijai). Kiekvienam rekonstruojamam pastatui iš programai skirtų lėšų buvo paruošti energijos vartojimo auditai, investiciniai ir techniniai projektai.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Programos biudžetas – 37 mln. LTL. Lėšų šaltinis 2002 m. spalio 28 d. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Šiaurės investicijų banko sutartis dėl paskolos.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
	Prižiūrinti institucija	Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją suvartotu energijos kiekiu.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	4 GWh
	Prielaidos	Renovuoti 25 universitetinių aukštųjų mokyklų studentų bendrabučiai. Kiekvienam renovuojamam bendrabučiui buvo paruoštas techninis energetinis auditas, investicinis ir techninis projektai. Sveikatos priežiūros įstaigų pastatų atnaujinimas. Numatyta finansinė parama buvo paskirstyta 25 sveikatos priežiūros įstaigoms, atsižvelgiant į šių įstaigų pastatams atliktus energetinius auditus ir parengtus investicinius projektus. Valstybės įstaigoms priklausančių administracinių pastatų atnaujinimas. Programos dalis skirta valdžios ir valdymo institucijų pastatų renovacijai. Pastatuose atliktas langų ir lauko durų pakeitimas ir rekonstruotos katilinės ir daugiau nei 2 km šilumos trasų vamzdynų, renovuota 17 šilumos punktų, pakeista beveik 500 m ² langų.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	2007–2013 m. periodo ES struktūriniai fondai (Sanglaudos skatinimo programa)	
Priemonės indeksas	P.4.	
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2015 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – mažinti viešosios paskirties pastatuose suvartojamos energijos sąnaudas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 4-298 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. birželio 25 d. įsakymo Nr. 4-265 „Dėl priemonių

		„Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu lygiu“, „Viešosios paskirties pastatų renovavimas regioniniu lygiu“, „Viešosios paskirties pastatų renovavimo projektai atitinkantys Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumento 1.2 priemonės „Energijos tiekimo, stabilumo, prieinamumo ir didesnio energetikos efektyvumo užtikrinimas“ naudos ir kokybės vertinimo kriterijus“ projektų finansavimo specialiosios (B) dalies formų patvirtinimo, pakeitimo“ (Žin., 2008, 83-3323).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Viešosios paskirties pastatai
	Tikslinė grupė	Viešosios paskirties pastatuose dirbantys, juose besilankantys asmenys
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Viešosios paskirties pastatų išorinių atitvarų remontas ir (arba) rekonstravimas, pastatų energetikos sistemų modernizavimas ir (arba) rekonstravimas – jų energetinių charakteristikų gerinimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Priemonė finansuojama iš ES fondų lėšų (930,9 mln. LTL) ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų (139,6 mln. LTL).
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija.
	Prižiūrinti institucija	Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra.
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Energijos sutaupymai 2010 m. apskaičiuoti gavus duomenis iš 26 projektus įgyvendinančių institucijų. Rekonstruotose pastatuose įdiegtų energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių naudą charakterizuoja faktinių šilumos sąnaudų, perskaičiuotų norminiam šildymo sezonui palyginimas prieš ir po rekonstrukcijos. Energijos sutaupymai 2016 m. nustatyti sudėjus šiuo metu tik įgyvendinamų projektų planuojamus energijos sutaupymus, apskaičiuotus atliekant kiekvieno numatyto rekonstruoti pastato energijos vartojimo auditą.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 16 GWh; 2016 m. – 100 GWh
	Prielaidos	Pagal priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu lygiu“ numatyta įgyvendinti 285 projektus. Pagal priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimas regioniniu lygiu“ planuojama įgyvendinti 248 projektus. Pagal priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimo projektai, atitinkantys Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumento 1.2 priemonės „Energijos tiekimo stabilumo, prieinamumo ir didesnio energetikos efektyvumo užtikrinimas“ finansuojami projektai, atitinkantys Lietuvos 2004–2006 m. BPD 1.2 priemonės „Energijos tiekimo stabilumo, prieinamumo ir didesnio energetikos efektyvumo užtikrinimas“ buvo finansuoti 21 projektas, tarp jų 14 projektų skirti rekonstruoti švietimo sistemai priklausančių įstaigų pastatus, 6 sveikatos apsaugos įstaigų projektai ir 1 projektas skirtas socialines paslaugas teikiančios įstaigos

		pastatui rekonstruoti.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė persidengia su priemonėmis P.6. ir P.8., kurių projektų įgyvendinimui buvo skirta dalis šios priemonės biudžete numatytų lėšų. Siekiant išvengti dvigubos apskaitos, priemonių P.6. ir P.8. sutaupyta energijos kiekis, gautas projektuose, įgyvendintuose naudojant šios priemonės biudžeto lėšas yra atimtas iš priemonių P.6. ir P.8. sutaupyto energijos kiekio.

Priemonės pavadinimas		Aukštųjų mokyklų studentų bendrabučių atnaujinimo programa
Priemonės indeksas		P.5.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2006 m. Pabaiga: 2009 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – atnaujinti bendrabučių pastatus, užtikrinti jų atitiktį esminiams statinio reikalavimams, padidinti energinį naudingumą ir pagerinti studentų gyvenimo bendrabučiuose, higienos, patalpų naudojimo sąlygas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugsėjo 1 d. nutarimas Nr. 843 (Žin., 2006, Nr. 94-3699).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Aukštųjų mokyklų studentų bendrabučių pastatai
	Tikslinė grupė	Aukštųjų mokyklų studentų bendrabučių gyventojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Įgyvendinimo priemonės – šilumos punktų keitimas; lauko šilumos tiekimo tinklų rekonstravimas; stogų remontas ir šiltinimas; langų keitimas; išorės durų keitimas; išorinių sienų remontas ir šiltinimas; esamų šildymo sistemų remontas, naujų šildymo sistemų įrengimas; karšto, šalto ir cirkuliacijos vandentiekio bei nuotekų sistemų remontas; elektros instaliacijos ir apšvietimo sistemų remontas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Iš viso Programai įgyvendinti skirta – 44 mln. LTL. Programos finansavimo šaltiniai: valstybės lėšos – 40 mln. LTL ir aukštųjų mokyklų lėšos – 4 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją suvartotu energijos kiekiu.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	4 GWh
	Prielaidos	Įgyvendinus programą iki 2009 m. pabaigos rekonstrukcijos darbai atlikti 78 Lietuvos aukštųjų mokyklų bendrabučiuose.

		Bendras rekonstruotų pastatų šildomas plotas – 286568,86 m ² .
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir aprūpinimo mokymo priemonėmis 2006-2008 metų programa
Priemonės indeksas		P.6.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2006 m. Pabaiga: 2008 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programos tikslas – atnaujinant mokyklų pastatus, mokymo priemonės, pritaikant pastatus informacinėms ir kitoms technologijoms diegti, gerinti mokinių mokymosi sąlygas. Programos uždaviniai – geriau panaudoti lėšas, skirtas švietimui; sumažinus energijos suvartojimą mokyklose sutaupytas lėšas panaudoti švietimo kokybei ir prieinamumui gerinti; užtikrinti sveikas ir saugias mokinių mokymosi ir ugdymo sąlygas; išmokyti atnaujintų mokyklų personalą naudoti rekonstruotų pastatų konstrukcijas, pastatytus įrengimus, taupyti šilumą, elektros energiją, užtikrinti tinkamą rekonstruotų pastatų priežiūrą, kad pailgėtų pastatų naudojimo laikas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 16 d. nutarimas Nr. 1230 (Žin., 2005, Nr. 137-4919).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų pastatai
	Tikslinė grupė	Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų mokiniai ir mokytojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
	Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksnių sąrašas ir aprašymas
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	2006–2007 m. 52 mokykloms finansavimas buvo teikiamas iš valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžeto lėšų. 2006-2007 m. kiekvienai mokyklai skirta 187 tūkst. LTL valstybės biudžeto lėšų ir 625 tūkst. LTL savivaldybės lėšų.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybių ir apskričių viršinininkų administracijos
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš

		rekonstrukciją suvartotu energijos kiekiu.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	23 GWh
	Prielaidos	Iki 2010 m. įgyvendinti 52 projektai, bendras rekonstruotų pastatų plotas 286696,19 m ²
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė persidengia su priemone P.4. 48 priemonėje P. 6. numatyti projektai buvo perkelti į priemonės P.4. „Valstybės projektų, finansuojamų pagal 2007-2013 m Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto „Aplinka ir darbus vystymasis“ VP3-3.4-ŪM-03-V priemonės „Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu lygiu“ sąrašą Nr. 1. Šiems projektams įgyvendinti skirta 145 mln. LTL ES struktūrinės paramos lėšų ir 25 mln. LTL valstybės biudžeto lėšų. Planuojama, kad įgyvendinus projektus bus sutaupyta 17 GWh energijos. Siekiant išvengti dvigubos apskaitos, šie energijos sutaupymai nurodyti priemonėje P.4

Priemonės pavadinimas		Mokslo ir studijų institucijų renovavimo ir rekonstravimo 2007–2009 metų programa
Priemonės indeksas		P.7.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2009 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programos tikslas – atnaujinti mokslo ir studijų institucijų pastatus, užtikrinti jų atitiktį esminiams statinio reikalavimams, padidinti pastatų energinį naudingumą, pagerinti mokslo ir studijų proceso kokybę, patalpų naudojimo ir priežiūros sąlygas. Programos uždaviniai – rekonstruoti pastatų statybines konstrukcijas ir inžinerines sistemas; modernizuoti pastatų energetinį ūkį; užtikrinti patalpų atitiktį statybos techninių reglamentų ir higienos normų reikalavimams; sumažinti išlaidas pastatų naudojimui, priežiūrai ir užtikrinti veiksmingą valstybės lėšų naudojimą; atnaujinti ir modernizuoti pastatus, gerinti jų energetines charakteristikas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. ISAK-2456 (Žin., 2007, Nr. 4-174).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Mokslo ir studijų institucijų pastatai
	Tikslinė grupė	Mokslo ir studijų institucijų darbuotojai ir studentai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Programoje numatytiems uždaviniams pasiekti, įgyvendinamos šios priemonės: langų keitimas; stogų remontas be šiltinimo; stogų remontas su šiltinimu; išorinių sienų; šilumos punktų keitimas; lauko šilumos tiekimo tinklų rekonstravimas; dalinė šildymo sistemų renovacija; naujų šildymo sistemų įrengimas; karšto, šalto ir cirkuliacinio vandentiekio bei nuotekų sistemų remontas; oro tiekimo ir šalinimo sistemų įrengimas; išorės durų keitimas; elektros instaliacijos ir apšvietimo sistemų remontas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Programos biudžetas – 36 mln. LTL, iš jų: 30 mln. LTL – valstybės lėšos, 6 mln. LTL – mokslo ir studijų institucijų

		lėšos.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją suvartotu energijos kiekiu.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	1 GWh
	Prielaidos	Įgyvendinus programą iki 2009 m. pabaigos buvo įgyvendinti 42 projektai, rekonstrukcijos darbai atlikti 67 mokslo paskirties pastatuose. Bendras rekonstruotų pastatų šildomas plotas – 334762 m ² .
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Švietimo įstaigų modernizavimo programa
Priemonės indeksas		P.8.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2009 m. Pabaiga: 2012 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programos tikslas – modernizuoti švietimo įstaigas, kad būtų sudarytos sąlygos mažinti energijos sąnaudas pastatuose, gerinti mokymo aplinką ir ugdymo kokybę. Pagrindiniai programos uždaviniai – atnaujinti švietimo įstaigų pastatus, kad sumažėtų energijos suvartojimas; užtikrinti sveikas ir saugias mokymosi ir ugdymo sąlygas; aprūpinti dalį modernizuojamų bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų šiuolaikinėmis mokymo priemonėmis, sudaryti galimybes mokytojams dirbti su naujomis mokymo priemonėmis, rengti pastatų modernizavimo techninius projektus.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gruodžio 3 d. nutarimas Nr. 1290 (Žin. 2008,142-5638); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 10 d. nutarimas Nr. 559 (Žin., 2009, 72-2916).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Švietimo įstaigų pastatai
	Tikslinė grupė	Švietimo įstaigų darbuotojai ir mokiniai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Langų, lauko durų keitimas, šilumos punktų, katilinių atnaujinimas, šildymo, karšto vandens sistemų modernizavimas, pastatų stogų, sienų šiltinimas, vėdinimo sistemos įrengimas, elektros, priešgaisrinės ir apsaugos sistemų atnaujinimas ir įrengimas; pastatų modernizavimo

		techninių projektų rengimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Programos įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų, Europos Sąjungos ir bendrojo finansavimo lėšų, Privatizavimo fondo lėšų, savivaldybių biudžetų lėšų. Lėšų poreikis Programai įgyvendinti iš viso – 508,2 mln. LTL, iš jų pastatams modernizuoti 490,7 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybių administracijos, švietimo įstaigos.
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Energijos sutaupymai 2016 m. nustatyti sudėjus planuojamus energijos sutaupymus, apskaičiuotus atliekant kiekvieno numatyto rekonstruoti pastato energijos vartojimo auditą.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 13 GWh
	Prielaidos	Iki 2010 m. pabaigos įgyvendinti 14 pastatų modernizavimo projektai. Numatoma modernizuoti 148 švietimo įstaigų pastatus, parengti 2 pastatų modernizavimo techninius projektus. Planuojama, kad modernizavus pastatus bus sutaupoma 20 % energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė persidengia su priemone P.4. Programai įgyvendinti buvo sudaryti rekonstruoti numatytų švietimo įstaigų sąrašai, kurie perkelti į priemonę P.4. Švietimo įstaigų modernizavimui numatyta skirti suma - 153,56 mln. LTL. Įgyvendinus šiuos projektus bus sutaupyta 27 GWh energijos. Siekiant išvengti dvigubos apskaitos, šie sutaupymai pridėti prie P.4. priemonės sutaupyto energijos kiekio. 2016 m. numatytas sutaupyti kiekis nustatytas susumavus likusių projektų, kurie neperkelti į priemonę P.4. sutaupymus. Sutaupymai apskaičiuoti po atliktos rekonstrukcijos ir kitų priemonių įdiegimo vidutiniškai sutaupomą šilumos energijos vienam kvadratiniam metrui šildomo ploto kiekį padauginus iš numatyto rekonstruoti ploto. Taip pat įvertinti energijos sutaupymai numatyti atlikus energijos vartojimo auditą pastatuose.

Priemonės pavadinimas		Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 metų programa
Priemonės indeksas		P.9.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2003 m. Pabaiga: 2013 m.

	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – sudaryti bibliotekose tinkamas sąlygas kaupti, saugoti ir pateikti visuomenei nacionalinio kultūros ir mokslo paveldo objektus, užtikrinti fondų prieinamumą. Vienas iš uždavinių: gerinti bibliotekų veiklą tuo tikslu renovuoti bibliotekų pastatus.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 17 d. nutarimas Nr. 1454 (Žin., 2002, Nr. 92-3943).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Bibliotekų pastatai
	Tikslinė grupė	Bibliotekų lankytojai ir darbuotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmy sąrašas ir aprašymas	Programos įgyvendinimo energijos taupymo priemonės: langų, lauko durų keitimas, šilumos punktų, katilinių atnaujinimas, šildymo, karšto vandens sistemų modernizavimas, pastatų stogų, sienų šiltinimas, vėdinimo sistemos įrengimas, elektros, priešgaisrinės ir apsaugos sistemų atnaujinimas ir įrengimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Pastatų rekonstravimui ir remontui numatyta skirti 188,7 mln. LTL. Programos priemonės finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, savivaldybės
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją suvartotu energijos kiekiu. Apskaičiavus po atliktos rekonstrukcijos ir kitų priemonių įdiegimo vidutiniškai sutaupomą šilumos energijos vienam kvadratiniam metrui šildomo ploto kiekį, nustatyti planuojami šilumos energijos sutaupymai 2016 m.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 1 GWh; 2016 m. – 4 GWh
	Prielaidos	Iki 2010 m. rekonstruota pastatų, kurių bendras plotas 5967 m ² . Iki 2016 m. planuojama užbaigti pastatų, kurių bendras plotas 28 tūkst. m ² , rekonstrukciją. Pagal pateiktus rekonstruotų pastatų duomenis, nustatyta, kad diegiant panašias priemones pastatuose, vidutiniškai sutaupoma 92 kWh/m ² šilumos energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė iš dalies persidengia su priemone P.4. Lėšos (8 mln. LTL.) Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pastato rekonstrukcijos taupymo priemonėms numatytos iš priemonės P.4. biudžeto. Siekiant išvengti dvigubos apskaitos, skaičiuojant sutaupyta kiekį bus daromos atitinkamos korekcijos.

Priemonės pavadinimas		Kultūros centrų modernizavimo 2007–2020 metų programa
Priemonės indeksas		P.10.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2020 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslai – sudaryti tinkamas savivaldybių kultūros centrų kultūrinės veiklos sąlygas; gerinti savivaldybių kultūros centrų darbuotojų darbo sąlygas; mažinti savivaldybių kultūros centrų pastatų eksploataavimo išlaidas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 4 d. nutarimas Nr. 785 (Žin., 2006, Nr. 88-3470).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Savivaldybių kultūros centrų pastatai
	Tikslinė grupė	Savivaldybių kultūros centrų darbuotojai ir lankytojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Rekonstruoti, kapitališkai suremontuoti pastatus, keičiant pastatų langus ir lauko duris, šiltinant pastatų atitvaras, modernizuojant ir atnaujinant pastatų inžinerines sistemas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Programos biudžetas – 321,8 mln. LTL. Šaltinis – Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos finansinės paramos mechanizmų ir kitų lėšos.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją suvartotu energijos kiekiu. Apskaičiavus po atliktos rekonstrukcijos ir kitų priemonių įdiegimo vidutiniškai sutaupomą šilumos energijos vienam kvadratiniam metrui šildomo ploto kiekį, nustatyti planuojami šilumos energijos sutaupymai 2016 m.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 1 GWh; 2016 m. – 6 GWh
	Prielaidos	Iki 2010 m. baigta rekonstrukcija pastatuose, kurių bendras šildomas plotas 14161 m ² . Iki 2016 m. planuojama rekonstruoti pastatus, kurių bendras šildomas plotas 96 tūkst. m ² . Pagal pateiktus rekonstruotų pastatų duomenis, nustatyta, kad diegiant panašias priemones pastatuose, vidutiniškai sutaupoma 59 kWh/m ² šilumos energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Muziejų modernizavimo 2007–2015 metų programa
Priemonės indeksas		P.11.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2015 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – sudaryti muziejuose sąlygas tinkamai kaupti, saugoti, restauruoti, eksponuoti ir apsaugoti kultūros vertybes.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 14 d. nutarimas Nr. 275 (Žin., 2007, Nr. 34-1238).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Muziejų pastatai
	Tikslinė grupė	Nacionalinių, respublikinių ir savivaldybių muziejų lankytojai ir darbuotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Langų, lauko durų keitimas, šilumos punktų, katilinių atnaujinimas, šildymo, karšto vandens sistemų modernizavimas, pastatų stogų, sienų šiltinimas, vėdinimo sistemos įrengimas, elektros, priešgaisrinės ir apsaugos sistemų atnaujinimas ir įrengimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Pastatų rekonstrukcijai numatyta skirti 7,1 mln. LTL. Šaltinis – Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos ir Valstybės investicijų programoje numatytų kapitalo investicijų lėšos, paskirstytos pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus, taip pat Europos Sąjungos finansinė parama.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 1 GWh
	Prielaidos	Iki 2016 m. numatyta rekonstruoti pastatus, kurių bendras plotas 3,5 tūkst. m ² . Pagal analogiškų rekonstruotų pastatų duomenis, nustatyta, kad diegiant panašias priemones pastatuose, vidutiniškai sutaupoma 50 kWh/m ² šilumos energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Įkalinimo įstaigų renovavimo ir įkalinimo sąlygų humanizavimo 2004–2009 metų programa
Priemonės indeksas		P.12.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2004 m. Pabaiga: 2009 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – iki 2010 m. rekonstruoti įkalinimo įstaigas, kad jos atitiktų Lietuvos higienos normų ir Europos kalinimo įstaigų

		taisyklių nustatytus reikalavimus, pagerinti įkalintų asmenų gyvenamąją aplinką, sveikatos priežiūrą, perkelti laisvės atėmimo vietų ligoninę, aprūpinti bausmių vykdymo institucijas ilgalaikiu materialiuoju turtu.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 24 d. nutarimas Nr. 619 (Žin., 2004, Nr. 85-3081).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Įkalinimo įstaigų pastatai
	Tikslinė grupė	Įkalinti asmenys
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksnių sąrašas ir aprašymas	Rekonstruojamas įkalinimo įstaigų šilumos, vandens ir nuotekų šalinimo sistemos, siekiant sumažinti šio jų eksploatavimo sąnaudas, gerinti įkalintų asmenų gyvenamąją aplinką ir sveikatos priežiūrą. Į rekonstruojamų objektų sąrašą įtraukta 13 objektų.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Programos priemonės finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų. Šiai Programai įgyvendinti iš viso numatyta 81 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos
	Prižiūrinti institucija	Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėsena vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 5 GWh
	Prielaidos	Bus rekonstruoti objektai, taip pat statiniai, kurių būklė pripažinta avarine. Rekonstruotos įkalinimo įstaigų šilumos, vandens ir nuotekų šalinimo sistemos leis sumažinti šio ūkio eksploatavimo sąnaudas, gerinti įkalintų asmenų gyvenamąją aplinką ir sveikatos priežiūrą.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Specialioji programa „Energijos taupymo projektų įgyvendinimas“	
Priemonės indeksas	P.13.	
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2004 m. Pabaiga: 2008 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programos tikslas – skatinti energijos vartojimo efektyvumą, teikiant finansinę paramą (iki 100 %) energijos vartojimo efektyvumą didinančių projektų įgyvendinimui.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. balandžio 27 d. įsakymas Nr. 4-143 (Žin., 2006, Nr. 54-1966).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Mokyklų, darželių – lopšelių, ligoninių pastatai
	Tikslinė grupė	Mokyklų, darželių – lopšelių, ligoninių darbuotojai ir lankytojai

	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Įgyvendinant projektus buvo finansuojami pastato šildymo, vėdinimo, karšto vandens tiekimo ir elektros sistemų modernizavimo, remonto ir (arba) rekonstravimo (statybos) darbai, taip pat pastato išorinių atitvarų, išorinių sienų, durų, langų, stogų, perdangų, besiribojančių su išore, remonto ir (arba) rekonstravimo (statybos) darbai skirti gerinti jų šiluminės charakteristikas, projektavimo ir inžinerinės paslaugos, bei papildomi darbai susiję su šių priemonių įdiegimu.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Programai įgyvendinti, buvo skirta 15 mln. LTL. Lėšos į specialiąją programą pervedė AB „Lietuvos dujos“. Nuo 1999 m. AB „Lietuvos dujos“ grąžino lėšas, kurias šiai bendrovei kaip paramą pagal 1997 m. rugsėjo 12 d. pasirašytus memorandumus tarp Europos Komisijos, AB „Lietuvos dujos“ ir Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos dėl Šiaulių dujotiekio statybos darbų ir Utenos dujų paskirstymo tinklo statybos darbų.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės. Vykdant stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją atliktų pastatų energijos vartojimo auditų rezultatais.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	6 GWh
	Prielaidos	Iš viso įgyvendinti 22 projektai. Buvo renovuotos mokyklos, lopšeliai–darželiai, ligoninės. Bendras renovuotų pastatų plotas 63365,3 m ² .
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 metų savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės ir kitos paskirties statinių statybos, rekonstravimo, remonto ir materialinio aprūpinimo programos
Priemonės indeksas	P.14.
Kategorija	Finansinis instrumentas
Trukmė	Pradžia: 2003 m. Pabaiga: nenumatyta
Tikslas/trumpas aprašymas	Programos tikslas – skatinti energijos vartojimo efektyvumą, teikiant finansinę paramą (iki 100 %) energijos vartojimo efektyvumą didinančių projektų įgyvendinimui.
Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 8 d. nutarimas Nr. 425; 2004 m. balandžio 19 d. nutarimas Nr. 449; 2005 m. gegužės 30 d. nutarimas Nr. 595; 2006 m. gegužės 29 d. nutarimas Nr. 481; 2007 m. liepos 11 d. nutarimas Nr. 720; 2008 m. liepos 9 d. nutarimas Nr. 694 (atitinkamai: Žin., 2003, Nr. 35-1480; 2004, Nr. 58-2059;

		2005, Nr. 69-2474; 2006, Nr. 61-2192; 2007, Nr. 80-3237; 2008, Nr. 83-3298).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės, kultūros, administraciniai ir kiti pastatai, gatvių apšvietimo tinklai, šilumos ūkio sistemos
	Tikslinė grupė	Savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės, kultūros, administracinių pastatų lankytojai ir darbuotojai
	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Programos skiriamomis lėšomis remontuojami, rekonstruojami lopšelių–darželių, darželių, darželių–mokyklų, mokyklos–vaikų darželių, mokyklų–darželių, mokyklų, sveikatos priežiūros įstaigų, socialines paslaugas teikiančių ir kultūros įstaigų, sporto įstaigų pastatai, remontuojami ir rekonstruojami savivaldybių ir seniūnijų administraciniai pastatai, rekonstruojami gatvių apšvietimo tinklai, tvarkomos šilumos ūkio, dujotiekio, vandentvarkos sistemos.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Programai įgyvendinti skirta 156,45 mln. LTL. Lėšos Programai įgyvendinti numatytos iš 2003 m. Privatizavimo fondo, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 28 d. nutarimą Nr. 102 „Dėl 2003 metų Privatizavimo fondo lėšų dalies, Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoms programoms įgyvendinti, Privatizavimo komisijos ir valstybės įmonės Valstybės turto fondo funkcijoms atlikti, taip pat ekspertams už paslaugas sumokėti, paskirstymo pagal programas ir asignavimų valdytojus“ (Žin., 2003, Nr. 11–399).
	Įgyvendinanti institucija	Vidaus reikalų ministerija, savivaldybių administracijos
	Prižiūrinti institucija	Vidaus reikalų ministerija, savivaldybių administracijos
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 5 GWh Dėl duomenų trūkumo nėra galimybės nustatyti 2010 m. sutaupyta kiekį. 2016 m. planuojamas sutaupyti kiekis apskaičiuotas įvertinus numatomų rekonstruoti pastatų plotą ir vidutinius energijos sutaupymus įgyvendinus numatytas taupymo priemones.
	Prielaidos	Į 2008 m. programą įtraukti 105 objektai. Į 2007 m. programą įtraukti 94 objektai. Į 2006 m. programą įtraukti 87 objektai. Į 2005 m. programą įtraukti 82 objektai. Į 2004 m. programą įtraukti 85 objektai. Į 2003 m. programą įtraukti 82 objektai
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Ignalinos atominės elektrinės regiono savivaldybių visuomeninių pastatų energijos efektyvumo didinimas
Priemonės indeksas	P.15.
Kategorija	Finansinis instrumentas
Trukmė	Pradžia: 2009 m. Pabaiga: nenustatyta.

	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – mažinti viešosios paskirties pastatuose suvartojamos energijos sąnaudas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	http://www.cpva.lt/ignalinos-programa/
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Visagino, Ignalinos, Zarasų savivaldybių mokyklų, ligoninių, paramos ir kūrybos namų pastatai
	Tikslinė grupė	Visagino, Ignalinos, Zarasų savivaldybių mokyklų, ligoninių, paramos, kūrybos namų darbuotojai ir lankytojai
	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Viešosios paskirties pastatų išorinių atitvarų remontas ir (arba) rekonstravimas, pastatų energetikos sistemų modernizavimas ir (arba) rekonstravimas ir jų energetinių charakteristikų gerinimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Priemonė finansuojama iš Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo. Priemonės biudžetas – 21 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija; Visagino, Ignalinos, Zarasų savivaldybės
	Prižiūrinti institucija	Centrinė projektų valdymo agentūra
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles. Vykdam stebėseną buvo surinkti duomenys apie faktinį energijos suvartojimą pastate po rekonstrukcijos, praėjus vienam šildymo sezonui. Gauti dydžiai perskaičiuojami norminiam šildymo sezonui ir palyginami su prieš rekonstrukciją atliktų pastatų energijos vartojimo auditų rezultatais.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 3 GWh; 2016 m. – 19 GWh
	Prielaidos	Pagal programą renovuoti objektai: Visagino miesto ligoninė; lopšelis daželis ir gimnazija; Ignalinos miesto savivaldybė, Ignalinos rajono ligoninė; Zarasų rajono savivaldybė, 2 vidurinės mokyklos. Numatyta renovuoti: Visagino miesto akrobatikos mokyklą; Ignalinos miesto Č. Kudabos pagrindinė mokyklą ir Didžiasalio „Ryto“ vidurinė mokyklą.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Kvalifikavimo ir sertifikavimo schemas
Priemonės indeksas		P.16.
	Kategorija	Informavimas (mokymai ir švietimas)
	Trukmė	Pradžia: 2005 m. Pabaiga: neribota
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – sudaryti sąlygas vartotojams pasinaudoti atitinkamos kvalifikacijos specialistų paslaugomis, užtikrinančiomis paslaugų kokybę.

	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Energijos vartojimo pastatuose, technologiniuose procesuose ir įrenginiuose audito atlikimo tvarkos ir sąlygų ir energijos vartojimo pastatuose, technologiniuose procesuose ir įrenginiuose auditą atliekančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarkos aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministras 2009 m. gegužės 16d. įsakymu Nr. 1-75 (Žin., 2009, Nr. 65-2576); Statybos techninis reglamentas STR 1.02.06:2007 „Teisės eiti statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas įgijimo tvarkos ir teritorijų planavimo specialistų atestavimo tvarkos aprašas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. D1-601 (Žin., 2007, Nr. 120-4945; 2008, Nr. 123-4708); STR 1.02.09:2005 „Teisės atlikti pastatų energinio naudingumo sertifikavimą įgijimo tvarkos aprašas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. D1-641 (Žin., 2006, Nr. 2-19; 2006, Nr. 111-4244)
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Energetikos ir statybos srities specialistai
	Tikslinė grupė	Visi galutiniai vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Siekiant užtikrinti kokybišką su energijos vartojimu susijusių paslaugų atlikimą yra atestuojami šie asmenys: <ul style="list-style-type: none"> • energijos vartojimo pastatuose, technologiniuose procesuose ir įrenginiuose auditą atliekantys specialistai; • statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovai; • pastatų energinio naudingumo sertifikavimą atliekantys specialistai.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.
	Prižiūrinti institucija	Valstybės įmonė „Statybos produkcijos sertifikavimo centras“, Valstybės įmonė Energetikos agentūra.
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Kvalifikuotų specialistų kokybiškai atliktos paslaugos prisideda prie galutinės energijos taupymo.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Energijos efektyvumo reikalavimai viešųjų pirkimų metu	
Priemonės indeksas	P.17.	
	Kategorija	Reglamentavimas
	Trukmė	Pradžia: 2008 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos ir įstaigos, Lietuvos

		Respublikos Ministro Pirmininko tarnyba, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžios valstybės institucijos ir įstaigos, atlikdamos prekių, nurodytų patvirtintame sąraše, viešuosius pirkimus, šių prekių techninėse specifikacijose privalo nustatyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus, išskyrus tuos atvejus, kai rinkoje nėra prekių, kurių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai atitiktų patvirtintą sąrašą.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Prekių, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, ir šių prekių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų sąrašas, patvirtintas 2008 m. spalio 8 d. Lietuvos Vyriausybės nutarimu Nr. 1023 (Žin., 2008, Nr. 121-4600).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Buitiniai prietaisai, raštinės įranga, apšvietimo lempos, šildymo sistemos elementai, transporto priemonės
	Tikslinė grupė	Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnyba, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžios valstybės institucijos ir įstaigos
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Cirkuliaciniai siurbiai turi turėti automatinę dažnio reguliavimo funkciją; apšvietimo lempos turi būti ne žemesnės kaip B efektyvumo klasės, kaip tai nustatyta Buitinių lempų suvartojamos energijos ženklavimo techniniame reglamente (Žin., 2003, Nr. 48-2135); raštinės įranga, paženklinta „Energy Star“ ženklu, arba lygiavertis energijos vartojimo efektyvumo; buitiniai oro kondicionieriai ir orkaitės ne mažesnės kaip B efektyvumo klasės; buitinės indaplovės, kombinuotos skalbimo mašinos su džiovintuvais, skalbimo mašinos, būgniniai džiovintuvai, šaldytuvai, šaldyto maisto laikymo skyriai, maisto šaldikliai ne mažesnės nei A efektyvumo klasės; M1 klasės transporto priemonės (lengvieji automobiliai) priklausomai nuo degalų tipo ir variklio darbinio tūrio 100 km. turi sunaudoti ne daugiau nei 4,6–9 litrus degalų.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nenustatyta
	Įgyvendinanti institucija	Perkančiosios organizacijos
	Prižiūrinti institucija	Viešųjų pirkimų tarnyba
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Senų prietaisų keitimas naujais, energetiškai efektyvesniais, daro tiesioginį poveikį energijos sunaudojimo mažinimui.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis
Priemonės pavadinimas		Nacionalinė žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programa
Priemonės indeksas		P.18.
	Kategorija	Reglamentavimas

	Trukmė	Pradžia: 2008 m. Pabaiga: 2011 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programos tikslas – skatinti žaliuosius pirkimus ir pasiekti, kad per viešuosius pirkimus įsigytos prekės, paslaugos ar darbai būtų kuo palankesni aplinkai.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Žaliųjų pirkimų įgyvendinimo 2010–2011 m. priemonės (Žin., 2010, Nr. 116-5951).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Produktai: Rašymui, spausdinimui, kopijavimui naudojamas popierius, kiti raštinės reikmenys iš popieriaus ir kartono; Kiti raštinės reikmenys; Leidybos, spausdinimo ir su spausdinimu susijusios paslaugos; Keleivinės transporto priemonės (lengvieji automobiliai, autobusai), su jų priežiūra susijusios paslaugos; Keleivių vežimo paslaugos; Įstaigos įranga (spausdintuvai, faksimiliniai aparatai, kopijavimo aparatai) ir jos priežiūros paslaugos; Spausdintuvų, faksimilinių aparatų, kopijavimo aparatų rašalai ir dažomieji milteliai; Informacinių technologijų priemonės: kompiuteriai, monitoriai; Valymo priemonės ir paslaugos; Elektros lemputės; Renginių organizavimo paslaugos; Baldai; Projektavimo paslaugos, statybos darbai, statybinės medžiagos ir santchnikos įranga; Tekstilės gaminiai (išskyrus sienų ir grindų dangą); Sodo priežiūros prekės ir paslaugos; Maistas ir viešojo maitinimo paslaugos; Įranga ir buitinė technika
	Tikslinė grupė	Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnyba, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžias valstybės institucijos ir įstaigos
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Aplinkai palankių prekių, paslaugų ir darbų įsigijimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nėra
	Įgyvendinanti institucija	Perkančiosios organizacijos
	Prižiūrinti institucija	Viešųjų pirkimų tarnyba, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Žaliųjų pirkimų stebėseną atlieka Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pagal perkančiųjų organizacijų pateiktas ataskaitas. Stebėsenos suvestiniai duomenys kasmet pateikiami Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai. Šiuo metu nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Senų prietaisų keitimas naujais, energetiškai efektyvesniais, daro tiesioginį poveikį energijos sunaudojimo mažinimui. Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžios valstybės institucijos ir įstaigos, atlikdamos prekių, paslaugų ir darbų viešuosius pirkimus, taiko aplinkosaugos kriterijus ne mažiau kaip 10% visų viešųjų pirkimų 2008 m. ne mažiau kaip 15% –

		2009 m. ne mažiau kaip 20% – 2010 m. ir ne mažiau kaip 25% – 2011 m.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Klimato kaitos specialioji programa (priemonė: Energijos vartojimo efektyvumo didinimas paslaugų sektoriuje) (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		P.19.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2010 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Pagal programą remiamos šios veiklos: <ul style="list-style-type: none"> • visuomeninės paskirties pastatų atnaujinimą (modernizavimą), sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas; • visuomeninės paskirties pasyvaus arba mažai energijos vartojančio pastato statybą arba visuomeninės paskirties pastatų atnaujinimą (modernizavimą), pasiekiant mažą arba pasyvų energijos suvartojimą; • elektros energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių diegimą viešosiose erdvėse; • atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kt.) panaudojimą visuomeninės paskirties pastatuose.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymas (Žin., 2009, Nr. 87-3662; 2010, Nr. 145-7427).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Šildymo, vėsinimo, vėdinimo, karšto vandens tiekimo, izoliavimo ir apšvietimo, integruotų atsinaujinančiuosius energijos išteklius naudojančių sistemų atnaujinimas ar naujų įrengimas
	Tikslinė grupė	Visi gyventojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
	Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas

		<ul style="list-style-type: none"> • viešųjų erdvių apšvietimo modernizavimas.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	<p>370 mln. LTL. Lėšos, gautos už perleistus nustatytosios normos vienetus. Paramos intensyvumas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • visuomeninės paskirties pastatų atnaujinimo (modernizavimo) – 80% projekto vertės, kitą dalį moka paramos gavėjas; • visuomeninės paskirties pasyvaus arba mažai energijos vartojančio pastato statybos – 22% projekto vertės, kitą dalį moka paramos gavėjas; • visuomeninės paskirties pastatų atnaujinimo (modernizavimo), pasiekiant mažą arba pasyvų energijos suvartojimą – 80% projekto vertės, kitą dalį moka paramos gavėjas; • elektros energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimo viešosiose erdvėse – 80% projekto vertės, kitą dalį moka paramos gavėjas; • atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kt.) panaudojimo visuomeninės paskirties pastatuose – 80% projekto vertės, kitą dalį moka paramos gavėjas.
	Igyvendinanti institucija	Biudžetinė įstaiga Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisykles. Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 0 GWh; 2016 m. – 145 GWh
	Prielaidos	<p>Skaičiuojant energijos sutaupymus buvo darytos šios prielaidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertinant projektų skaičių, kuris galėtų būti įgyvendintas su sąmatoje numatytu biudžetu, priimta prielaida, kad vieno projekto vidutinė vertė bus 1 mln. Lt. Buvo nagrinėti atsitiktinės atrankos būdu atrinktų 30 atnaujintų visuomeninės paskirties pastatų, iš kurių atrinkta 15 geriausių ir nustatyti vidutiniai energijos sutaupymai (545 MWh pastatui per metus); • nustatant pasyvaus socialinio būsto energijos sutaupymus buvo lyginami senos statybos pastato ir šiuo metu statomo pasyviojo socialinio būsto pastato teoriniai energijos suvartojimai. Vidutinio ploto (1950 m²) pasyvusis pastatas per metus sutaupo apie 430 MWh energijos lyginant su standartiniu esamu pastatu; • naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius daroma prielaida, kad CO₂ išmetimas per metus sumažės 3,44 tonomis. Tai reiškia, kad vidutiniškai, vienas projektas, kurio galia yra apie 300 kW, per metus sutaupo apytiksliai 447 MWh energijos; • viešųjų erdvių apšvietimo šviestuvų keitimas į LED (šviesą skleidžiantis diodas) šviestuvus. Už 1 mln. Lt. galima pateisti apie 764 šviestuvus, kurių kiekvieno vidutinė galia yra apie 150W. Visų instaliuotų šviestuvų galia 0,115 MW. Daroma

		prielaida, kad LED šviestuvai yra bent 50% efektyvesni. Per metus būtų sutaupoma vidutiniškai 157 MWh energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

2.2.3. Priemonės pramonės sektoriuje

Šiame skyriuje pateikiamas pramonės sektoriuje įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių aprašymas. Individualių priemonių poveikį „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu kiekybiškai įvertinti nėra galimybių.

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta energijos kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti energijos kiekis (GWh)
PR.1.	2007–2013 m. periodo ES struktūriniai fondai (kogeneracijai)	Energijos gamybos įrenginiai pramonės įmonėse	2007-2013 m.	n/d	25
PR.2.	2007–2013 m. periodo ES struktūriniai fondai (auditai) – Procesas LT	Energetiniai auditai pramonės įmonėse	2007-2013 m.	n/d	n/d
PR.3.	Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas	Taršą mažinantys įrenginiai	1999-nenustatyta	n/d	n/d
PR.4.	Klimato kaitos specialioji programa (<i>nauja priemonė</i>)	Saulės kolektorių, vėjo jėgainių, biokuro katilinių ir šilumos siurblių sistemos	2010-nenustatyta	n/d	170
PR.5.	Savanoriški susitarimai su pramonės įmonėmis (<i>planuojama priemonė</i>)	Produktų gamybos procesų optimizavimas, paklausos tenkinimo valdymas, varikliai, ventiliatoriai, kintamo greičio pavaros ir kt.	Planuojama 2012 m.	n/d	370
Sutaupyto energijos kiekio suma:				n/d	565

Priemonės pavadinimas		2007-2013 m. periodo struktūriniai fondai (kogeneracija)- Energijos gamybos efektyvumo didinimas
Priemonės indeksas		PR.1.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m.

		Pabaiga: 2013 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – diegti pažangias ir efektyvias energijos gamybos technologijas, padidinti energijos gamybos efektyvumą.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	2009 m. balandžio 9 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymas Nr. 4-147 „Dėl finansavimo projektams, siekiantiems gauti Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansinę paramą pagal Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir sanglaudos skatinimo veiksmų programą, skyrimo“ (Žin., 2009, Nr. 31-427).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Energijos gamybos įrenginiai pramonės įmonėse
	Tikslinė grupė	Juridiniai asmenys, atitinkantys už priemonės įgyvendinimą atsakingos institucijos nustatytas paramos teikimo sąlygas.
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Termofikacinių elektrinių ir katilinių modernizavimas ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų, didelio efektyvumo termofikacinių elektrinių statyba ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų (aprūpinimo šiluma sistema apima ir šilumos vartojimo sistemą).
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Europos Sąjungos lėšos – 57 mln. LTL., privačios lėšos – 57 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. - n/d; 2016 m. – 25 GWh
	Prielaidos	2009 m. pramonės įmonių projektų įgyvendinimui buvo skirta 31,4 mln. LTL. Įgyvendintus projektus bus įrengta: 2 vandens šildymo katilai (17,4 MW bendros galios) ir 3 ekonomai (34 MW bendros galios). Preliminariais vertinimais padidėjęs energijos gamybos efektyvumas pramonės procesuose kasmet leis sutaupyti apie 25 GWh galutinės energijos.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	2007–2013 m. periodo ES struktūriniai fondai (priemonė: Procesas LT)	
Priemonės indeksas	PR.2.	
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2013 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – remti gamybos procesų energijos vartojimo auditų paslaugų įsigijimą.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	VP2-2.1-ŪM-03-K priemonės „Procesas LT“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (Žin., 2008, Nr. 141-5588).

	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Energetiniai auditai pramonės įmonėse
	Tikslinė grupė	Pramonės įmonės, nedalyvaujančios apyvartinių taršos leidimų prekyboje.
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Pramonės įmonėse bus atliekami gamybos proceso energijos vartojimo auditai.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Biudžetas 9,3 mln. LTL. Priemonė finansuojama iš ES fondų lėšų ir kitų juridinių ir (arba) fizinių asmenų lėšų.
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Siekama didinti įmonių produktyvumą, įdiegiant šiuolaikiškus vadybos metodus, kokybės valdymo sistemas, efektyvesnį energijos naudojimą gamybos procese. Numatoma finansuoti įmonių išorinių konsultavimo paslaugų įsigijimo išlaidas, gamybos proceso energetinių auditų atlikimą, technologinio audito paslaugų įsigijimą. Planuojamas įmonių gamybos darbo našumo augimas per 3 metus po audite siūlomų energijos vartojimo efektyvumą didinančių sprendimų mažiausiai 15 %.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
Priemonės indeksas		PR.3.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 1999 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Parama teikiama projektams, susijusiems su išmetamo į atmosferą teršalų ir šiltnamio dujų kiekio mažinimu (švaresnio kuro naudojimas, švaresnių technologijų ir teršalų valymo įrenginių diegimas, energijos efektyvumo didinimas ir kt.)
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo investicinių projektų finansavimo ir priežiūros tvarka (Žin., 2003, Nr. 85-3890; 2010, Nr. 112-5700; 2011, Nr. 46-2206); Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos 2011 m. finansavimo kryptys (Žin., 2011, Nr. 59-2834).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Taršą mažinantys įrenginiai
	Tikslinė grupė	Juridiniai asmenys
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo

Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Investiciniai projektai remiami lengvatinių paskolų ir subsidijų forma. Fondas šiomis formomis finansuoja Lietuvos Respublikoje nustatyta tvarka įregistruotų ir vykdančių ūkinę veiklą juridinių asmenų aplinkosauginę naudą duodančius investicinius projektus, kurių įgyvendinimas mažina neigiamą ūkinės veiklos įtaką aplinkai.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	12 mln. LTL per metus. Šaltinis – 30 % aplinkos taršos mokesčio lėšų.
	Įgyvendinanti institucija	Biudžetinė įstaiga Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Dėl modernesnių technologijų įdiegimo padidėjęs energijos gamybos efektyvumas sumažins galutinės energijos sunaudojimą pramonės procesuose.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Klimato kaitos specialioji programa (priemonė: Energijos vartojimo efektyvumo didinimas pramonės sektoriuje) (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		PR.4.
	Kategorija	Finansinis mechanizmas
	Trukmė	Pradžia: 2010 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Ši priemonė remia aplinkai palankių technologijų, mažinančių į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, diegimą ūkinę komercinę veiklą vykdančiose įmonėse.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymas (Žin., 2009, Nr. 87-3662; 2010, Nr. 145-7427).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Saulės kolektorių, vėjo jėgainių, biokuro katilinių ir šilumos siurblių sistemos.
	Tikslinė grupė	Ūkinę komercinę veiklą vykdančios įmonės
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Priemonė remia saulės kolektorių, vėjo jėgainių, biokuro katilų ir šilumos siurblių įrangos įrengimą.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	100 mln. LTL. Lėšos, gautos už perleistus nustatytosios normos vienetus. Paramos intensyvumas 80% projekto vertės, kitą dalį moka paramos gavėjas.
	Įgyvendinanti institucija	Biudžetinė įstaiga Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.

	metodas	
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 0 GWh; 2016 m. – 170 GWh
	Prielaidos	Skaičiuojant energijos sutaupymus buvo daryta prielaida, kad šilumos energija naudojama ne tik patalpų šildymui, bet ir kitiems technologiniams procesams, taip pat vertinama, kad keičiami tik bazine apkrova veikiantys šilumos gamybos įrenginiai. Vertinant projektų skaičių, kuris galėtų būti įgyvendintas su numatytu biudžetu, priimta prielaida, kad vidutinė įgyvendinamo projekto paketo kaina 1,62 mln. LTL., o galia 500 kW. Vidutiniai metiniai šiltnamio efektą sukeliančių dujų sutaupymai – 13872 t. Atitinkamai apskaičiuojamas kuro energijos kiekis, kuris bus sutaupomas.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Savanoriški susitarimai su pramonės įmonėmis (planuojama priemonė)
Priemonės indeksas		PR.5.
	Kategorija	Energijos vartojimo efektyvumo didinimo mechanizmai
	Trukmė	Pradžia: 2012 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – skatinti energijos vartojimo efektyvumo didinimą pramonės įmonėse, su jomis sudarant savanoriškus susitarimus.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Produktų gamybos procesų optimizavimas, paklausos tenkinimo valdymas, varikliai, ventiliatoriai, kintamo greičio pavaros ir kt.
	Tikslinė grupė	Pramonės įmonės nedalyvaujančios apyvartinių taršos leidimų (ATL) prekyboje.
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimas pramonės įmonėse, nedalyvaujančiose ATL prekyboje. Planuojama, kad atsakingos valstybės institucijos sudarys su pramonės įmonėmis, nedalyvaujančiomis ATL prekybos sistemoje, savanoriškus susitarimus. Savanoriški susitarimai būtų pagrįsti valstybės finansuojamais energijos vartojimo auditais, pramonės įmonėms įsipareigojant įgyvendinti ekonomiškai efektyvias priemones.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
	Prižiūrinti institucija	Valstybės įmonė Energetikos agentūra
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai bus skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 0 GWh; 2016 m. – 370 GWh
	Prielaidos	Padidėjęs energijos gamybos efektyvumas sumažins galutinės energijos sunaudojimą pramonės procesuose. Siekiama didinti įmonių produktyvumą, įdiegiant šiuolaikiškus vadybos metodus,

		kokybės valdymo sistemas, efektyvesnį energijos naudojimą gamybos procese. Numatoma finansuoti įmonių išorinių konsultavimo paslaugų įsigijimo išlaidas, gamybos proceso energetinių auditų atlikimą, technologinio audito paslaugų įsigijimą. Planuojamas įmonių gamybos darbo našumo augimas per 3 metus po audite siūlomų energijos vartojimo efektyvumą didinančių sprendimų mažiausiai 15 %.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

2.2.4. Priemonės energetikos sektoriuje

Šiame skyriuje pateikiamas energetikos sektoriuje įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių aprašymas. Individualių priemonių poveikį „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu kiekybiškai įvertinti nėra galimybių.

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta energijos kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti energijos kiekis (GWh)
E.1.	Savanoriški susitarimai su energetikos įmonėmis dėl galutinio energijos vartojimo efektyvumo didinimo	Namų ūkiai, paslaugų sektorius, pramonės įmonės	2010-nenustatyta	n/d	740
E.2.	Energijos apskaitos ir matavimo priemonių šiai apskaitai vykdyti įdiegimo reikalavimai	Energijos apskaitos ir matavimo priemonės	2002-nenustatyta	n/d	n/d
E.3.	Pažangių suvartotos energijos skaitiklių įrengimas pas galutinės energijos vartotojus	Šilumos energijos, elektros energijos, gamtinių dujų vartotojai	2008-nenustatyta	n/d	n/d
Viso:				n/d	740

Priemonės pavadinimas		Savanoriški susitarimai su energetikos įmonėmis
Priemonės indeksas		E.1.
	Kategorija	Energijos vartojimo efektyvumo didinimo mechanizmai ir kitos priemonių kombinacijos (savanoriški susitarimai su energetikos įmonėmis)
	Trukmė	Pradžia: 2009 m. Pabaiga: 2016 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – didinti energijos vartojimo efektyvumą, mažinti neigiamą poveikį aplinkai dėl energijos vartojimo.
	Teisinis pagrindas/	Savanoriškų susitarimų sudarymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. spalio 29 d.

	platesnė informacija	įsakymu Nr. 1-195 (Žin., 2009, Nr. 133-5803).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Namų ūkiai, paslaugų sektorius, pramonės įmonės
	Tikslinė grupė	Galutiniai vartotojai namų ūkių, paslaugų ir pramonės sektoriuose
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Lietuvos elektros skirstymo įmonėms, šilumos tiekėjams ir gamtinių dujų tiekėjams buvo iškelti orientaciniai kiekybiniai energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslai – 2010–2020 m. laikotarpiui sutaupyti 10 % galutinių energijos vartotojų suvartojamos energijos lyginant su vidutiniu jų 2001–2005 m. suvartojimu.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Energetikos įmonių lėšos
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
	Prižiūrinti institucija	Savanoriškus sutarimus pasirašiusios įmonės, Valstybės įmonė Energetikos agentūra
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Energetikos įmonė pasirašiusi savanorišką susitarimą, kasmet Valstybės įmonei Energetikos agentūrai pateikia stebėsenos ataskaitą už praėjusiais metais įvykdytus įsipareigojimus, kurioje turi būti nurodyta: įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo būdų ir priemonių aprašymas; planuotas sutaupyti ir faktiškai sutaupytas energijos kiekis; veiksnių, neigiamai ar teigiamai paveikusių įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių rezultatus, aprašymas.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 740 GWh
	Prielaidos	Energetikos įmonės pas galutinį vartotoją diegia energijos vartojimą mažinančias priemones, sudaro sąlygas atlikti energinius auditus, vykdo šviečiamąsias energijos taupymo kampanijas.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Energijos apskaitos ir matavimo priemonių šiai apskaitai vykdyti įdiegimo reikalavimai	
Priemonės indeksas	E.2.	
	Kategorija	Informavimas
	Trukmė	Pradžia: 2002 m. Pabaiga: neribota
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – turėdamas individualią energijos apskaitą, vartotojas informuojamas apie energijos suvartojimą ir suinteresuotas jį mažinti.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Respublikos elektros energetikos įstatymas (Žin., 2000, Nr. 66-1984; 2004, Nr. 107-3964); Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas (Žin., 2003, Nr. 51-2254; 2007, Nr. 130-5259); Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklės (Žin., 2002, Nr. 15-598; 2008, Nr. 58-2189)

	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Energijos apskaitos ir matavimo priemonės
	Tikslinė grupė	Šilumos energijos, elektros energijos, gamtinių dujų vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Skirstomųjų tinklų operatoriai yra atsakingi už jiems priklausančios skirstomaisiais tinklais persiūtos elektros energijos matavimo ir apskaitos organizavimą. Operatorius yra atsakingas už apskaitos prietaisų įrengimą ir priežiūrą. Daugiabučiuose namuose elektros apskaitos prietaisai turi būti įrengiami kiekvienam butui. Atsiskaitomieji apskaitos prietaisai už patiektą šilumą įrengiami šilumos pirkimo–pardavimo vietoje. Šilumos tiekėjas savo lėšomis įrengia atsiskaitomuosius šilumos apskaitos prietaisus bei rūpinasi jų eksploatavimu. Daugiabučiuose namuose atsiskaitomieji šilumos apskaitos prietaisai įrengiami šilumos pirkimo–pardavimo vietoje, o jeigu yra techninės galimybės ir vartotojai pageidauja, šilumos tiekėjai įrengia vartotojo bute ar kitose patalpose suvartotos šilumos apskaitos prietaisus tiekimo–vartojimo ribos vietoje. Gamtinių dujų tiekėjas savo lėšomis privalo įrengti ir eksploatuoti dujų apskaitos prietaisus vartotojo valdose arba prie jo valdos ribų.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Energijos apskaitos priemonės savo lėšomis įrengia ir eksploatuoja perdavimo, skirstymo ar laikymo energetikos objektus nuosavybės teise turinčios ar kitais būdais juos valdančios energetikos įmonės.
	Įgyvendinanti institucija	Energetikos įmonės
	Prižiūrinti institucija	Energetikos įmonės, Valstybinė energetikos inspekcija, Lietuvos metrologijos inspekcija.
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupyto kiekio kiekybiškai išmatuoti nėra galimybių.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Galimybė fiksuoti energijos suvartojimą sudaro sąlygas mažinti energijos vartojimą.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Pažangių energijos skaitiklių įrengimas pas galutinius energijos vartotojus	
Priemonės indeksas	E.3.	
	Kategorija	Informavimas, reglamentavimas (taisyklės)
	Trukmė	Pradžia: 2008 m. Pabaiga: neribota
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – šilumos energijos, elektros energijos ir gamtinių dujų vartotojams sudarytos galimybės fiksuoti energijos suvartojimą tam tikru laiko momentu, sužinoti suvartotą energijos kiekį per tam tikrą laikotarpį bei nuskaityti duomenis nuotoliniu būdu.
	Teisinis pagrindas/	Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2007 m. sausio 31 d.

	platesnė informacija	įsakymu Nr. 4-40 (Žin., 2007, Nr. 24-936; 2008, Nr. 58-2190); Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 43 (Žin., 2002, Nr. 15-598; 2008, Nr. 58-2189); Šilumos energijos ir šilumnešio kiekio apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 424 (Žin. 1999, Nr. 112-3270).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Šilumos energijos, elektros energijos, gamtinių dujų skaitikliai
	Tikslinė grupė	Šilumos energijos, elektros energijos, gamtinių dujų vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	<p>Šilumos, elektros ir gamtinių dujų vartotojams diegti pažangius skaitiklius, kurie tiksliai atspindi galutinio vartotojo faktinį energijos suvartojimą ir fiksuoja tikslų laiką, kada ji buvo suvartota.</p> <p>Šilumos skaitikliai turi matuoti ir rodyti šiuos parametrus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) integruojamą šilumos energijos kiekį; 2) integruojamą šilumnešio kiekį (tūrį arba masę); 3) srautą; 4) momentinę šilumos galią; 5) šilumnešio temperatūras ir temperatūrų skirtumus; 6) slėgį (matuojant garų patiektą šilumos energiją); 7) darbo arba nedarbo laiką nuo eksploatavimo pradžios. <p>Šilumos šaltiniams ir pirmos apskaitos grupės vartotojams (pirmai apskaitos grupei priskiriami visi, išskyrus gyvenamuosius namus, šilumos vartotojai, kurių bendra sutartinė šilumos galia viršija 1 MW, ir vartotojai, turintys požeminius tinklus už apskaitos mazgo arba atvirą šilumos tiekimo sistemą) skirti šilumos skaitikliai turi apskaičiuoti vidutines temperatūras per valandą ir patiekto bei grąžinto šilumnešio kiekį per valandą ne trumpesniu kaip vieno mėnesio laikotarpiu arba turėti kompiuterinę sąsają šiems duomenims išvesti. Turi būti numatyta galimybė peržiūrėti sukauptus duomenis šilumos skaitiklio indikatoriuje ir nuskaityti juos portatyviu duomenų kaupikliu ar kitomis priemonėmis.</p> <p>Elektros vartotojams, kuriems leistinoji naudoti galia yra didesnė už 50 kW, įrengiami elektros skaitikliai, fiksuojantys integravimo periodo (valandos) vidutinę faktinę galią ne trumpesniu kaip vieno mėnesio laikotarpiu ir suteikiantys galimybę vartotojui peržiūrėti sukauptus duomenis elektros apskaitos prietaiso indikatoriuje ir (arba) nuskaityti juos nuotoliniu būdu ar kitomis priemonėmis, visuomet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prijungiant naujų vartotojų elektros įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų; ▪ keičiant esamus skaitiklius naujais, išskyrus atvejus, kai tokių skaitiklių įrengimas įmanomas tik rekonstravus vidaus tinklą arba kai tokių skaitiklių įrengimas yra ekonomiškai nenaudingas;

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ atliekant vartotojui priklausančio pastato, kurio bendrasis plotas yra didesnis kaip 1000 m², rekonstrukciją arba kapitalinį remontą, kai išorinių atitvarų ir inžinerinių sistemų (šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, karšto vandens ir apšvietimo) rekonstravimo arba kapitalinio remonto kaina sudaro daugiau kaip 25% pastato likutinės vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, vertės, arba kai rekonstruojama daugiau kaip 25% pastato išorinių atitvarų ploto, jas apšiltinant. Šis punktas taikomas, kai vartotojas pateikia operatoriui dokumentus, patvirtinančius nurodytas aplinkybes. <p>Gamtinių dujų vartotojams, kurie dujų pristatymo vietoje per metus suvartoja daugiau kaip 100 tūkst. m³ dujų, įrengiamos dujų apskaitos sistemų dujų kiekio matavimo priemonės, fiksuojančios integravimo periodo (valandos) vidutinę faktinę galią ne trumpesniu kaip vieno mėnesio laikotarpiu ir suteikiančios galimybę vartotojui peržiūrėti sukauptus duomenis matavimo priemonės indikatoriuje ir (arba) nuskaityti juos nuotoliniu būdu ar kitomis priemonėmis, visuomet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prijungiant naujų vartotojų dujų sistemas; ▪ keičiant vartotojų esamas įrengtas dujų apskaitos sistemų dujų kiekio matavimo priemones, joms susidėvėjus, išskyrus atvejus, kai tokių dujų apskaitos sistemų įrengimas įmanomas tik rekonstravus vartotojo dujų sistemą arba kai tokių dujų apskaitos sistemų įrengimas yra ekonomiškai nenaudingas; ▪ atliekant pastato, kurio bendrasis plotas yra didesnis kaip 1000 m², rekonstrukciją arba kapitalinį remontą, kai išorinių atitvarų ir inžinerinių sistemų (šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, karšto vandentiekio ir apšvietimo) rekonstravimo arba kapitalinio remonto kaina sudaro daugiau kaip 25% pastato likutinės vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, vertės, arba kai rekonstruojama daugiau kaip 25% pastato išorinių atitvarų ploto, jas apšiltinant. Šis punktas taikomas, kai vartotojas pateikia dujų įmonei dokumentus, patvirtinančius nurodytas aplinkybes
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Energetikos įmonių lėšos
	Įgyvendinanti institucija	Energetikos įmonės
	Priziūrinti institucija	Energetikos įmonės, Valstybinė energetikos inspekcija, Lietuvos metrologijos inspekcija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupyto kiekio kiekybiškai išmatuoti nėra galimybių.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Galimybė fiksuoti energijos suvartojimą tam tikru laiko momentu, sužinoti suvartotą energijos kiekį per tam tikrą laikotarpį bei nuskaityti duomenis nuotoliniu būdu sudaro sąlygas mažinti energijos vartojimą.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis.

2.2.5. Priemonės transporto sektoriuje

Šiame skyriuje pateikiamas transporto sektoriuje įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių aprašymas. Individualių priemonių poveikį „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu kiekybiškai įvertinti nėra galimybių.

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta energijos kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti energijos kiekis (GWh)
T.1.	Nacionalinė susisiekimo strategija (<i>projektas</i>)	Susisiekimo infrastruktūros gerinimas, automobilių parko atnaujinimas, efektyvaus degalų naudojimo skatinimas, viešojo transporto sistemos atnaujinimas	Planuojama 2011 m.	n/d	335
T.2.	Kelių transporto priemonių valstybinė techninė apžiūra	Automobilių parkas	1994-nenustatyta	n/d	50
T.3.	2007–2013 m. ES struktūriniai fondai (Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra)	Viešasis transportas ir jo infrastruktūra	2007-2013 m.	n/d	25
T.4.	2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūriniai fondai (Ekonomikos augimo veiksmų programos prioritetas – Esminė ekonominė infrastruktūra)	Transporto infrastruktūros objektai	2007-2013 m.	n/d	n/d
T.5.	Kelių infrastruktūros gerinimas ir transporto grūsčių mažinimas	Kelių transporto infrastruktūra	2000-2015 m.	n/d	50
T.6.	Akcija „Mieste be savo automobilio“	Informacinė veikla, šviečiamoji kampanija	2002-nenustatyta	n/d	n/d
T.7.	Automatizuotos transporto valdymo sistemos (<i>nauja priemonė</i>)	Transporto reguliavimo ir valdymo infrastruktūra	2006-nenustatyta	n/d	7
T.8.	Eko-vairavimas (<i>nauja priemonė</i>)	Vairuotojų pirminio rengimo	2010-nenustatyta	n/d	n/d

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta energijos kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti energijos kiekis (GWh)
		metodikos tobulinimas			
T.9.	Padangų energetinis ženklimas (<i>nauja priemonė</i>)	C1, C2 ir C3 klasės automobilių padangos	2012-nenustatyta	n/d	n/d
T.10.	Efektyvaus transporto viešieji pirkimai (<i>nauja priemonė</i>)	Efektyviai energiją vartojančios kelių transporto priemonės	2011-nenustatyta	n/d	n/d
T.11.	Klimato kaitos specialioji programa (<i>nauja priemonė</i>)	Naujos viešojo transporto priemonės	2010-nenustatyta	n/d	5
Viso:				n/d	472

Priemonės pavadinimas		Nacionalinė susisiekimo strategija (<i>projektas</i>)
Priemonės indeksas		T.1.
	Kategorija	Programinis dokumentas
	Trukmė	Pradžia: 2011 m. Pabaiga: 2030 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	<p>Strategijoje bus numatytos organizacinės, teisinės, ekonominės, technologijų tobulinimo ir diegimo, taikomųjų mokslinių tyrimų, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumui didinti. Numatytos šios pagrindinės priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ diegti viešųjų dviračių naudojimo programas, miestuose plėtoti trumpojo nuotolio dviračių transporto infrastruktūrą; ▪ organizuoti informacines kampanijas, skatinančias racionaliai naudotis transporto priemonėmis, važiuoti viešuoju transportu, keliauti pėsčiomis; ▪ atnaujinti viešojo transporto parkus ekologiškais transporto priemonėmis; ▪ parengti efektyvaus dalijimosi automobiliais skatinimo ir sistemos įdiegimo (angl. <i>Car-sharing</i> koncepcija) rekomendacijas; ▪ parengti teisės aktus, skirtus diferencijuoti kelių transporto priemonių savininkų ar valdytojų naudotojo mokestį pagal transporto priemonių energijos vartojimo efektyvumo rodiklius ir išmetamų teršalų kiekį; ▪ atnaujinti geležinkelio riedmenų parką; ▪ skatinti biodegalų ir kitų alternatyvių degalų vartojimą.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	http://www.sumin.lt/files/uploads/www-sumin-lt-2011-04-16-SM_Pletros%20programa.pdf

	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Susisiekimo infrastruktūros gerinimas, automobilių parko atnaujinimas, efektyvaus degalų naudojimo skatinimas, viešojo transporto sistemos atnaujinimas.
	Tikslinė grupė	Susisiekimo infrastruktūra ir transportas
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksnių sąrašas ir aprašymas	Viešojo transporto sistemos ir kelių infrastruktūros atnaujinimas, švietėjiška ir mokomoji veikla.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Strategijos įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš atsakingiems vykdytojams skirtų Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžeto asignavimų, ES paramos lėšų. Strategijos biudžetas efektyvumo didinimo priemonėms - 280 mln. LTL.
	Įgyvendinanti institucija	Valstybės institucijos, įstaigos, savivaldybės
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 335 GWh
	Prielaidos	Informacijos sklaida, ekonominės bei administracinės priemonės prisideda prie ženklaus energijos sutaupymo transporte. Strategijoje iki 2014 m. numatyti šie įgyvendinimo rezultatai: <ul style="list-style-type: none"> galutinės energijos suvartojimo transporto sektoriuje sumažėjimas 4 %; įrengtas nacionalinis ir miestų eismo valdymo centras. Iki 2020 m. numatomi šie rezultatai: <ul style="list-style-type: none"> galutinės energijos suvartojimo transporto sektoriuje sumažėjimas 8 %; nutiesta 500 km. naujų dviračių takų; senesnių nei 10 metų lengvųjų automobilių skaičiaus sumažėjimas nuo 90 % 2010 m. iki 60 % 2020 m.; bevarikliu transportu (dviračiais) atliktų kelionių procentinė dalis 5 %; viešuoju kelių transportu atliktų kelionių skaičiaus padidėjimas 5 %; viešuoju geležinkelių transportu atliktų kelionių skaičiaus padidėjimas 5 %; įsteigti 4 viešieji logistikos centrai.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė persidengia su priemone T.4.

Priemonės pavadinimas	Kelių transporto priemonių valstybinė techninė apžiūra
Priemonės indeksas	T.2.
Kategorija	Reglamentavimas (taisyklės)
Trukmė	Pradžia: 1994 m. Pabaiga: nenustatyta
Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – reguliariai tikrinti transporto priemonių atitiktį siekiant užtikrinti, kad eksploatuojamos būtų tik nustatytiems techniniams ir aplinkosauginiams reikalavimams atitinkančios

		transporto priemonės.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Kelių transporto priemonių valstybinės techninės apžiūros atlikimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 3-275 (Žin., 2003, Nr. 43-1992; 2007, Nr. 121-4970).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Automobilių parkas
	Tikslinė grupė	Visi kelių transporto priemonių naudotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Nuo 1994 m. Lietuvoje privaloma techninė apžiūra, kurios metu patikrinama transporto priemonių atitiktis nustatytiems techniniams ir aplinkosauginiams reikalavimams. Apžiūros metu tikrinama, transporto priemonės techninė būklė, konstrukcija, sistemų, agregatų ir mazgų veikimas bei efektyvumas, atitikimas techniniams reikalavimams. Taip užkertamas kelias techninių reikalavimų neatitinkančių, pasenusių ir neefektyvių transporto priemonių naudojimui, kadangi eksploatuoti kelių transporto priemones, kurioms nustatytu laiku neatlikta valstybinė techninė apžiūra, draudžiama.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Įmonės, turinčios Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos išduotą leidimą, suteikiantį teisę atlikti apžiūrą.
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 50 GWh
	Prielaidos	Privalomoji kelių transporto priemonių valstybinė techninė apžiūra skirta eksploatuojamos transporto priemonės atitikties nustatytiems techniniams reikalavimams įvertinimui, naudojimo saugos užtikrinimui ir anglies dioksido (CO) bei angliavandenilių (C _n H _m) išmetimų į aplinką sumažinimui. Optimalus transporto priemonės variklio darbo suregulavimas tiesiogiai lemia degalų sąnaudas. Tyrimų rezultatais nustatyta, kad palaikant tinkamą kelių transporto priemonės techninę būklę, degalų sąnaudas galima sumažinti iki 15 %.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūriniai fondai (Sanglaudos skatinimo veikslių programos priemonė – Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra)	
Priemonės indeksas	T.3.	
	Kategorija	Technologijų pirkimas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2013 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – kompleksiškai modernizuoti viešojo transporto

		paslaugų sistemą, siekiant sumažinti oro taršą, užtikrinti efektyvesnį miesto gyventojų susisiekimą, skatinti darbo jėgos mobilumą, mažinti transporto spūstis, gerinti eismo saugą, užtikrinti aukštą teikiamų viešųjų transporto paslaugų kokybę.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	VP3-3.3-SM-01-V priemonės „Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas 2010 m. rugsėjo 14 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nutarimu Nr. 3-561 (Žin., 2010, Nr. 109-5598). http://www.esparama.lt/2007-2013/lt/gaires/priemones/priemone?priem_id=000bdd5380003de2
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Viešasis transportas ir jo infrastruktūra
	Tikslinė grupė	Viešojo transporto naudotojai
	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksnių sąrašas ir aprašymas	Ekologiškų viešojo transporto priemonių įsigijimas (troleibusai, autobusai, naudojančios dujas, elektros ir hibridinius variklius); naujų troleibusų kontaktinio tinklo linijų tiesimas; gatvių dalies, skirtos viešojo transporto judėjimui, rekonstrukcija („A“ juostų, įvažių į stoteles, stotelių paviljonų, atitvarų, žymėjimų ir kelio ženklų įrengimas); dviračių infrastruktūros miestuose modernizavimas ir plėtra (miesto viešųjų dviračių sistemų (angl. „Bike sharing“) įrengimas, laikiklių, stoginių, apsaugos priemonių, aikštelių, takų įrengimas ir rekonstrukcija, dviračių įsigijimas); automobilių ir dviračių stovėjimo aikštelių, skirtų persėsti į viešojo transporto priemones (angl. „Park&Ride“ ir „Bike&Ride“), įrengimas; geležinkelio ir kelių keleivinių viešojo transporto priemonių pritaikymas dviračiams gabenti.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Priemonės biudžetas ir šaltiniai– 88,6 mln. LTL. ES fondų lėšos (iki 75,4 mln. LTL.), savivaldybių biudžetų lėšos (ne mažiau kaip 13,3 mln. LTL.).
	Įgyvendinanti institucija	Transporto investicijų direkcija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 25 GWh
	Prielaidos	Viešojo transporto ir infrastruktūros plėtra mažina transporto priemonių naudojimą ir galutinio kuro suvartojimą. Pagal priemonę 2016 m. numatyti šie rezultatai: <ul style="list-style-type: none"> • 3 % padidėjusi švaresnių degalų (biodegalų, dujų) ir elektros energijos panaudojimo dalis sąlyginiais vienetais bendrame viešojo transporto sunaudojamų degalų kiekyje; • 5% padidėjęs viešuoju miesto transportu vežamų keleivių skaičius; • 50 vnt. atnaujintų viešojo transporto priemonių; • nutiesta 10 km. troleibusų kontaktinio tinklo, 3 km. dviraračių takų.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūriniai fondai (Ekonomikos augimo veiksmų programos prioritetas – Esminė ekonominė infrastruktūra)
Priemonės indeksas		T.4.
	Kategorija	Technologijų pirkimas ir infrastruktūros gerinimas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2013 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	ES struktūrinių fondų Ekonomikos augimo veiksmų programa apima tris priemones: <ul style="list-style-type: none"> • Kelių tinklo tobulinimas gerinant saugų eismą ir mažinant neigiamą poveikį aplinkai; • Valstybinės reikšmės kelių ir geležinkelių infrastruktūros techninių parametru gerinimas; • Savivaldos transporto infrastruktūros modernizavimas ir plėtra. <p>Šių priemonių tikslas – mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai, rekonstruoti valstybinės reikšmės kelius ir geležinkelius, plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros tinklą.</p>
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	VP2-4.3–SM-01 priemonės „Kelių ir geležinkelių tinklo tobulinimas gerinant saugų eismą ir mažinant neigiamą poveikį aplinkai“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (Žin., 2008, Nr. 52-1932; 2009, Nr.44-1730); VP2-4.4-SM-01 priemonės „Valstybinės reikšmės kelių ir geležinkelių infrastruktūros techninių parametru gerinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (Žin. 2008, Nr. 86-3435; 2011, Nr.47-2251; 2011, Nr.76-3675); VP2-4.4-SM-02-R priemonės „Savivaldos transporto infrastruktūros modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (Žin., 2008, Nr. 108-4146; 2011, Nr.80-3920). http://www.esparama.lt/2007-2013/lt/gaires/priemones/sarasas?priem_sritis= d
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Transporto infrastruktūros objektai
	Tikslinė grupė	Transporto priemonių naudotojai ir kiti eismo dalyviai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
	Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas
Biudžetas ir finansavimo šaltinis		Priemonių bendras biudžetas sudaro 1794,14 mln. LTL. ES lėšos – 1489 mln. LTL; valstybės biudžeto lėšos – 260 mln. LTL; kitų juridinių ir (arba) fizinių asmenų lėšos – 22 mln. LTL.
Įgyvendinanti institucija		Transporto investicijų direkcija

	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Kelių transporto infrastruktūros naudojimo kompleksinis optimizavimas sąlygoja grūsčių mažėjimą. Sumažėjus transporto priemonės stabdymų ir pajudėjimų iš vietos skaičiui, sumažėja vidutinės degalų sąnaudos nuvažiuotam atstumui. Remiantis atliktais tyrimų rezultatais, kad žvyrkelių asfaltavimas leidžia transporto degalų sąnaudas sumažinti iki 10 %. Pagal priemones 2016 m. numatyti šie rezultatai: <ul style="list-style-type: none"> • kelionės laikas rekonstruotais keliais sumažės iki 10 %; • sutaupyta laikas vežant krovinius geležinkeliais sumažės – 4 mln. t. valandų. • nutiesti nauji ir rekonstruoti esami automobilių keliai (valstybinės reikšmės – 690 km; savivaldybių keliai ir gatvės - 160 km.); • nutiesti nauji ir rekonstruoti esami geležinkelių keliai – 50 km.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė iš dalies persidengia su priemone T.1. Siekiant išvengti dvigubos apskaitos, skaičiuojant sutaupyta kiekį bus daromos atitinkamos korekcijos.

Priemonės pavadinimas		Kelių priežiūros ir plėtros programa
Priemonės indeksas		T.5
	Kategorija	Teisinės ir ekonominės mokestinės priemonės
	Trukmė	Pradžia: 2000 m. Pabaiga: 2015 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – automobilių kelių tinklo plėtra ir modernizavimas.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 92-2873; 2004, Nr.171-6302; 2011, Nr.40-1916).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Kelių transporto infrastruktūra
	Tikslinė grupė	Infrastruktūros valdytojai, kelių transporto infrastruktūros ir kelių transporto priemonių naudotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis, savivaldybių lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Programos finansavimo lėšos naudojamos automobilių keliams, tiltams, viadukams, estakadoms, tuneliams, gamybiniams – buitiniams kelių pastatams projektuoti, statyti, tiesti, modernizuoti, taisyti (remontuoti), inventorizuoti, prižiūrėti, kelių technikos, technologijos, transporto ir kitoms gamybos priemonėms įsigyti, kelių ir tiltų tyrimų, specialiųjų statybos reikalavimų laikymosi valstybinei priežiūrai atlikti, kelių informacinėms sistemoms kurti, kelių infrastruktūros plėtrai, saugaus eismo programoms keliuose ir jų priemonėms įgyvendinti bei kitoms kelių srities reikmėms finansuoti.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Biudžetas tvirtinamas kasmet einamiesiems metams. 2011 m. biudžetas 986,7 mln. LTL. Finansavimo šaltiniai: dalis akcizo pajamų, gautų už realizuotą benziną ir dyzelinius degalus bei

		energetinius produktus, kurie pagaminti iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais ir skirti naudoti kaip variklių degalai; akcizo pajamos, gautos už realizuotas suskystintas dujas, skirtas automobiliams; mokestis už Lietuvos Respublikoje įregistruotas krovines transporto priemones; Lietuvos Respublikoje, užsienio šalyse, tarp jų ir Europos Sąjungos valstybėse narėse, įregistruotų transporto priemonių savininkų ar valdytojų naudotojo mokestis; mokestis už eismo ribojimą.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d; 2016 m. – 50 GWh
	Prielaidos	Kelių transporto infrastruktūros naudojimo kompleksinis optimizavimas sąlygoja grūsčių mažėjimą. Sumažėjus transporto priemonės stabdymų ir pajudėjimų iš vietos skaičiui, sumažėja vidutinės degalų sąnaudos nuvažiuotam atstumui. Žvyrkelių asfaltavimas leidžia transporto degalų sąnaudas sumažinti iki 10 %.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Akcija „Mieste be savo automobilio“
Priemonės indeksas		T.6.
	Kategorija	Informavimas
	Trukmė	Pradžia: 2000 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – atkreipti visuomenės dėmesį į neigiamą transporto įtaką aplinkai, žmonių sveikatai, eismo saugumui ir paskatinti miesto gyventojus akcijos metu nevažiuoti savo automobiliu, pasirinkti mažiau teršiantį viešąjį transportą arba dviračius, keliauti pėsčiomis.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Informacinė veikla, šviečiamoji kampanija
	Tikslinė grupė	Individualių automobilių savininkai ir naudotojai
	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Gyventojai skatinami bent vienai dienai atsisakyti automobilių ir pasinaudoti viešuoju transportu, dviračiu, o nedidelius atstumus įveikti pėsčiomis.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Savivaldybės
	Prižiūrinti institucija	Nėra
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupyto kiekio kiekybiškai išmatuoti nėra galimybių.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d

	Prielaidos	Akcijos metu kiekvienais metais savivaldybėse vykdomos spaudos konferencijos, įvairūs vieši renginiai (varžybos, koncertai, dviračių žygiai ir pan.). Akcijos metu padidinamas automobilių naudotojų informuotumas apie transporto neigiamą poveikį aplinkai, tuo pačiu skatinamas energijos vartojimo efektyvumas transporto sektoriuje.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Automatizuotos srautų valdymo sistemos (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		T.7.
	Kategorija	Technologijų pirkimas
	Trukmė	Pradžia: 2006 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Priemonės tikslai – įdiegti miesto gatvėse kompiuterizuotą koordinuotą eismo valdymo sistemą, padidinti transporto srautų vidutinį greitį, sumažinti automobilių stovėjimo laiką prie sankryžų, palengvinti visuomeninio transporto darbą, sudaryti sąlygas specialiosios tarnybos transporto priemonėms pasiekti tikslą, sumažinti miesto teršimą transporto išmetamomis dujomis.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1174 „Dėl automatizuotos šviesoforinio reguliavimo ir valymo sistemos diegimo“.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Transporto reguliavimo ir valdymo infrastruktūra
	Tikslinė grupė	Eismo dalyviai
	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Įgyvendinant priemonę Vilniaus mieste buvo įrengta eismo reguliavimo ir valdymo infrastruktūra: eismo valdymo centras, eismo šviesoforų valdikliai, eismo šviesoforai (207 vnt.), automobilių eismo jutikliai, viešojo transporto prioritetų sistema, vairuotojų informavimo švieslenčių sistema (13 vnt.), eismo stebėjimo sistema (53 kameros 22 sankryžose), informacinė sistema (www.sviesoforai.lt), greičio matavimo sistema (12 vnt.)
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	54,8 mln. LTL. Vilniaus miesto savivaldybės lėšos.
	Įgyvendinanti institucija	Savivaldybės
	Prižiūrinti institucija	Savivaldybės
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – n/d.; 2016 m. – 7 GWh Sutaupyta energijos kiekis 2016 m. įvertintas remiantis projekto įgyvendinimo ataskaitoje atliktais matavimais ir prielaidomis.
	Prielaidos	Padidėjęs vidutinis transporto priemonių greitis, sumažėjęs transporto priemonių sustojimų skaičius transporto koridoriuose mažina degalų sunaudojimą. Transporto grūstyse važiuojantys automobiliai šimtui kilometrų vidutiniškai

		suvartoja 12 litrų degalų.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Ekologiško vairavimo skatinimas (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		T.8.
	Kategorija	Informavimas ir mokymas
	Trukmė	Pradžia: 2010 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – pradedantiesiems vairuotojams suteikti ekonomišką vairavimo įgūdžius.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Vairuotojų pirminio mokymo tvarkos aprašas, patvirtintas 2010 m. rugpjūčio 12 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu Nr. 3-493 (Žin., 2010, Nr. 99-5151).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Vairuotojų pirminio rengimo metodikos tobulinimas
	Tikslinė grupė	Asmenys siekiantys gauti transporto priemonės vairavimo teises
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. 3-493 patvirtintu Vairuotojų pirminio mokymo tvarkos aprašu, būsimi vairuotojai privalo būti mokomi vairuoti ekonomiškai.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Vairuotojų mokymo įstaigos
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Ekologiško vairavimo pagrindai leis vairuotojams pasirinkti tokį vairavimo režimą ir stilių, kuris padės sutaupyti 5-10 % kuro.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Padangų energetinis ženklavimas (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		T.9.
	Kategorija	Reglamentavimas
	Trukmė	Pradžia: 2012 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Padangų ženklavimu siekiama, kad kelių transporto priemonės būtų saugesnės ir ekonomikos bei aplinkosaugos požiūriu efektyvesnės skatinant naudoti degalus taupančias, saugias ir mažai triukšmo keliančias padangas. Taip pat nustatoma suvienodintos informacijos apie padangų parametrus teikimo etiketėse sistema, kad pirkdami padangas galutiniai naudotojai

		galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1222/2009 dėl padangų ženklavimo atsižvelgiant į degalų naudojimo efektyvumą ir kitus esminius parametrus.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	C1, C2 ir C3 klasės automobilių padangos
	Tikslinė grupė	Kelių transporto priemonių naudotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Padangų tiekėjai ir platintojai tiekdami ar reklamuodami padangas yra įpareigoti, kad ant C1, C2 ir C3 klasės padangų būtų užklijuotas lipdukas, kuriame esančioje etiketėje būtų nurodyta degalų naudojimo efektyvumo klasė, išorinio riedėjimo triukšmo klasė ir išmatuota jos vertė, sukibimo su šlapia danga klasė.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Padangų tiekėjai ir/ar pardavėjai
	Prižiūrinti institucija	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Energetiškai efektyvesnės padangos gali sutaupyti iki 10 % kuro.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Efektyvių transporto priemonių pirkimas vykdant viešuosius pirkimus (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		T.10.
	Kategorija	Reglamentavimas
	Trukmė	Pradžia: 2011 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – įgyvendinant 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/33/EB dėl skatinimo naudoti netaršias ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones visos perkančiosios organizacijos pirkdamos kelių transporto priemones turi atsižvelgti į transporto priemonių eksploatacinio laikotarpio poveikį energetikai bei aplinkai ir pirkti efektyviausias transporto priemones.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos reikalavimų, taikomų įsigyjant kelių transporto priemones, nustatymo ir atvejų, kada juos privaloma taikyti, tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. 3-100 (Žin., 2011, Nr. 23-1110).
	Galutinio energijos	Efektyviai energiją vartojančios kelių transporto priemonės

	vartojimo/paslaugos objektas	
	Tikslinė grupė	Viešosios institucijos ir organizacijos
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos reikalavimai taikomi perkančiosioms organizacijoms įsigyjant M1, N1, N2, N3, M2 ir M3 kategorijų kelių transporto priemones.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Perkančiosios organizacijos
	Prižiūrinti institucija	Viešųjų pirkimų tarnyba
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Neefektyvūs ir taršias kelių transporto priemones pakeitus naujomis, efektyviau kurą naudojančiomis, sumažės sunaudojamo kuro kiekis.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Klimato kaitos specialioji programa (priemonė: Energijos vartojimo efektyvumo didinimas transporto sektoriuje) (nauja priemonė)
Priemonės indeksas		T.11.
	Kategorija	Finansinis mechanizmas
	Trukmė	Pradžia: 2010 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Programos priemonė remia ekologiško viešojo transporto ir infrastruktūros plėtrą.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymas (Žin., 2009, Nr. 87-3662; 2010, Nr. 145-7427).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Naujos viešojo transporto priemonės
	Tikslinė grupė	Visi gyventojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Priemonė remia naujų troleibusų, autobusų, lokomotyvų įsigijimą.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	85 mln. LTL. Lėšos, gautos už perleistus nustatytosios normos vienetus. Paramos intensyvumas 100% projekto vertės.
	Įgyvendinanti institucija	Viešoji įstaiga Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisyklės.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 0 GWh; 2016 m. – 5 GWh

	Prielaidos	Skaičiuojant energijos sutaupymus buvo daryta prielaida, kad perkami suskystintas naftos dujas naudojantys nauji autobusai. Vidutinė vieno tokio autobuso kaina apie 0,7 mln. LTL. Vienas autobusas per skaičiuojamąjį laikotarpį į aplinką išmes apie 1 t CO ₂ . Pagal tai, kiek mažiau bus išmetama CO ₂ , apskaičiuojamas atitinkamas kuro energijos kiekis, kuris bus sutaupomas.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

2.2.6. Horizontalios priemonės

Šiame skyriuje pateikiamas įgyvendintų, įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti horizontaliųjų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių aprašymas ir sutaupyta energijos kiekis. Sutaupymai apskaičiuoti „nuo atskiro prie bendro“ (*bottom-up*) metodu.

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta energijos kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti energijos kiekis (GWh)
H.1.	Nacionalinė energetikos strategija	Visi pirminės ir galutinės energijos vartojimo sektoriai	2007-2025 m.	n/d	n/d
H.2.	Nacionalinė energijos vartojimo efektyvumo didinimo programa	Visi galutinio energijos vartojimo sektoriai	2006-nenustatyta	n/d	n/d
H.3.	Statybos techninių reikalavimų reglamentas STR 2.05.01:1999 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“ (<i>ankstyvieji veiksmai</i>)	Gyvenamieji ir viešosios paskirties pastatai	1999-2005 m.	250	250
H.4.	Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:2005 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“	Gyvenamieji ir viešosios paskirties pastatai	2005-nenustatyta	340	990
H.5.	Statybos techninis reglamentas STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“	Šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemos	2006-nenustatyta	n/d	n/d
H.6.	Statybos techninis reglamentas STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“	Gyvenamieji pastatai, viešosios paskirties pastatai, pramonės pastatai	2006-nenustatyta	n/d	n/d
H.7.	Katilų efektyvumo	Šildymo sistemos	2007-	n/d	n/d

Nr.	Energijos taupymo priemonės pavadinimas	Galutinio energijos vartojimo objektas	Trukmė (pradžia-pabaiga)	2010 m. sutaupyta energijos kiekis (GWh)	2016 m. numatomas sutaupyti energijos kiekis (GWh)
	tikrinimas	su katilais	nenustatyta		
H.8.	Oro kondicionavimo sistemų efektyvumo tikrinimas	Oro kondicionavimo sistemos	2007- nenustatyta	n/d	n/d
H.9.	Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata	Aplinkos taršos mokesčių mokantys asmenys	2004- nenustatyta	n/d	n/d
H.10.	Su energijos vartojimu susijusių gaminių ženklavimas	Su energija susiję gaminiai, kuriuos naudojant daroma didelė įtaka energijos suvartojimui	2004- nenustatyta	n/d	n/d
H.11.	Ekologinis projektavimas (Ekodizainas)	Su energija susiję gaminiai	2005- nenustatyta	n/d	n/d
H.12.	Informacinė, švietėjiška, mokomoji veikla	Konsultacijos, leidiniai, informavimo kampanijos, mokymai, konferencijos, seminarai ir kitos priemonės informuojančios apie energijos efektyvumą	1996- nenustatyta	n/d	n/d
H.13.	Atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programa (<i>planuojama priemonė</i>)	Gyvenamieji namai, viešosios paskirties pastatai, transporto priemonės	Planuojama 2012 m.	n/d	n/d
Viso:				590	1240

Priemonės pavadinimas		Nacionalinė energetikos strategija
Priemonės indeksas		H.1.
	Kategorija	Strateginis dokumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: 2025 m.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Strategijos tikslai ir uždaviniai energijos efektyvumo srityje: <ul style="list-style-type: none"> ▪ pradėdant 2008 m. per 9 metus sutaupyti 9% galutinės energijos; ▪ toliau gerinti visų energijos rūšių vartojimo efektyvumą taip, kad 2025 m. lyginamosios energijos

		sąnaudos pastatuose, įvairiuose įrenginiuose ir prietaisuose, technologiniuose procesuose ir transporto sistemose būtų artimos išsivysčiusių ES valstybių rodikliams.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos Seimo 2007 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. X-1046 patvirtinta Nacionalinė energetikos strategija (Žin., 2007, Nr. 11-430).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Visi pirminės ir galutinės energijos vartojimo sektoriai
	Tikslinė grupė	Pirminės ir galutinės energijos vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energijos tiekimo sistemų modernizavimas ir plėtra. Numatytas pastatų vidaus šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemų rekonstravimas, automatizuotų šilumos punktų pastatuose įrengimas, grupinių šilumokaitinių naikinimas ir esamų individualių šilumos punktų keitimas naujais; ▪ Teisės aktų rengimas ir tobulinimas, energetikos valdymo tobulinimas. Numatyta parengti Nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2011–2015 metų programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei; stiprinti energetikos sektoriaus ir kitas institucijas, tobulinti jose dirbančių specialistų žinias ir gebėjimus. ▪ Moksliniai tyrimai, specialistų rengimas ir kitų Nacionalinėje energetikos strategijoje ES numatytų tikslų įgyvendinimas. Šioje priemonių grupėje numatytos lėšos įvairioms su energijos vartojimo efektyvumu susijusioms studijoms atlikti. ▪ Atsinaujančių energijos išteklių naudojimo plėtra ir energijos vartojimo efektyvumo didinimas. Šioje priemonių grupėje numatyta renovuoti ir modernizuoti daugiabučius gyvenamuosius namus; įgyvendinti energiją taupančias priemones kitose ūkio šakose, kurios leistų per 3 metus, pradedant 2008 m. sumažinti lyginamąsias galutinės energijos sąnaudas 1,5 procento.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	18 mlrd. LTL., iš kurių 10 mlrd. LTL – valstybės biudžeto lėšos.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupyto kiekio kiekybiškai išmatuoti nėra galimybių.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Siekiant įgyvendinti Nacionalinės energetikos strategijos tikslus, kas ketveri metai yra tvirtinamas Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo planas, kuriame nurodomos konkrečios priemonės tikslams pasiekti.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė iš dalies persidengia su H.2. priemone.

Priemonės pavadinimas		Nacionalinė energijos vartojimo efektyvumo didinimo programa
Priemonės indeksas		H.2.
	Kategorija	Programinis dokumentas
	Trukmė	Pradžia: 2006 m. Pabaiga: 2010 m. Numatyti pakeitimai: Parengtas 2011-2015 m. Nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo didinimo programos projektas.
	Tikslas/trumpas aprašymas	<p>Įgyvendinus Nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2006–2010 metų programos tikslus, bus gauti tokie kokybiniai rodikliai: pagerintos gyvenimo sąlygos – atnaujinti pastatai ir jų energetikos sistemos, jie tinkamai naudojami ir prižiūrimi; atliekama ir apibendrinama energijos vartojimo efektyvumo ir energijos poreikių geros vadybos projektų stebėseną; parengti teisiniai ir metodiniai dokumentai energijos vartojimo efektyvumui ir aplinkos taršai pozityviai reguliuoti transporto ir pramonės sektoriuose; tobulinami ir plėtojami teisiniai ir normatyviniai dokumentai, skirti Lietuvos tarptautiniams ir ES įsipareigojimams, susijusiems su efektyviu energijos vartojimu ir atsinaujinančių bei atliekinių energijos išteklių naudojimu; atliekami moksliniai tyrimai, visuomenė informuojama ir šviečiama efektyvaus energijos vartojimo ir atsinaujinančių bei atliekinių energijos išteklių naudojimo klausimais.</p> <p>Parengtame 2011-2015 m. Nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo didinimo programos projekte numatyta, kad įgyvendinus egzistuojančias ir naujas priemones bus pasiekti šie rezultatai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Namų ūkių sektoriuje energijos sąnaudos gyvenamojo būsto ploto vienetui iki 2015 m. sumažės 5 procentais palyginus su 2008 m. (nuo 18,9 ktne/ tūkst. m² 2008 m. iki 18,0 ktne/ tūkst. m² 2015 m.); • Paslaugų sektoriuje energijos intensyvumas (energijos sąnaudos pridėtinės vertės vienetui 2000 m. kainomis, perskaičiuota įvertinant infliaciją) iki 2015 m. sumažės 10 procentų palyginus su 2008 m. (nuo 16,6 tne/mln Lt PVi 2008 m. iki 14,9 tne/mln Lt PVi 2015 m.); • Pramonės sektoriuje energijos intensyvumas iki 2015 m. sumažės 11 procentų palyginus su 2008 m. (nuo 60,3 tne/mln Lt PVi 2008 m. iki 53,7 tne/mln Lt PVi 2015 m.); • Transporto sektoriuje galutinės energijos suvartojimas sumažės 4% - 2014 m.; 8% – 2020 m. Energijos intensyvumas iki 2015 m. sumažės 10 procentų palyginus su 2008 m. (nuo 191,8 tne/mln Lt PVi 2008 m. iki 172,6 tne/mln Lt PVi 2015 m.); • Šilumos perdavimo nuostoliai sumažės 65 ktne; elektros energijos transportavimo nuostoliai sumažės 43 ktne; • Elektros energijos, pagamintos kogeneracinėse elektrinėse per šildymo sezoną, dalis bendrame elektros

		energijos gamybos balanse 2015 m. sudarys 25 %.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=66511&p_query=&p_tr2=&p_org=&p_fix=n&p_gov=n
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Visi galutinio energijos vartojimo sektoriai
	Tikslinė grupė	Galutinės energijos vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Programoje yra numatytos organizacinės, teisinės, ekonominės, technologijų tobulinimo ir diegimo, taikomųjų mokslinių tyrimų, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumui didinimo, taip pat jų įgyvendinimo stebėsenos, pastatų ir jų inžinerinių sistemų, kogeneracijos, centralizuoto šilumos tiekimo, įmonių, įstaigų ir namų ūkio įrenginių, transporto, vietinių, atsinaujinančių ir atliekinių energijos išteklių sektoriuose.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nenustatytas
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija; Ūkio ministerija; Aplinkos ministerija; Susisiekimo ministerija.
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Institucijos, atsakingoms už programos įgyvendinimo priemonių vykdymą, kasmet iki sausio 31 d. teikia Energetikos ministerijai informaciją apie programos įgyvendinimą. Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Organizacinės, teisinės, ekonominės, technologijų tobulinimo ir diegimo, taikomųjų mokslinių tyrimų, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės sudaro sąlygas galutinės energijos taupymui.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė iš dalies persidengia su H.1. priemone. Siekiant išvengti dvigubos apskaitos, skaičiuojant sutaupytą kiekį bus daromos atitinkamos korekcijos.

Priemonės pavadinimas		Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:1999 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“ (ankstyvieji veiksmai)
Priemonės indeksas		H.3.
	Kategorija	Reglamentavimas (pastatų normos)
	Trukmė	Pradžia: 1999 m. Pabaiga: 2005 m.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	1999 m. Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:1999 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 117 (Žin., 1999, Nr. 41-1297). 1992 m. Statybos techninis reglamentas RSN 143-92 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“, patvirtintas Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos 1992 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. 97 (Žin., 1994, Nr. 22-367; 1995,

		Nr. 95-2143).
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – mažinti pastatuose suvartojamos energijos sąnaudas.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Gyvenamieji pastatai, viešosios paskirties pastatai.
	Tikslinė grupė	Pastatų gyventojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Reglamentas nustatė šiluminius techninius reikalavimus gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų atitvaroms projektuoti. Reglamentas buvo taikomas projektuojant naujus ir rekonstruojamus pastatus.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nenustatytas
	Įgyvendinanti institucija	Nėra
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	<p>Sutaupymai skaičiuojami remiantis Europos Komisijos parengta rekomenduojama metodika "Recommendations on Measurement and Verification Methods in the Framework of the Directive 2006/32/EC on Energy End-Use Efficiency and Energy Services". Energijos sutaupymas apskaičiuojamas pagal formulę:</p> $UFES = \frac{SHD_{incode}}{\eta_{incode}} - \frac{SHD_{newcode}}{\eta_{newcode}} \text{ [kWh/ m}^2\text{/year]},$ <p>kur:</p> <p>SHD_{incode} – lyginamasis energijos poreikis pastatams taikant RSN 143-92 nustatytus norminius reikalavimus pastato atitvaroms.</p> <p>$SHD_{newcode}$ – lyginamasis energijos poreikis pastatams taikant STR 2.05.01:1999 nustatytus norminius reikalavimus pastato atitvaroms.</p> <p>$\eta_{incode}, \eta_{newcode}$ – šildymo sistemos energetinis efektyvumas.</p> <p>Skaičiavimai atlikti naudojant Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintą programą „NRG-sert“, kuri sudaryta pagal STR 2.01.09:2005 „Pastatų energetinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ metodiką ir skirta nustatyti pastatų energetinio naudingumo klasę. Plačiau: http://www.spsc.lt/nrg/cms/index.php</p> <p>Taikant 1992 m. statybos techninio reglamento RSN 143-92 ir 1999 m. statybos techninio reglamento STR 2.05.01:1999 nustatytus norminius reikalavimus gyvenamųjų ir viešosios paskirties pastatų aitvarų šilumos perdavimo koeficientams, į programą suvedus pasirinktų tipinių pastatų atitvarų plotus, matmenis, savybes ir orientaciją pasaulio šalių atžvilgiu, įvertinus tipines šildymo, vėdinimo sistemas ir šilumos šaltinius, bei jų reguliavimo lygį, apskaičiuotos tipinių pastatų lyginamosios energijos sąnaudos kWh/m².</p> <p>Vidutinės daugiabučio gyvenamojo namo norminės energijos sąnaudos pagal RSN 143-92 nustatytas normines atitvarų šilumos perdavimo vertes, įvertinus šildymo</p>

	<p>sistemos efektyvumą, lygios 218,27 kWh/m²_{šild.ploto}. Pagal STR 2.05.01:1999 nustatytas normines atitvarų šilumos perdavimo vertes, norminės energijos sąnaudos, įvertinus šildymo sistemos efektyvumą, lygios 194,69 kWh/m²_{šild.ploto}. Skaičiuojant gyvenamųjų namų vidutines energijos sąnaudas priimamos sąlygos, kad vidutinė vidaus oro temperatūra - 20 °C, lauko oro temperatūra - 0°C.</p> <p>Vidutinės viešosios paskirties pastato norminės energijos sąnaudos pagal RSN 143-92 nustatytas normines atitvarų šilumos perdavimo vertes, įvertinus šildymo sistemos efektyvumą, lygios 221,38 kWh/m²_{šild.ploto}. Pagal 2.05.01:1999 nustatytas normines atitvarų šilumos perdavimo vertes vešiesiems pastatams, norminės energijos sąnaudos, įvertinus šildymo sistemos efektyvumą, lygios 197,25 kWh/m²_{šild.ploto}.</p> <p>Šildymo sistemos efektyvumo koeficientas pastatuose statytuose iki 1999 m. pagal RSN 143-92 priimtas $\eta=0,90$, pastatuose, kuriems buvo taikytas STR2.05.01:1999, priimtas $\eta=0,93$.</p> <p>Gauti skirtumai padauginami iš gyvenamųjų namų ir atitinkamai viešųjų pastatų pastatytų nuo 2000 iki 2005 m. šildomo ploto. Bendras gyvenamųjų pastatų pastatytų 2000 – 2005 m. šildomas plotas - 2874,69 tūkst. m² (bendras plotas 3194,10 tūkst. m²), viešosios paskirties pastatų šildomas plotas – 7586,42 tūkst. m² (bendras plotas 8925,20 tūkst. m²).</p> <p>Lyginamų statybos techninių reglamentų šilumos perdavimo koeficientų vertės ir šiluminės energijos suvartojimo normos nurodytos veiksmų plano priede Nr. 1.</p>
Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	250 GWh
Prielaidos	Efektyvesnės pastato atitvaros mažina šilumos kiekio poreikį pastatuose ir turi tiesioginį poveikį energijos taupymui.
Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:2005 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“
Priemonės indeksas	H.4.
Kategorija	Reglamentavimas (pastatų normos)
Trukmė	Pradžia: 2005 m. Pabaiga: neribota
Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – mažinti pastatuose suvartojamos energijos sąnaudas.
Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	2005 m. Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:2005 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. D1-156 (Žin., 2005, Nr. 100-3733); 1999 m. Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:1999 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“, patvirtintas Lietuvos

		Respublikos aplinkos ministro 1999 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 117 (Žin., 1999, Nr. 41-1297).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Gyvenamieji pastatai, viešosios paskirties pastatai.
	Tikslinė grupė	Pastatų gyventojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Reglamentas nustato šiluminius techninius reikalavimus gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų atitvaroms projektuoti. Reglamentas taikomas projektuojant naujus ir rekonstruojamus pastatus.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nenustatytas
	Įgyvendinanti institucija	Nėra.
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	<p>Sutaupymai skaičiuojami remiantis Europos Komisijos parengta rekomenduojama metodika "Recommendations on Measurement and Verification Methods in the Framework of the Directive 2006/32/EC on Energy End-Use Efficiency and Energy Services". Energijos sutaupymas apskaičiuojamas pagal formulę:</p> $UFES = \frac{SHD_{incode}}{\eta_{incode}} - \frac{SHD_{newcode}}{\eta_{newcode}} \text{ [kWh/m}^2\text{/year]},$ <p>kur:</p> <p>SHD_{incode} – lyginamasis energijos poreikis pastatams suskaičiuotas taikant STR 2.05.01:1999 nustatytus norminius reikalavimus pastato atitvaroms;</p> <p>$SHD_{newcode}$ – lyginamasis energijos poreikis pastatams suskaičiuotas taikant STR 2.05.01:2005 nustatytus norminius reikalavimus pastato atitvaroms;</p> <p>$\eta_{incode}, \eta_{newcode}$ – šildymo sistemos energetinis efektyvumas.</p> <p>Skaiciavimai atlikti naudojant Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintą programą „NRG-sert“, kuri sudaryta pagal STR 2.01.09:2005 „Pastatų energetinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ metodiką ir skirta nustatyti pastatų energetinio naudingumo klasę. Plačiau: http://www.spsc.lt/nrg/cms/index.php</p> <p>Taikant 1999 m statybos techninio reglamento STR 2.05.01:1999 ir 2005 m. statybos techninio reglamento STR 2.05.01:2005 nustatytus norminius reikalavimus gyvenamųjų ir viešosios paskirties pastatų atitvarų šilumos perdavimo koeficientams, į programą suvedus pasirinktų tipinių pastatų atitvarų plotus, matmenis, savybes ir orientaciją pasaulio šalių atžvilgiu, įvertinus tipines šildymo, vėdinimo sistemas ir šilumos šaltinius, bei jų reguliavimo lygį, apskaičiuotos tipinių pastatų lyginamosios energijos sąnaudos kWh/m².</p> <p>Vidutinės daugiabučio gyvenamojo namo norminės energijos sąnaudos pagal STR 2.05.01:1999 nustatytas normines atitvarų šilumos perdavimo vertes, įvertinus šildymo sistemos efektyvumą, lygios 194,69 kWh/m²_{šild.ploto}. Pagal STR 2.05.01:2005 nustatytas normines atitvarų</p>

	<p>šilumos perdavimo vertes, norminės energijos sąnaudos, įvertinus šildymo sistemos efektyvumą, lygios 171,40 kWh/m²_{šild.ploto}. Skaičiuojant gyvenamųjų namų vidutines energijos sąnaudas priimamos sąlygos, kad vidutinė vidaus oro temperatūra - 20 °C, lauko oro temperatūra - 0°C.</p> <p>Vidutinės viešosios paskirties pastato norminės energijos sąnaudos pagal 2.05.01:1999 nustatytas normines atitvarų šilumos perdavimo vertes, įvertinus šildymo sistemos efektyvumą, lygios 197,25 kWh/m²_{šild.ploto}. Pagal STR 2.05.01:2005 nustatytas normines atitvarų šilumos perdavimo vertes vešiesiems pastatams, norminės energijos sąnaudos, įvertinus šildymo sistemos efektyvumą, lygios 178,08 kWh/m²_{šild.ploto}.</p> <p>Šildymo sistemos efektyvumo koeficientas pastatuose statytuose iki 2005 m. pagal STR 2.05.01:1999 priimtas $\eta=0,93$, pastatuose, kuriems buvo taikytas STR 2.05.01:2005, priimtas $\eta=0,98$.</p> <p>Gauti skirtumai padauginami iš gyvenamųjų namų ir atitinkamai viešųjų pastatų pastatytų nuo 2006 m. šildomo ploto. Pastatų plotas apskaičiuotas pagal Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo turto registre registruotų statinių apskaitos duomenis. Bendras gyvenamųjų pastatų pastatytų 2006–2010 m. šildomas plotas - 4731,30 tūkst. m² (bendras plotas 5257,00 tūkst. m²), viešosios paskirties pastatų šildomas plotas – 11987,64 tūkst. m² (bendras plotas 14103,10 tūkst. m²). Planuojami sutaupymai 2016 m. apskaičiuojami priimant sąlygą, kad pastatų plotas kasmet didės 10 %.</p> <p>Lyginamų statybos techninių reglamentų šilumos perdavimo koeficientų vertės ir šiluminės energijos suvartojimo normos nurodytos veiksmų plano priede Nr. 1.</p>
Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	2010 m. – 340 GWh; 2016 m. – 990 GWh
Prielaidos	Efektyvesnės pastato atitvaros mažina šilumos kiekio poreikį pastatuose ir turi tiesioginį poveikį energijos taupymui.
Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas	Statybos techninis reglamentas STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas, oro kondicionavimas“
Priemonės indeksas	H.5.
Kategorija	Reglamentavimas (pastatų normos)
Trukmė	Pradžia: 2005 m. Pabaiga: nenustatyta
Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – mažinti pastatuose suvartojamos energijos sąnaudas.
Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Statybos techninis reglamentas STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. D1-289 (Žin., 2005, nr. 75-2729).

	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Statiniuose turi būti suprojektuotos ir įrengtos tokios mikroklimato bei oro kokybės parametrus palaikančios ir reguliuojančios šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemos, kad normaliai eksploatuojant patalpas normaliomis lauko sąlygomis visose to pastato patalpų veiklos zonose, arba tik numatytose vietose, optimaliai naudojant energiją būtų galima palaikyti norminius mikroklimato bei oro kokybės parametrus.
	Tikslinė grupė	Statiniai ir jų šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemos.
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	<p>Reglamentas nustato, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemos turi turėti galimybę jas reguliuoti taip, kad patalpos oro ar jos veiklos zonos juntamosios temperatūros svyravimai neturėtų neigiamos įtakos žmogaus komfortui ar jo darbo produktyvumui; ▪ viešojo naudojimo, gamybos ir pramonės paskirties pastatuose šildymo sistemos turi būti suprojektuotos ir įrengtos taip, kad ne darbo metu galėtų veikti mažesne, nei normali tomis sąlygomis, galia. Silpnėsio šildymo režimu veikianči šildymo sistema turi palaikyti patalpoje ne žemesnę kaip 5°C oro temperatūrą (jeigu nėra technologinių reikalavimų palaikyti kitokią oro temperatūrą) ir darbo pradžia ją vėl pakelti iki projektinės. Gyvenamuosiuose pastatuose turi būti numatyta galimybė reguliuoti tiek visos šildymo sistemos, tiek atskirų šildymo prietaisų šilumos srautus. Pastatų, gaunančių šilumą iš šilumos tiekimo tinklų, šilumos punktuose turi būti įrengti suvartojamos šilumos kiekio apskaitos prietaisai, tinkantys komerciniam atsiskaitymui; ▪ daugiabučių gyvenamųjų pastatų šildymo sistemos projektuojamos taip, kad galima būtų įvertinti šilumos suvartojimą kiekviename bute, nepatenkant į jį; ▪ kiekvieno šildymo prietaiso arba prietaisų grupių šilumos atidavimas turi būti reguliuojamas pagal kintamus šilumos išskyrimus šildomoje patalpoje arba patalpos naudotojų poreikius; ▪ šildymo ir šilumos tiekimo vamzdynų šilumos izoliacija turi atitikti nustatytus reikalavimus; ▪ vėdinimo, oro kondicionavimo ir šildymo oru būdas, taip pat sistemų konstrukcijos turi būti parinktos pagal pastato paskirtį ir jo naudojimo ypatumus taip, kad garantuotų norminį patalpų mikroklimatą ir oro švarumą normaliomis jų naudojimo ir lauko oro sąlygomis; ▪ patalpos turi būti vėdinamos ir šildomos taip, kad norminė oro kokybė būtų palaikoma taupiai naudojant energiją; ▪ šildymo vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemų automatizavimas turi užtikrinti patikimą ir energetiškai efektyvų sistemų veikimą.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nenustatytas
	Įgyvendinanti institucija	Sistemas montuojantys asmenys

	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Efektyvios pastato inžinerinės sistemos mažinę šilumos kiekio poreikį pastatuose ir leidžia sumažinti sunaudojamos energijos kiekį.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Statybos techninis reglamentas STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“
Priemonės indeksas		H.6.
	Kategorija	Reglamentavimas (pastatų normos)
	Trukmė	Pradžia: 2006m. Pabaiga: neribota Numatyti svarbūs pakeitimai: Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. D1-462 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. D1-624 "Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.09:2005 "Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas" patvirtinimo" pakeitimo“, reglamentas papildomas sąvokomis „mažai energijos vartojantys pastatai“ ir „energijos beveik nevartojantys pastatai“. Pastatai klasifikuojami į 9 energetinio naudingumo klases :A++, A+, A, B, C, D, E, F, G. A++ klasė laikoma aukščiausia.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – užtikrinti, kad statybos objektai ir jų įranga būtų suprojektuoti ir įrengti taip, kad, atsižvelgiant į vietovės klimato ir gyventojų komforto sąlygas, energijos suvartojimas būtų mažesnis; siekiama, kad nauji pastatai atitiktų minimalius energetinio naudingumo reikalavimus, kad pastatų energinį naudingumą didinantys veiksniai būtų išnaudojami optimaliai.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. D1-624 (Žin., 2005, Nr. 151-5568).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Gyvenamieji pastatai, viešosios paskirties pastatai, pramonės pastatai
	Tikslinė grupė	Gyvenamųjų pastatų gyventojai, viešosios paskirties pastatų lankytojai ir darbuotojai, pramonės pastatuose dirbantys asmenys
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
	Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksnių sąrašas ir aprašymas Projektuojant naujus ir didesnius kaip 1000 m ² naudingo ploto kapitaliai renovuojamus pastatus, jų planuojamas energinis naudingumas turi atitikti šiuos reikalavimus: • naujai pastatytų pastatų (pastato dalių) energetinio naudingumo klasė turi būti ne žemesnė kaip C. Šis reikalavimas galioja naujiems pastatams, kurių

		<p>projektavimo sąlygų sąvadas išduotas po šio reglamento įsigaliojimo; didesnių kaip 1000 kvadratinį metrų naudingo ploto kapitaliai renovuojamų pastatų (pastato dalių) energinio naudingumo klasė turi būti ne žemesnė kaip D.</p> <p>Pastatų energinio naudingumo reikalavimai privalomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naujai statomiems pastatams; kapitaliai renovuojamiems pastatams, kurių naudingas plotas didesnis kaip 1000 m²; • projektuojant naujus ir didesnius kaip 1000 m² naudingo ploto kapitaliai renovuojamus pastatus, jų planuojamas energinis naudingumas turi atitikti nustatytus energinio naudingumo reikalavimus. <p>Pastatų sertifikavimas privalomas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • statant, parduodant ar išnuomojant pastatus; • didesniems kaip 1000 m² naudingo ploto viešbučių, administracinės, prekybos, paslaugų, maitinimo, transporto, kultūros, mokslo, gydymo ir poilsio paskirties pastatams.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Informacijos apie pastato energijos suvartojimą suteikimas vartotojui suteikia galimybes nusipirkti ar išsinuomoti energijos suvartojimo prasme efektyviausius pastatus.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Šildymo sistemų su katilais efektyvumo tikrinimas
Priemonės indeksas		H.7.
	Kategorija	Reglamentavimas / Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2007 m. Pabaiga: nenustatyta Numatyti svarbūs pakeitimai, patobulinimai: numatyti pakeitimai įgyvendinant 2010/31/EB direktyvą – bus tikrinami visų tipų katilai, nepriklausomai nuo to, kokį kurą degina, taip pat pakeistas tikrinimų periodiškumas.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – nustatyti pastatuose įrengtų ne mažesnės kaip 20 kW vardinės atiduodamosios galios ir naudojančių neatsinaujinantį kietąjį arba skystąjį kurą šildymo katilų nuolatinius efektyvumo tikrinimus bei šildymo sistemų su senesniais kaip 15 metų katilais vienkartinį efektyvumo tikrinimą, siekiant, kad katilų bei šildymo sistemų efektyvumas atitiktų ekonomiškai pagrįstus reikalavimus.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Pastatuose įrengtų šildymo katilų, naudojančių neatsinaujinantį kietąjį arba skystąjį kurą, kurių vardinė atiduodamoji galia ne mažesnė kaip 20 kW, bei šildymo

		sistemų su senesniais kaip 15 metų ir ne mažesnės kaip 20 kW vardinės atiduodamosios galios šildymo katilais, naudojančiais neatsinaujinantį kietąjį arba skystąjį kurą, efektyvumo tikrinimo reglamentas (Žin., 2006, Nr. 27-902; 2008, Nr.111-4251).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Katilo efektyvumo ir atitikimo šilumos poreikiams tikrinimas
	Tikslinė grupė	Katilų savininkai ir eksploatuotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Kuro degimo efektyvumo patikrinimas, matuojant šilumos nuostolius su ištekančiomis per dūmtraukį dūmų dujomis ir anglies viendeginio bei kietųjų dalelių kiekius jose; katilo izoliacijos patikrinimas; traukos degimo kameroje arba dūmtraukyje matavimas. Pagal naudotojo deklaruojamus duomenis įvertinama, ar šildymo sistema tenkina reikiamus naudotojo poreikius šildyti patalpas, ruošti buitinį karštą vandenį ir tenkinti prijungtų šildymo sistemų naudotojų poreikius. Tikrinant šildymo sistemą turi būti: įvertinta pastato šildymui naudojamos energijos kiekis ir instaliuoto katilo ar jų sistemos galios atitiktis faktiniams energijos poreikiams; įvertintas šildymo sistemos efektyvumas, įskaitant: katilo(-ų) šiluminį naudingumo koeficientą, šildymo sistemos efektyvumą, patalpų šildymo prietaisus ir jų reguliavimą.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Katilų bei šildymo sistemų, skirtų gyvenamosioms patalpoms šildyti, atitiktis tikrinimas yra finansuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotosios institucijos nustatoma tvarka valstybės lėšomis. Katilų bei šildymo sistemų, skirtų negyvenamosios paskirties patalpoms šildyti, naudotojai už atitiktis tikrinimo paslaugas sumoka patys pagal sutartis su tikrintojais.
	Įgyvendinanti institucija	Tikrintojais gali būti juridiniai asmenys, turintys darbuotojų, kuriems mokymo įstaiga pagal Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 4-122 (Žin., 2005, Nr. 41-1321) reikalavimus išdavė kvalifikacinius pažymėjimus; Valstybinės energetikos inspekcijos atestuoti eksploatuoti šilumos įrenginius asmenys pagal Asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo taisyklės (Žin., 2010, Nr. 120-6154); turintys civilinės atsakomybės draudimo liudijimą.
	Prižiūrinti institucija	Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Įgyvendinus katilo ir šildymo sistemos efektyvumo patikrinimo ataskaitoje pateiktas rekomendacijas numatomi energijos sutaupymai.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Oro kondicionavimo sistemų efektyvumo tikrinimas
Priemonės indeksas		H.8.
	Kategorija	Reglamentavimas / Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2008 m. Pabaiga: nenustatyta Numatyti svarbūs pakeitimai, patobulinimai: numatyti pakeitimai įgyvendinant 2010/31/ES direktyvą.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – nustatyti pastatuose įrengtų didesnės kaip 12 kW vardinės atiduodamosios galios oro kondicionavimo sistemų nuolatinis efektyvumo tikrinimas, siekiant, kad kondicionavimo sistemos efektyvumas atitiktų ekonomiškai pagrįstus reikalavimus, o vardinė atiduodamoji galia – pastato vėsinimo poreikiu.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Pastatuose įrengtų oro kondicionavimo sistemų, kurių vardinė atiduodamoji galia didesnė kaip 12 kW, efektyvumo tikrinimo reglamentas (Žin., 2006, Nr. 27-902; 2008, Nr.111-4251).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Oro kondicionavimo sistemos efektyvumo tikrinimas ir atitikties kondicionavimo poreikiams vertinimas
	Tikslinė grupė	Oro kondicionavimo sistemų savininkai ir eksploatuotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	Atliekama oro kondicionavimo sistemų apžiūra; matuojami patalpų oro parametrai ir tiekiamo oro kiekiai; tikrinama kondicionavimo sistemos įranga, kondicionavimo sistemos valdymo ir reguliavimo įrangos bei reguliavimo parametrai.
	Budžetas ir finansavimo šaltinis	Kondicionavimo sistemų, skirtų gyvenamosioms patalpoms vėsinti, atitikties tikrinimas finansuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotosios institucijos nustatoma tvarka valstybės lėšomis. Kondicionavimo sistemų, skirtų negyvenamosios paskirties patalpoms vėsinti, naudotojai už atitikties tikrinimo paslaugas sumoka patys pagal sutartis su tikrintojais.
	Įgyvendinanti institucija	Tikrintojais gali būti juridiniai asmenys, turintys darbuotojų, kuriems mokymo įstaiga pagal Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 4-122 (Žin., 2005, Nr. 41-1321) reikalavimus išdavė kvalifikacinius pažymėjimus; Valstybinės energetikos inspekcijos atestuoti eksploatuoti šilumos įrenginius asmenys pagal Asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo taisyklės (Žin., 2010, Nr. 120-6154) turintys civilinės atsakomybės draudimo liudijimą.
	Prižiūrinti institucija	Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Įgyvendinus oro kondicionavimo sistemų efektyvumo patikrinimo ataskaitoje pateiktas rekomendacijas numatomi

		energijos sutaupymai.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata
Priemonės indeksas		H.9.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2004 m. Pabaiga: nenustatyta Numatyti svarbūs pakeitimai, patobulinimai: 1999 metų įstatymo redakcijoje buvo dvi nuostatos, kai atleidžiama nuo mokesčio už aplinkos teršimą arba jis yra sumažinamas – Asmenys, įgyvendinantys priemones, sumažinančias teršalų išmetimą į aplinką ne mažiau kaip 10 procentų skaičiuojant nuo nustatyto didžiausios leidžiamos taršos normatyvo atleidžiami nuo mokesčio už tuos teršalus, kurių kiekis sumažinamas 10 procentų. Atleidimas nuo priemonės įgyvendinimo pradžios galioja ne ilgiau kaip 3 metus; Mokesčiu už aplinkos teršimą neapmokestinamos transporto priemonės, kuriose įrengtos ir veikia išmetamųjų dujų neutralizavimo sistemos. Vėlesniais pakeitimais mokesčio už aplinkos teršimą lengvata buvo išplėsta ir pritaikyta automobiliams naudojančioms biodegalus; transporto priemonėms, naudojamoms žemės ūkio veiklai; fiziniams ir juridiniams asmenims, įgyvendinantiems aplinkosaugos priemones, mažinančias teršalų išmetimą į aplinką iš stacionarių taršos šaltinių ne mažiau kaip 5 procentais skaičiuojant nuo nustatyto didžiausios leistinos taršos normatyvo.
	Tikslas/trumpas aprašymas	Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo (Žin., 1999, Nr. 47-1469; 2002, Nr. 13-474) paskirtis – ekonominėmis priemonėmis skatinti teršėjus mažinti aplinkos teršimą, vykdyti atliekų prevenciją ir tvarkymą, neviršyti nustatytų teršalų išmetimo į aplinką normatyvų, taip pat iš mokesčio kaupti lėšas aplinkosaugos priemonėms įgyvendinti.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas (Žin., 1999, Nr. 47-1469; 2002, Nr. 13-474).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Išmetami į aplinką teršalai, įstatyme nurodyti gaminiai.
	Tikslinė grupė	Mokestį už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių moka aplinką teršiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka privalo turėti gamtos išteklių naudojimo arba taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą su nustatytais teršalų išmetimo į aplinką normatyvais. Mokestį už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių moka fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys aplinką iš ūkinei komercinei veiklai naudojamų mobilių taršos šaltinių. Mokestį už aplinkos teršimą gaminių ir (ar) pakuotės atliekomis moka gaminių gamintojai ir importuotojai.
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija	Priemonę pagrindžiančių	Nėra

apie priemonės įgyvendinimą	energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nenustatyta
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Mažiau teršalų į aplinką išmetančios technologijos yra pažangesnės energijos vartojimo efektyvumo požiūriu.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Su energijos suvartojimu susijusių gaminių ženklavimas
Priemonės indeksas		H.10.
	Kategorija	Reglamentavimas
	Trukmė	Pradžią: 2004 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/30/ES dėl su energija susijusių gaminių suvartojamos energijos ir kitų išteklių nurodymo ženklinant gaminį ir apie jį pateikiant standartinę informaciją (toliau – Ženklinimo direktyva) tikslas – informuoti galutinius vartotojus apie gaminių suvartojamą energiją, tuo suteikiant vartotojams galimybę pasirinkti energijos požiūriu efektyviausius prietaisus.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. 163 „Dėl reglamentų tvirtinimo“ (Žin., 2003, 48-2135; 2008, Nr.21-786); Lietuvos Respublikos energetikos ir aplinkos ministrų 2011 m. rugsėjo 2 d. įsakymas Nr. 1-212/4-624 „Dėl su energija susijusių gaminių energijos ir kitų išteklių suvartojimo ženklinimo ir standartinės informacijos apie šiuos gaminius pateikimo techninio reglamento patvirtinimo“.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Su energija susiję gaminiai, kuriuos naudojant daroma didelė tiesioginė ar netiesioginė įtaka energijos suvartojimui.
	Tikslinė grupė	Galutiniai vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
	Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas

		techniniuose vadovuose ir gamintojo lankstinukuose, neatsižvelgiant į tai, ar jie išspausdinti, ar pateikti internete, pateikiama informacija apie gaminio energijos suvartojimą arba nurodoma gaminio energijos vartojimo efektyvumo klasė.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupytas energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Gaminių etiketėse ir standartinėse gaminių vardinių parametrų lentelėse nurodytas suvartojamas energijos ir kitų svarbių išteklių kiekis leidžia vartotojui pasirinkti efektyviausius gaminius.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Ekologinis projektavimas (Ekodizainas)
Priemonės indeksas		H.11.
	Kategorija	Reglamentavimas
	Trukmė	Pradžia: 2005 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Direktyva 2009/125/EB nustato ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą. Ekologiniu projektavimu siekiama pagerinti gaminių ekologiškumą per visą jų gyvavimo ciklą (žaliavų parinkimas ir naudojimas; gamyba; pakavimas, transportavimas bei platinimas; įrengimas ir eksploatacija; naudojimas; ir gyvavimo pabaiga), ekologinius aspektus sistemingai įtraukiant pačiame ankstyviausiame gaminio projektavimo etape.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemos ir jos įgyvendinimo priemonių taikymo techninis reglamentas (Žin., 2010, Nr. 152-7750).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Su energija susiję gaminiai. Direktyva 2009/125/EB netaikoma keleivinio ar krovinio transporto priemonėms.
	Tikslinė grupė	Galutiniai vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	Visi gaminiai, kuriems taikoma direktyva 2009/125/EB, turi būti pateikiami į rinką ir (arba) pradėti naudoti tik tada, kai atitinka direktyvos 2009/125/EB reikalavimus ir yra pažymėti CE atitikties ženklu.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	Nėra.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija

Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Energijos vartojimo efektyvumo didinimas gaminio projektavimo fazėje leidžia ženkliai sumažinti jo energijos sunaudojimą naudojimo metu.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Informacinė, švietėjiška, mokomoji veikla
Priemonės indeksas		H. 12.
	Kategorija	Informavimas
	Trukmė	Pradžia: 1996 m. Pabaiga: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Informuoti, šviesti ir mokyti energijos vartotojus energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Žr. priemonių N.2., N.4., N.6.; P.4.-P.5., P.8.-P.12., P.16., P.19.; T.2-T.6.; H.7.-H.8., H.10.-H.11. aprašymus.
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Konsultacijos, leidiniai, informavimo kampanijos, mokymai, konferencijos, seminarai ir kitos priemonės informuojančios apie energijos efektyvumą
	Tikslinė grupė	Galutinės energijos vartotojai
	Regioninis taikymas	Nacionalinis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veiksmų sąrašas ir aprašymas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energetikos įmonės privalo teikti informaciją energijos vartotojams apie efektyvų energijos išteklių ir energijos vartojimą, saugų ir efektyvų energetikos objektų bei įrenginių naudojimą, statomus, rekonstruojamus energetikos objektus ir įrenginius, energijos kainas bei energijos vartotojams teikiamas paslaugas; ▪ Teikiama informacinė, metodinė, organizacinė parama bendradarbiaujantiems Lietuvos ir ES verslo subjektams bei mokslo ir konsultacinėms institucijoms, dalyvaujantiems energijos vartojimo ir energijos išteklių vartojimo efektyvumui didinti skirtose ES programose; ▪ Konsultuojami, informuojami galutiniai energijos vartotojai, organizuojami jų mokymai energijos vartojimo efektyvumo didinimo temomis; ▪ Skelbiama informacija apie vykdomas programas, teikiamos konsultacijos ir rengiami mokymai, kaip pasinaudoti programų nustatytomis priemonėmis; ▪ Organizuojamas informacinės medžiagos apie energijos išteklių ir energijos taupymą rengimas ir spausdinimas; ▪ Per televiziją ir radiją skleidžiamos energijos taupymo idėjos; ▪ Rengiamos konferencijos, seminarai, konkursai, parodos, kurie stiprina šalies specialistų ir visuomenės gebėjimą efektyviau vartoti energijos išteklius ir energiją; ▪ Rekomendacijos dėl energijos vartojimo efektyvumo

		<p>didinimo kriterijaus naudojimo, vykdant viešuosius pirkimus;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Keitimasis energijos ir energijos išteklių efektyvaus vartojimo gerosios praktikos pavyzdžiais tarp valstybės sektoriaus įstaigų; ▪ Valstybės sektoriaus energijos ir energijos išteklių efektyvaus vartojimo gerosios praktikos pavyzdžių skelbimas visuomenės informavimo priemonėse; ▪ Energijos vartojimo audito visuomeniniuose pastatuose organizavimas ir atlikimas bei audito ataskaitoje rekomenduojamų priemonių įgyvendinimas; ▪ Energijos vartojimo vadybos organizavimas ir vykdymas viešosios paskirties pastatuose ir pramonėje; ▪ Finansinių priemonių sutarčių tarp potencialių energetinių paslaugų ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo pastatuose pirkėjų ir šių paslaugų teikėjų pavyzdys. <p>Platesnė informacija pateikiama priede Nr. 2.</p>
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	n/d
	Įgyvendinanti institucija	Priemonės įgyvendina institucijos, atsakingos už priemonių N.2., N.4., N.6.; P.4.-P.5., P.8.-P.12., P.16., P.19.; T.2-T.6.; H.7.-H.8., H.10.-H.11. įgyvendinimą.
	Prižiūrinti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Nėra galimybės priemonės poveikį išmatuoti arba apskaičiuoti ir patikrinti.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d
	Prielaidos	Informacijos apie efektyvų energijos vartojimą suteikimas vartojus skatina taupyti energiją ir diegti energiją taupančias priemones.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengia su kitomis priemonėmis.

Priemonės pavadinimas		Atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programa (<i>planuojama priemonė</i>)
Priemonės indeksas		H.13.
	Kategorija	Finansinis instrumentas
	Trukmė	Pradžia: 2012 m. Pabaiga: nenustatyta Numatyti svarbūs pakeitimai, patobulinimai: nenustatyta
	Tikslas/trumpas aprašymas	Tikslas – skatinti atsinaujinančių išteklių diegimą ir panaudojimą pastatuose ir transporto priemonėse.
	Teisinis pagrindas/ platesnė informacija	Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (Žin., 2011, Nr. 62-2936).
	Galutinio energijos vartojimo/paslaugos objektas	Gyvenamieji namai, viešosios paskirties pastatai, transporto priemonės
	Tikslinė grupė	Gyvenamųjų namų gyventojai, viešosios paskirties pastatų lankytojai, transporto priemonių vairuotojai

	Regioninis taikymas	Regioninis lygmuo
Informacija apie priemonės įgyvendinimą	Priemonę pagrindžiančių energijos taupymo veikslių sąrašas ir aprašymas	<p>Atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programos lėšos naudojamos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) įrangos, didinančios atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą savo poreikiams gyvenamajame ir visuomeniniame sektoriuose, įsigijimui remti, kompensuojant fiksuotą lėšų, tenkančių vienam įrengtosios galios vienetui, sumą; 2) elektromobilių baterijų įkrovimo ir vandenilį naudojančių automobilių užpildymo punktų tinklo bei kitos reikiamos infrastruktūros sukūrimo ir plėtros projektams įgyvendinti; 3) elektromobilių, vandenilį naudojančių ir hibridinių transporto priemonių įsigijimui ir transporto priemonių pritaikymui atsinaujinančių išteklių energijai naudoti remti; 4) demonstraciniams (parodomiesiems) projektams, susijusiems su hibridinių transporto priemonių, vandenilį naudojančių transporto priemonių ar elektromobilių platesniu panaudojimu ir (ar) šių transporto priemonių eksploatavimui reikiamos infrastruktūros įdiegimu, įgyvendinti.
	Biudžetas ir finansavimo šaltinis	<p>Priemonės biudžetą sudarys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Dalis akcizo pajamų, gautų už realizuotą šilumos ir elektros energijos gamybai naudojamą skystąjį kurą (mazutą), orimulsiją, gamtines dujas, akmens anglis, koksą ir lignitą, šildymui skirtą gazolį (buitinį krosnių kurą), elektros energiją Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme nustatyta tvarka; 2) Valstybės biudžeto asignavimai; 3) Savivaldybių biudžetų asignavimai; 4) Pajamos, gautos už statistinius energijos perdavimus; 5) Europos Sąjungos paramos lėšos; 6) Mokestis už aplinkos teršimą metanu; 7) Savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų bei užsienio valstybių lėšos, skirtos atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai.
	Įgyvendinanti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
	Prižiūrinti institucija	Nenustatyta
Energijos sutaupymai	Sutaupymų stebėjimų/matavimų metodas	Sutaupymai skaičiuojami pagal Valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimo taisykles.
	Sutaupyta energijos kiekis – 2010 m., 2016 m.	n/d (programa nepradėta įgyvendinti).
	Prielaidos	Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas pastatuose ir transporto priemonėse mažina galutinės energijos suvartojimą.
	Persidengimai, dvigubos apskaitos efektas	Ši priemonė nepersidengs su kitomis priemonėmis.

2.2.7. Sutaupyta galutinės energijos kiekis apskaičiuotas „nuo bendro prie atskiro“ (top-down) metodu

2010 m. energijos vartojimo sektoriuose sutaupyta galutinės energijos kiekis „nuo atskiro prie bendro“ (top-down) metodu suskaičiuotas pagal Europos Komisijos parengtas sutaupyto kiekio skaičiavimo rekomendacijose („Recommendations on Measurement and Verification Methods in the Framework of the Directive 2006/32/EC on Energy End-Use Efficiency and Energy Services“) pateiktas formules.

Skaičiavimams naudoti Lietuvos statistikos departamento 2010 m. energetikos sektoriaus statistiniai duomenys, paskelbti leidinyje „Kuro ir energijos balansas 2010 m.“³, taip pat duomenys nurodyti Statistikos departamento energetikos sektoriaus rodiklių duomenų bazėje⁴. Įmonių, kurios dalyvauja prekyboje apyvartiniais taršos leidimais (ATL) ir nepatenka į direktyvos 2006/32/EB taikymo sritį⁵, galutinis energijos suvartojimas imtas pagal juridinio asmens, kuriam priklauso į prekybos ATL sistemą įtrauktas įrenginys, galutinį energijos suvartojimą. Apibendrinti „nuo atskiro prie bendro“ (top-down) metodu apskaičiuoti sutaupymai pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. „Nuo atskiro prie bendro“ (top-down) metodu apskaičiuoti sutaupymai

Rodiklis		Sutaupymai, ktne		
Tipas	Aprašymas	2007/ 2008	2007/ 2009	2007/ 2010
Namų ūkių sektorius				
M1	Ne elektros energijos sutaupymas namų ūkiuose. Perskaičiuota įvertinant klimatinės sąlygas	-66,6	25,8	-181,0
M2	Elektros energijos sutaupymas namų ūkiuose	-20,21	-26,57	5,95
Namų ūkio sektoriuje – viso:		-86,81	-0,77	-175,05
Paslaugų sektorius				
M3	Ne elektros energijos sutaupymas paslaugų sektoriuje. Perskaičiuota įvertinant klimatinės sąlygas	88,28	45,98	23,66
M4	Elektros energijos sutaupymas paslaugų sektoriuje	14,31	1,69	5,80
Paslaugų sektoriuje – viso:		102,59	47,67	29,46
Transporto sektorius				
M5	Energijos sutaupymas kelių transporte	72,22	352,84	290,80
M6	Energijos sutaupymas geležinkelių transporte	1,05	3,67	8,02
M7	Energijos sutaupymas vidaus vandenų transporte	0,47	-3,17	-4,26
Transporto sektoriuje – viso:		73,74	353,34	294,56
Pramonės sektorius				
M8-1	Maisto produktų, gėrimų ir tabako gamyba	12,86	12,70	2,83
M8-2	Tekstilės ir tekstilės gaminių gamyba	10,92	1,39	8,26
M8-3	Medienos ir medinių dirbinių gamyba	-5,35	8,15	5,16
M8-4	Plaušienos, popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba; leidyba ir spausdinimas	-0,48	-2,03	-5,08
M8-5	Chemikalų, chemijos produktų ir dirbtinių pluoštų gamyba	-2,75	-1,15	1,63
M8-6	Guminių ir plastikinių dirbinių gamyba	-0,28	-4,13	-2,66
M8-7	Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	-2,10	-0,89	-0,64
M8-8	Pagrindinių metalų ir metalo gaminių gamyba	2,72	-2,66	-4,66

³ http://www.stat.gov.lt/en/catalog/list/?cat_y=1&cat_id=8

⁴ <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1536>

⁵ Nustatyta pagal Nacionalinį apyvartinių taršos leidimų paskirstymo 2008–2012 m. planą (Žin., 2007, Nr. 120-4946).

M8-9	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, mašinų ir įrangos gamyba	1,28	2,45	2,68
M8-10	Elektrinės ir optinės įrangos gamyba	1,39	-0,89	-1,32
M8-11	Transporto įrangos gamyba	3,14	2,69	4,76
Pramonės sektoriuje – viso:		21,35	15,63	10,96
Bendras sutaupytas kiekis (ktne):		110,87	415,87	159,93
[GWh]		[1289]	[4836]	[1860]

2.3. Pavyzdinis viešojo sektoriaus vaidmuo (pagal direktyvos 2006/32/EB 5 straipsnio reikalavimus)

Vykdamas direktyvos 2006/32/EB 5 straipsnio nuostatas įgyvendinamos šios priemonės:

Priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas	Priemonių indeksas
1. Programos ir fondai, susiję su energijos vartojimo efektyvumo didinimu viešojo sektoriaus pastatuose	Lietuvoje įgyvendinamos programos ir fondai, susiję su energijos vartojimo efektyvumo didinimu viešojo sektoriaus pastatuose. Šios programos numatytos vykdyti 2003–2020 m. laikotarpyje ir skirtos atnaujinti mokslo, studijų institucijų, kultūros centrų, bibliotekų, muziejų, įkalinimo įstaigų ir kitų viešosios paskirties įstaigų, kurių steigėjai yra valstybė arba savivaldybės, pastatams.	P.1.-P.15.
2. Energijos vartojimo auditai viešosios paskirties pastatuose bei audito ataskaitoje rekomenduojamų priemonių įgyvendinimo organizavimas ir atlikimas	Įgyvendinant viešosios paskirties renovavimo programas rekomenduojama bei siekiant gauti paramą iš ES struktūrinės paramos strategijos 2007–2013 m. laikotarpiu pagal Sanglaudos veiksmų programos priemones „Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu lygiu“ ir „Viešosios paskirties pastatų renovavimas regioniniu lygiu“ – privaloma atlikti pastato energijos vartojimo auditą vadovaujantis Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-184 patvirtinto Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodika. Energijos vartojimo auditas įvertina energijos nuostolius pastatuose, pateikia pagrįstą energijos taupymo priemonių planą energijos nuostoliams sumažinti bei reikalingas investicijas tų priemonių įgyvendinimui.	P.16.
3. Keitimasis patirtimi efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo srityje tarp valstybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu; Viešojo sektoriaus darbuotojų konsultavimas, informavimas ir mokymas energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais	Sėkmingesniai ir spartesniai projektų įgyvendinimui, skatinant naujų projektų atsiradimą, priimtas Energetikos įstatymo 2, 4, 6, 16, 17, 21, 27, 28 straipsnių ir priedo pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 7 ¹ straipsniu įstatymas (Žin., 2008, Nr. 135-5228), kuriame numatytos tokios priemonės, kaip keitimasis patirtimi efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo srityje tarp valstybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.	H.12.
4. Reikalavimas pirkti energetiškai efektyvias prekes; Rekomendacijos dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo kriterijaus naudojimo, vykdamas viešuosius pirkimus	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintas Prekių, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, ir šių prekių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų sąrašas. Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžios valstybės institucijos ir įstaigos, atlikdamos prekių, nurodytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame sąraše, viešuosius pirkimus, šių prekių techninėse specifikacijose privalo nustatyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus. Kitoms perkančiosioms organizacijoms rekomenduojama vadovautis nustatytais reikalavimais.	P.17.
5. Nacionalinė žaliųjų pirkimų	Įgyvendinama Nacionalinė žaliųjų pirkimų įgyvendinimo	P.18.

Priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas	Priemonių indeksas
įgyvendinimo programa	programa, kurioje apibrėžiama Žaliojo pirkimo sąvoka, kai atlikdama viešuosius pirkimus, perkančioji organizacija įtraukia vieną ar kelis aplinkosaugos kriterijus į viešojo pirkimo sąlygas, pasirinkdama prekes, paslaugas ir darbus ne tik pagal jų kainą ir kokybę, bet ir daromą mažesnį poveikį aplinkai vienoje, keliose ar visose produkto būvio fazėse. Šia priemone skatinamas energetiškai efektyvesnių prekių pirkimas. Siekiant tinkamai įgyvendinti Nacionalinę žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programą, Lietuvos Respublikos aplinkos ministras 2008 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. D1-122 patvirtino Žaliųjų pirkimų mokymo programą, kurios tikslas suteikti valstybės tarnautojams, atsakingiems už viešųjų pirkimų vykdymą, žinias ir gebėjimus, reikalingus tinkamai atlikti žaliuosius pirkimus. Žaliųjų pirkimų mokymo programoje išdėstomas mokymo planas, numatomi mokymo dalykai, kurie leis susipažinti su Žaliųjų pirkimų politika, organizavimo teisiniais klausimais, produktų grupėmis, aplinkos apsaugos kriterijų sąrašu.	

2.4. Įpareigojimai energetikos kompanijoms skatinti galutinės energijos vartojimo efektyvumą (pagal direktyvos 2006/32/EB 6.1 ir 6.2.a straipsnio reikalavimus)

Įgyvendinant direktyvos 2006/32/EB 6 straipsnio 2 dalies nuostatas, 2009 m. vasario 5 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu Nr. 4-44 patvirtintas Savanoriškų susitarimų sudarymo tvarkos aprašas (Žin., 2009, Nr. 17-674; 2009, Nr. 133-5803).

Savanoriškų susitarimų sudarymo tikslas – didinti energijos vartojimo efektyvumą, mažinti neigiamą poveikį aplinkai dėl energijos vartojimo.

Savanoriškų susitarimų sudarymo tvarkos aprašas nustato savanoriškų susitarimų tarp Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir energetikos įmonių, gaminančių, perduodančių, skirstančių ar tiekiančių energijos išteklius ir (ar) energiją, išskyrus mažas energetikos įmones, sudarymo tikslus, tvarką, šalių teises ir įsipareigojimus, savanoriškų susitarimų vykdymo stebėsenos bei ataskaitų už pasiektus energijos vartojimo efektyvumo didinimo rezultatus teikimo reikalavimus.

Energetikos įmonė, pasirašiusi savanorišką susitarimą, organizuoja ir atlieka savanoriško susitarimo vykdymo stebėseną. Stebėseną atliekama vadovaujantis Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 692 (Žin., 2008, Nr. 83-3296).

Jeigu savanoriško susitarimo galiojimo laikotarpis ilgesnis nei vieneri metai, kiekvienais metais Energetikos įmonė valstybės įmonei Energetikos agentūrai pateikia stebėsenos ataskaitą už per praėjusiais metais įvykdytus įsipareigojimus, kurioje turi būti nurodyta:

- įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo būdų ir priemonių aprašymas;
- nurodytas per praėjusius kalendorinius metus planuotas sutaupyti ir faktiškai sutaupytas energijos kiekis ir (ar) planuotas ir faktiškai padidintas energijos vartojimo efektyvumas dėl įgyvendintų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, kai

įmanoma, nurodant Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisyklių prieduose pateiktų duomenų suvestinių formų pavyzdžiuose įrašytiną informaciją;

➤ veiksmų, neigiamai ar teigiamai paveikusių įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių rezultatus, aprašymas.

Energetikos agentūra ne daugiau kaip per tris mėnesius nuo stebėsenos ataskaitos iš Energetikos įmonės gavimo įvertina ataskaitoje pateiktą informaciją ir pateikia Energetikos ministerijai išvadas apie savanoriško susitarimo vykdymo rezultatus.

Energetikos įmonė, pasirašiusi savanorišką susitarimą, turi teisę:

➤ Energetikos ministerijos sutikimu, keisti Programoje nustatytus energijos vartojimo efektyvumo didinimo būdus ir priemones, jei garantuojama, kad jas įgyvendinus bus sutaupyta ne mažesnis energijos kiekis, nei buvo planuota sutaupyti, ir (ar) energijos vartojimo efektyvumas bus padidintas ne mažiau, nei buvo planuota, įgyvendinus keičiamus energijos vartojimo efektyvumo didinimo būdus ir priemones;

➤ Energetikos ministerijos sutikimu, keisti savanoriškame susitarime nustatytus tarpinius savanoriško susitarimo tikslus (jei tokie nustatyti), jei, atlikus stebėseną, nustatyta, kad dėl ne nuo Energetikos įmonės priklausančių priežasčių praėjusiais kalendoriniais metais sutaupyta mažesnis energijos kiekis ir (ar) energijos vartojimo efektyvumas padidintas mažiau, nei buvo planuota;

➤ inicijuoti savanoriško susitarimo pakeitimą ir jame nustatytus tikslus, jeigu paaiškėja, kad savanoriško susitarimo tikslai dėl ne nuo Energetikos įmonės priklausančių priežasčių yra nepasiekiami, arba prognozuojama, kad jie nebus pasiekti.

Savanoriški susitarimai ir stebėsenos ataskaitos yra vieši dokumentai⁶. Šie dokumentai skelbiami Energetikos ministerijos ir Energetikos įmonės interneto tinklalapiuose, išskyrus juose pateiktą konfidencialią arba kitą viešai neskelbtiną informaciją.

2.5. Patarimų ir informacijos vartotojams prieinamumas ir teikimas (pagal direktyvos 2006/32/EB 7.1 ir 7.2 straipsnių reikalavimus)

Detali informacija pateikiama priemonės H.12. aprašyme ir Veiksmų plano 2 priede.

⁶ http://www.enmin.lt/lt/activity/veiklos_kryptys/energijos_efektyvumas/susitarimai/index.php

3. ATSAKINGOS INSTITUCIJOS IR ORGANIZACIJOS (PAGAL DIREKTYVOS 2006/32/EB 4.4 SKYRIAUS REIKALAVIMUS)

Institucijos atsakingos už energijos vartojimo efektyvumo didinimą

Institucijos pavadinimas	Funkcijos
Energetikos ministerija	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tvirtina energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams audito atlikimo metodikas; ➤ Kartu su Susisiekimo ministerija nustato energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose, transporto objektuose ir technologiniams procesams audito atlikimo tvarką ir sąlygas; ➤ Kartu su Susisiekimo ministerija nustato energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose, transporto objektuose ir technologiniams procesams auditą atliekančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarką; ➤ Nustato savanoriškų susitarimų sudarymo tvarką ir sudaro su energetikos įmonėmis savanoriškus susitarimus; ➤ Organizuoja keitimąsi patirtimi efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo srityje tarp valstybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu. ➤ Nustato efektyvumo reikalavimus ir efektyvumo kontrolės tvarką: <ul style="list-style-type: none"> • karšto vandens katilams; • katilams ir kitiems energijos išteklius vartojantiems įrenginiams, kurių nominali šilumos galia didesnė kaip 0,4 MW; • buitiniams prietaisams, kurie vartoja energiją; • pastatuose įrengtiems šildymo katilams, kurių vardinė atiduodamoji galia yra ne mažesnė kaip 20 kW, ir šildymo sistemoms, kuriose tokie katilai įrengti, bei oro kondicionavimo sistemoms, kurių vardinė atiduodamoji galia yra didesnė už 12 kW.
Susisiekimo ministerija	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rengia energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo transporto objektuose programas ir koordinuoja jų įgyvendinimą; ➤ Teikia rekomendacijas ir įgyvendina priemones, didinančias energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumą transporto objektuose; ➤ Tvirtina energijos vartojimo transporto objektuose (išskyrus statinius) audito atlikimo metodikas; ➤ Vykdo informavimo ir švietėjišką veiklą, skatinančią transporto objektuose efektyviai naudoti energijos išteklius ir energiją.
Aplinkos ministerija	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rengia ir teikia rekomendacijas dėl energijos išteklių vartojimo; ➤ Siekia sudaryti palankias sąlygas šalies gyventojams būstui modernizuoti, mažinant energijos sąnaudas; ➤ Reglamentuoja pastatų atitvarų šilumines charakteristikas, pastatų energinio naudingumo sertifikavimą ir rengia pasiūlymus dėl paramos būstui modernizuoti, mažinant energijos sąnaudas.
Energetikos agentūra	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Įgyvendina Nacionalinę energijos vartojimo efektyvumo didinimo programą ir jos priemonių planą; ➤ Atlieka efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo propagavimo ir informacinį darbą bei vykdo įstatymų nustatytas arba Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pavestas funkcijas, susijusias su energijos vartojimo efektyvumo didinimu.
Valstybinė energetikos inspekcija	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kontroliuoja energetikos objektų ir įrenginių energijos ir energijos išteklių vartojimo efektyvumą.
Energetikos įmonės	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dalyvauja rengiant ir plėtojant efektyvaus energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo planus; ➤ Vartotojams ir savivaldybių institucijoms teikia informaciją apie

Institucijos pavadinimas	Funkcijos
	efektyvų energijos išteklių ir energijos vartojimą.
Savivaldybės	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dalyvauja rengiant švietėjiškas visuomenės informavimo priemones, padedančias efektyviai vartoti energiją ir energijos išteklius; ➤ Įgyvendina energijos vartojimo efektyvumo didinimo programas.
Mokymo įstaigos	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atsakingos už tai, kad į energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų mokymosi programas būtų įtraukti efektyvaus energijos bei energijos išteklių vartojimo klausimai.

Institucijos atsakingos už energijos vartojimo efektyvumo didinimo stebėseną

Stebėsenos procese dalyvauja programų finansinę paramą gaunantys asmenys, valstybės institucijos ar įstaigos, administruojančios valstybės institucijų įgyvendinamas programas ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerija. Stebėseną vykdoma pagal Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisyklės. Platesnė informacija pateikta Veiksmų plano 2.2.1. skyriuje.

Institucijos pavadinimas	Funkcijos
Efektyvumo priemonių vykdytojai	Įgyvendinę energijos efektyvumo priemones, tais pačiais kalendoriniais metais ir ateinančius vienerius kalendorinius metus fiksuoja objekto apsupties ir savituosius rodiklius ir sukauptus duomenis perduoda atitinkamos programos administratoriui.
Efektyvumo programų administratoriai	Vertina pavienius efektyvumo priemonių vykdytojų pateiktus rodiklius, apibendrina stebėseną, atlieka prognozavimą ir Energetikos ministerijai pateikia praėjusių kalendorinių metų programų efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos ataskaitas.
Energetikos ministerija	Atlieka praeitų kalendorinių metų rodiklių vertinimą, stebėsenos apibendrinimą ir prognozavimą valstybės mastu pagal programos administratorių pateiktas programų energijos išteklių ir energijos efektyvaus vartojimo stebėsenos ataskaitas.
Energetikos agentūra	Atlieka valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio skaičiavimus ir rengia valstybės mastu sutaupyto energijos kiekio ataskaitą.

ŠILUMOS PERDAVIMO KOEFICIENTŲ VERTĖS IR ŠILUMINĖS ENERGIJOS SUVARTOJIMO NORMOS

1992 m. Statybos techninis reglamentas RSN 143-92 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“, patvirtintas Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos 1992 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. 97 (Žin., 1994, Nr. 22-367; 1995, Nr. 95-2143)

Gyvenamųjų, visuomeninių ir pramonės pastatų sienų norminės šilumos perdavimo koeficiento k , $W/(m^2K)$, vertės

Sienos konstrukcijos tipas	k, W/(m ² K)		
	Vidaus patalpų temperatūra, °C		
	t _v ≥18	10–17	5–9
Vienasluoksnės	0,5	0,6	0,7
Palengvinto mūro	0,6	0,7	0,8
Daugiasluoksnės (svoris daugiau kaip 200 kg/m ²)	0,3	0,42	0,5
Lengvos karkasinės ir „sendvič“ tipo (svoris iki 200 kg/m ²) ir kt.	0,28	0,36	0,43

Gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų stogų norminės šilumos perdavimo koeficiento k , $W/(m^2K)$, vertės

Stogo konstrukcijos tipas	k, W/(m ² K)	
	Vidaus patalpų temperatūra, °C	
	t _v ≥18	10–17
Sutapdintas stogas su gelžbetonio plokščių pagrindu	0,25	0,31
Sutapdintas stogas iš lengvų laikančių konstrukcijų (armocemento, metalo arba kitu paklotu)	0,22	0,27
Pastogės perdenginės (pastogė nešildoma)	0,21	0,26
Šlaitinis stogas (pastogė šildoma)	0,24	0,29

Visų tipų pastatų rūšio ir pogrindžio perdenginių norminės šilumos perdavimo koeficiento k , $W/(m^2K)$, vertės

Perdenginio konstrukcijos tipas	k, W/(m ² K)	
	iki 1995-12-31	nuo 1996-01-01
Nešildomo rūšio, pogrindžio perdenginės, kai temperatūrų skirtumas tarp rūšio ir I aukšto patalpų Δt=(5÷13°C)	0,75	0,5
	0,65	0,4
Perdenginys virš pravažiavimo	0,26	0,26

Apšildomų pramonės pastatų stogų norminės šilumos perdavimo koeficiento k , $W/(m^2K)$, vertės

Stogo konstrukcijos tipas	k, W/(m ² K)	
	Vidaus patalpų temperatūra, °C	

	$t_v \geq 18$	10–17	$5 \leq t_v \leq 9$
Sutapdintas stogas su gelžbetoninių plokščių pagrindu	0,25	0,31	0,37
Sutapdintas stogas iš lengvų laikančiųjų konstrukcijų (armocemento, metalo, medžio arba kitu paklotu)	0,22	0,27	0,32
Stogai-terasos, kai papildomos apkrovos viršija 300 kg/m^2	0,50	0,60	0,65

Grindų norminės šilumos perdavimo koeficiento k , $\text{W}/(\text{m}^2\text{K})$, vertės

Perdenginio konstrukcijos tipas	k , $\text{W}/(\text{m}^2\text{K})$
Grindys ant grunto	0,3
Grindys virš grunto su oro sluoksniu, nesusiekiančiu su lauko oru	0,28

Pastatų durų, langų ir vartų norminės šilumos perdavimo koeficiento k , $\text{W}/(\text{m}^2\text{K})$, vertės

Atitvaros tipas	k , $\text{W}/(\text{m}^2\text{K})$	
	Vidaus patalpų temperatūra, $^{\circ}\text{C}$	
	$t_v \geq 18$	$t_v < 18$
Langai		
Gyvenamųjų pastatų, ligoninių, klinikų, dispanserių ir kitų gydymo įstaigų, vaikų įstaigų pastatų langai	1,90	2,80
Kitų visuomeninių pastatų, pramonės įmonių pagalbinių patalpų langai	1,9	2,95
Gamybinių pastatų langai	1,9	2,95
Durys		
Išorinės pastatų durys	2,0	3,30
Vidinės pastatų durys, kai temperatūros tarp patalpų skirtumas $\Delta t \geq 10^{\circ}\text{C}$	2,0	3,30
Vartai	2,0	3,30

Gyvenamųjų pastatų šildomų patalpų bendro ploto vieneto šiluminės energijos suvartojimo per šildymo sezoną normos (kWh/m^2)

Panašaus šiluminio režimo pastatų grupė	Bendras šildomas plotas, m^2	Šiluminės energijos suvartojimo per šildymo sezoną norma, kWh/m^2
Vienbučiai, vienaukščiai namai	60–120	195
Vieno–dvių aukštų, įskaitant mansardas, namai	100–250	170
Vieno–trijų aukštų, įskaitant mansardas, sudėtingos formos ir išvystyto tūrio, vienbučiai namai	180–400	160
Dvių aukštų blokuoti namai	250–550	150
Daugiabučiai 3–4 aukštų namai	500–1800	135
Daugiabučiai 5 aukštų namai	1500–4000	130
Daugiabučiai 9–12 aukštų bokštiniai namai	2500–5000	125

1999 m. Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:1999 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 117 (Žin., 1999, Nr. 41-1297)

Norminės atitvarų šilumos perdavimo koeficiento U , $W/(m^2 \times K)$, ir ilginių šiluminių tiltelių šilumos perdavimo koeficiento Y , $W/(m \times K)$, vertės

Atitvaros	Gyvenamųjų namų	Viešosios paskirties pastatų	Pramonės pastatų
	U_N norminė vertė, W/m^2K		
Stogai	0,18×k	0,2×k	0,25×k
Perdangos, besiribojančios su išore	0,18×k	0,2×k	0,25×k
Perdangos ir grindys	0,26×k	0,3×k	0,4×k
Sienos	0,26×k	0,3×k	0,4×k
Langai ir durys	1,9×k	1,9×k	1,9×k
Ilginiai šiluminiai tilteliai	$Y_N \leq 0,18 \times k$	$Y_N \leq 0,2 \times k$	$Y_N \leq 0,25 \times k$

2005 m. Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:2005 „Pastatų atitvarų šiluminė technika“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. D1-156 (Žin., 2005, Nr. 100-3733)

Pastatų atitvarų norminės šilumos perdavimo koeficiento U_N , $W/(m^2K)$, ir ilginių šiluminių tiltelių šilumos perdavimo koeficiento Y_N , $W/(m \times K)$, vertės

Atitvaros rūšis	Gyvenamieji pastatai	Negyvenamieji pastatai	
		viešosios paskirties	pramonės
Stogai	$U_N=0,16 \times k^*$	$U_N=0,20 \times k$	$U_N=0,25 \times k$
Perdangos, kurios ribojasi su išore			
Šildomų patalpų atitvaros, kurios ribojasi su gruntu	$U_N=0,25 \times k$	$U_N=0,30 \times k$	$U_N=0,40 \times k$
Perdangos virš nešildomų rūšių ir pogrindžių			
Sienos	$U_N=0,20 \times k$	$U_N=0,25 \times k$	$U_N=0,30 \times k$
Langai ir kitos skaidrios atitvaros	$U_N=1,6 \times k$	$U_N=1,6 \times k$	$U_N=1,9 \times k$
Durys, vartai	$U_N=1,6 \times k$	$U_N=1,6 \times k$	$U_N=1,9 \times k$
Ilginiai šiluminiai tilteliai	$Y_N=0,18 \times k$	$Y_N=0,20 \times k$	$Y_N=0,25 \times k$

* $k=20/(q_i-q_e)$ – temperatūros pataisa, q_i – patalpų vidaus oro temperatūra, °C; q_e – šildymo sezono vidutinė išorės oro temperatūra arba gretimoms patalpoms projektinė vidaus oro temperatūra, °C. Kai patalpos vidaus oro projektinė temperatūra $q_i = 20^\circ C$, o išorės – $q_e = 0^\circ C$, tada $k = 1$.

INFORMACINĖ, ŠVIETĖJIŠKA, MOKOMOJI VEIKLA

1. Reikalavimas energetikos įmonėms teikti informaciją energijos vartotojams ir savivaldybių institucijoms apie efektyvų energijos išteklių ir energijos vartojimą, saugų ir efektyvų energetikos objektų bei įrenginių naudojimą, statomus, rekonstruojamus energetikos objektus ir įrenginius, energijos kainas bei energijos vartotojams teikiamas paslaugas.

Energetikos įstatymo 2, 4, 6, 16, 17, 21, 27, 28 straipsnių ir priedo pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 7¹ straipsniu įstatyme (Žin., 2008, Nr. 135-5228) nustatyta, kad Lietuvos Respublikos ūkio ministerija organizuoja keitimąsi patirtimi efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo srityje tarp valstybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.

Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme (Žin., 2002, Nr. 56-2224, 2010, Nr. 67-3337) numatytos šios atsakingos institucijos ir priemonės susijusios su informacijos ir konsultacijų galutiniams vartotojams teikimu ir užtikrinimu:

6 straipsnis. Energetikos ministerijos kompetencija

12) nustato informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims tvarką, kiekį bei sąlygas;

<...>

21) organizuoja keitimąsi patirtimi efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo srityje tarp valstybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu;

8 straipsnis. Savivaldybių kompetencija

Savivaldybė savo teritorijoje:

6) dalyvauja rengiant švietėjiškas visuomenės informavimo priemones, padedančias efektyviai vartoti energiją ir energijos išteklius.

10 straipsnis. Energetikos agentūra

2. Energetikos agentūra Energetikos ministerijos pavedimu atlieka šias pagrindines funkcijas:

4) atlieka efektyvaus energijos išteklių, energijos vartojimo, atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimo propagavimo ir informacinį darbą;

19 straipsnis. Informavimas

4. Energetikos įmonės savo veikimo teritorijoje Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir mastu pagal kompetenciją energijos vartotojams ir savivaldybių institucijoms teikia informaciją apie efektyvų energijos išteklių ir energijos vartojimą, saugų ir efektyvų energetikos objektų bei įrenginių naudojimą, statomus, rekonstruojamus energetikos objektus ir įrenginius, energijos kainas bei energijos vartotojams teikiamas paslaugas.

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 2, 4, 6, 16, 17, 21, 27, 28 straipsnių ir priedo pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 7¹ straipsniu įstatymas

4 straipsnis. Įstatymo papildymas 7¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 7¹ straipsniu:

„7¹ straipsnis. Susisiekimo ministerijos kompetencija

Susisiekimo ministerija:

2) teikia rekomendacijas ir įgyvendina priemones, didinančias energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumą transporto objektuose;

<...>

5) vykdo informavimo ir švietėjišką veiklą, skatinančią transporto objektuose efektyviai naudoti energijos išteklius ir energiją.

Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims taisyklėse (Žin, 2010, Nr. 59-2923, 2011, Nr. 22-1070) užtikrinama valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims (galutiniai energijos vartotojai, savivaldybės, Europos sąjungos institucijos ir įstaigos) teisė gauti iš energetikos įmonių ir energetikos veikla užsiimančių fizinių asmenų su energetikos veikla susijusią informaciją ir yra nustatyta šios informacijos teikimo tvarka. taisyklės nustato su energetikos veikla susijusios informacijos teikimo tvarką, kiekį bei sąlygas, klausėjų, teikėjų ir trečiųjų šalių santykius. taisyklės taikomos energetikos įmonėms, energetikos veikla užsiimantiems fiziniams asmenims, valstybės institucijoms ir įstaigoms bei atitinkamoms trečiosioms šalims.

Šilumos, elektros ir dujų įmonės savo veikimo teritorijoje pagal kompetenciją galutiniams energijos vartotojams teikia informaciją apie:

- galutiniams energijos vartotojams tiekiamą energiją ir teikiamas paslaugas;
- energijos tiekimo sutarčių sudarymo principus ir galutinių energijos vartotojų

teises;

- energijos kainas ir tarifus;
- saugų ir efektyvų energetikos objektų bei įrenginių naudojimą;
- statomus, rekonstruojamus energetikos objektus ir įrenginius;
- efektyvų energijos išteklių ir energijos vartojimą.

Šilumos, elektros ir dujų įmonės viešai paskelbia telefonų numerius ir elektroninio pašto adresus, kuriais galutiniai energijos vartotojai gali kreiptis dėl pirmiau nurodytos informacijos.

Šilumos, elektros ir dujų tiekimo įmonės, turinčios valstybės institucijų išduotas licencijas vykdyti atitinkamą veiklą, galutiniam energijos vartotojui ir, jeigu energija teikiama daugiabučiam namui, daugiabučio namo savininkų bendrijai arba jį administruojančiai institucijai aiškia ir suprantama forma kartu su sąskaita, jeigu sutartyje nėra nustatyta kitokios atsiskaitymo (apmokėjimo) tvarkos, arba atskirai raštu ar elektroniniu paštu priklausomai nuo to, kokia forma vartotojas gauna atsiskaitymo dokumentus, arba internetinėse savitarnos svetainėse mažiausia vieną kartą per metus pateikia:

- galutinio energijos vartotojo suvartotos energijos palyginimą su tos pačios vartotojų grupės mažiausiu ir vidutiniu galutinio energijos vartotojo energijos suvartojimu. Teikiamo mažiausio ir vidutinio galutinio energijos vartotojo energijos suvartojimas esant galimybei perskaičiuojamas, įvertinant energijos vartojimui įtaką darančius veiksnius, nepriklausančius nuo galutinio energijos vartotojo elgsenos ir veiksmų, pavyzdžiui, klimatinės sąlygas, pastatų naudojimo valandas ir pan. Energijos tiekimo įmonė kartu su palyginimu pateikia lyginamų galutinių energijos vartotojų apibūdinimą;

- galutinio energijos vartotojo už atsiskaitomąjį laikotarpį suvartoto energijos kiekio ir jo per tą patį praėjusių metų laikotarpį suvartotų energijos kiekių palyginimą, esant galimybei nurodant parametrus, lemiančius energijos suvartojimą. Šio palyginimo teikti neprivaloma, jeigu teisės aktai nenustato sąskaitų teikimo.

Šilumos, elektros ir dujų įmonės bei mažmeninės prekybos naftos produktais įmonės galutiniams energijos vartotojams kartu su sąskaita, sutartyse, kvituose ar kitokia forma ir, esant galimybei, įmonės interneto svetainėje teikia organizacijų, institucijų, įstaigų ir įmonių kontaktinę informaciją, įskaitant tinklalapių adresus, kuriuose galima rasti informacijos apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, galutinių energijos vartotojų suvartojamos energijos palyginimą ir (arba) energiją naudojančios įrangos technines specifikacijas ir pan.

Informaciją galutiniams energijos vartotojams rekomenduojama teikti bet kuriuo iš šių būdų:

- rengti, leisti ir platinti brošiūras, lankstinukus, skrajutes, plakatus ir kitus informacinius leidinius;
- surengti konferencijų, seminarų, paskaitų, susitikimų;
- rengti radijo ir televizijos laidas, diskusijas ir (arba) dalyvaujant jose;
- rengti ir teikti straipsnius žiniasklaidos priemonėms;
- naudoti elektronines informavimo bei kitas priemones.

Galutiniams energijos vartotojams teikiamos informacijos kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos.

2. Teikti informacinę, metodinę, organizacinę paramą bendradarbiaujantiems Lietuvos ir ES verslo subjektams bei mokslo ir konsultacinėms institucijoms, dalyvaujantiems energijos vartojimo ir energijos išteklių vartojimo efektyvumui didinti skirtose ES programose.

Vykdoma pagal bendradarbiaujančių ar siekiančių bendradarbiauti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos verslo, mokslo, konsultacinių subjektų poreikį nurodytose Europos Sąjungos programose.

3. Skelbti informaciją apie vykdomas programas, teikti konsultacijas ir rengti mokymus, kaip pasinaudoti programų nustatytais priemonėmis.

Informaciją apie šalyje vykdomas su energijos vartojimo efektyvumu susijusias programas, kuriomis siekiama nacionalinio orientacinio energijos sutaupymo tikslo, ir konsultacijas kaip pasinaudoti programų nustatytais priemonėmis teikia už tų programų įgyvendinimą atsakingos institucijos:

Apie Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategijos 2007–2013 metų laikotarpiu pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ 4 priemonių grupės „Energijos gamybos ir vartojimo efektyvumo bei atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo didinimas“ priemones:

- „Energijos gamybos efektyvumo didinimas“,
- „Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu lygiu“,
- „Viešosios paskirties pastatų renovavimas regioniniu lygiu“ ir
- „Viešosios paskirties pastatų renovavimo projektai, atitinkantys BPD 1.2 priemonės naudos ir kokybės vertinimo kriterijus“,

teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.ukmin.lt> Lietuvos Respublikos ūkio ministerija. Susijusi informacija taip pat teikiama svetainėje <http://www.esparama.lt>

Apie Nacionalinės energetikos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2007 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. X-1046 (Žin., 2007, Nr. 11-430), įgyvendinimo programą

teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.enmin.lt> Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

Apie Nacionalinę energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2006–2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 11 d. nutarimu Nr. 443 (Žin., 2006, Nr. 54-1956), ir jos įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.enmin.lt> Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

Apie Lietuvos būsto strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60 (Žin., 2004, Nr. 13-387), ir Lietuvos būsto strategijos įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 1145 (Žin., 2004, Nr. 137-4996), įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.am.lt> Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija.

Apie Daugiabučių namų modernizavimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213 (Žin., 2004, Nr. 143-5232; 2005, Nr. 78-2839; 2008, Nr. 36-1282), ir jos įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėse viešoji įstaiga Būsto ir urbanistinės plėtros agentūra – <http://www.bkagentura.lt> ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija – <http://www.am.lt>.

Apie Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir aprūpinimo mokymo priemonėmis 2006–2008 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. 1230 (Žin., 2005, Nr. 137-4919), ir jos įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.smm.lt> Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

Apie Mokyklų tobulinimo programą (C komponentas) ir jos įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėse viešoji įstaiga Centrinės projektų valdymo agentūra – <http://www.cpva.lt> ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija – <http://www.mtp.smm.lt>.

Apie Valstybės organizacijų pastatų energijos taupymo programą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.cpva.lt> viešoji įstaiga Centrinės projektų valdymo agentūra.

Apie MATRA, ES direktyvų įgyvendinimo programą, teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.cpva.lt> viešoji įstaiga Centrinės projektų valdymo agentūra.

Apie 2003–2006 metų mokslo ir studijų įstaigų renovavimo, rekonstravimo programą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.cpva.lt> viešoji įstaiga Centrinės projektų valdymo agentūra.

Apie Aukštųjų mokyklų studentų bendrabučių atnaujinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugsėjo 1 d. nutarimu Nr. 843 (Žin., 2006, Nr. 94-3699), ir jos įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.smm.lt> Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

Apie Įkalinimo įstaigų renovavimo ir įkalinimo sąlygų humanizavimo 2004–2009 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 24 d. nutarimu Nr. 619 (Žin., 2004, Nr. 85-3081), ir jos įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje <http://www.kalejimudepartamentas.lt> Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos.

Apie Kultūros centrų modernizavimo 2007–2020 metų programą, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 4 d. nutarimu Nr. 785 (Žin., 2006, Nr. 88-3470), ir jos įgyvendinimą teikia ir skelbia savo interneto svetainėje Lietuvos Respublikos kultūros ministerija – <http://www.muza.lt>.

4. Konsultuoti, informuoti galutinius energijos vartotojus, organizuoti jų mokymus energijos vartojimo efektyvumo didinimo temomis ir organizuoti informacinės medžiagos apie energijos išteklių ir energijos taupymą rengimą ir spausdinimą; per televiziją ir radiją skleisti energijos taupymo idėjas; rengti konferencijas, seminarus, konkursus, parodas, kurie stiprina šalies specialistų ir visuomenės gebėjimą efektyviau vartoti energijos išteklius ir energiją; rengti ir skleisti informaciją apie energijos vartojimo efektyvumą didinančių projektų finansavimo galimybes.

Įgyvendinant Nacionalinę energijos vartojimo efektyvumo didinimo programą, vykdoma informavimo, švietimo ir konsultavimo veikla, kurios metu parengta ir išleista daugiau kaip 50 įvairių leidinių energijos išteklių ir energijos efektyvaus naudojimo bei vietinių, atsinaujinančiųjų ir atliekinių energijos išteklių platesnio naudojimo klausimais, surengta daugiau kaip 40 seminarų, konferencijų, konkursų, rengiamos arba dalyvaujama televizijos ir radijo laidose, rengiama informacija spaudai.

Taip pat sukurtos integruotos į įvairių mokomųjų dalykų programas moksleivių mokymo programos „Energijos išteklių ir energijos taupymas, šiltas ir ekologiškas būstas“ projektas bei metodinė medžiaga ir rekomendacijos minėtai programai įgyvendinti. Programa įteikta Švietimo ir mokslo ministerijai įteisinimui nustatyta tvarka.

Parengtos rekomendacijos savivaldybėms, kaip šviesti, informuoti ir agituoti visuomenę, kad būtų efektyviai vartojami energijos ištekliai ir energija. Taip pat parengtos rekomendacijos energetikos įmonėms, kaip pagal kompetenciją teikti informaciją energijos vartotojams apie energetikos veiklą, taip pat efektyvų bei saugų energijos išteklių ir energijos naudojimą energetikos objektuose ir įrenginiuose.

Viešosios įstaigos Būsto ir urbanistinės plėtros agentūros darbuotojai parengė mokymų programas „Energetinės vadybos įdiegimas daugiabučiuose pastatuose“ ir „Daugiabučių pastatų energinio sertifikavimo įgyvendinimas“, pagal kurias buvo apmokyti gyvenamųjų namų savininkai; daugiabučių namų bendrijos; fiziniai asmenys, įgalioti valdyti ir prižiūrėti daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektus pagal jungtinės veiklos sutartį; įmonės, įgaliotos administruoti daugiabučių namų bendrąją nuosavybę.

2006–2007 m. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos užsakymu Lietuvos Respublikos daugiabučių namų savininkų bendrijų federacija surengė daugiabučių namų savininkų bendrijų valdymo ir veiklos administravimo darbuotojų mokymus. Apmokyti 886 daugiabučių namų savininkų bendrijų valdymo ir veiklos administravimo darbuotojai ir suinteresuoti asmenys.

5. Rekomendacijos dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo kriterijaus naudojimo, vykdant viešuosius pirkimus.

Įgyvendinant direktyvos 2006/32/EB 5 straipsnį, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Prekių, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, ir šių prekių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų sąrašo patvirtinimo“. Šiame nutarime Viešųjų pirkimų tarnybai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavesta papildyti Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo rekomendacijas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2006 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 1S-53 (Žin., 2006, Nr. 113-4329), vienu iš viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo kriterijumi nustatant energijos vartojimo efektyvumą, ir minėtų rekomendacijų pakeitimus suderinti su Lietuvos Respublikos ūkio ministerija.

6. Keitimasis energijos ir energijos išteklių efektyvaus vartojimo gerosios praktikos pavyzdžiais tarp valstybės sektoriaus įstaigų ir valstybės sektoriaus energijos ir energijos išteklių efektyvaus vartojimo gerosios praktikos pavyzdžių skelbimas visuomenės informavimo priemonėse.

Energetikos įstatymo 2, 4, 6, 16, 17, 21, 27, 28 straipsnių ir priedo pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 7¹ straipsniu įstatyme nustatyta, kad Lietuvos Respublikos ūkio ministerija organizuoja keitimąsi patirtimi efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo srityje tarp valstybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.

7. Energijos vartojimo audito visuomeniniuose pastatuose organizavimas ir atlikimas bei audito ataskaitoje rekomenduojamų priemonių įgyvendinimas.

Įgyvendinant direktyvos 2006/32/EB 12 straipsnį, Lietuvos Respublikos ūkio ministras 2008 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-184 patvirtino Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodiką (Žin., 2008, Nr. 55-2097). Ši metodika nustato energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose etapus ir audito ataskaitos parengimą. Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito tikslas – įvertinti esamą pastato atitvarų ir statinio inžinerinių sistemų būklę, nustatyti veiksnius, lemiančius energijos, energijos išteklių ir šalto vandens sąnaudas, parinkti ir rekomenduoti tinkamas priemones, kurių įgyvendinimas leis sumažinti ne tik pastato energijos, energijos išteklių ir šalto vandens sąnaudas, bet ir pagerinti komfortines sąlygas, padidinti pastato arba pastato dalių gyvavimo trukmę.

Įgyvendinant įvairias programas, skirtas didinti energijos vartojimo efektyvumą, yra atliekami energijos vartojimo auditai. Kaip pavyzdžius galima paminėti Daugiabučių namų modernizavimo programą, kurią įgyvendinant buvo atlikta apie 720 auditų, įgyvendinant 2003–2006 metų mokslo ir studijų įstaigų renovavimo, rekonstravimo programą, atlikta per 120 auditų.

Numatyta, kad pareiškėjai, nurodyti Valstybės projektų, siūlomų finansuoti iš Europos Sąjungos fondų lėšų pagal priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu lygiu“, sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. 4-328 (Žin., 2008, Nr. 89-3572), ir gausiantys lėšų iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategijos 2007–2013 metų laikotarpiu pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu lygiu“, turės atlikti per 280 auditų, o pagal priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimo projektai, atitinkantys BPD 1.2 priemonės naudos ir kokybės vertinimo kriterijus“, jau atlikta per 20 auditų.

Taip pat auditai bus atliekami siekiant gauti lėšų pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimas regioniniu lygiu“.

Atlikti energijos vartojimo auditus reikalaujama, norint gauti finansinę paramą iš energijos vartojimo efektyvumo didinimo programų.

8. Finansinių priemonių sutarčių tarp potencialių energetinių paslaugų ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo viešajame ir privačiame sektoriuje pirkėjų ir šių paslaugų teikėjų pavyzdžiai.

Igyvendinant direktyvos 2006/32/EB 9 straipsnio 2 dalį ir siekiant paskatinti energijos vartotojus sudaryti sutartis su energetinių paslaugų teikėjais dėl energijos vartojimo efektyvumo, Lietuvos Respublikos ūkio ministras 2008 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 4-511 (Žin., 2008, Nr. 130-5000) patvirtino sutarties dėl energijos vartojimo efektyvumo pastatuose pavyzdinę formą. Patvirtinta sutarties forma galės būti naudojama sudarant sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo tarp pastatų savininkų (arba jų interesus atstovaujančių įgaliotųjų atstovų) ir energetines paslaugas teikiančių juridinių asmenų.

Sutartimi energetines paslaugas teiksiantys juridiniai asmenys garantuos, kad dėl jų įgyvendintų sutartyje numatytų energijos taupymo priemonių pastatuose bus sutaupomas sutartas energijos išteklių ir (arba) energijos kiekis. Paslaugas gausinantys asmenys mokės jų teikėjui už suteiktas energijos taupymo paslaugas, o mokėjimo dydis bus lygus per sutartą praėjusį laikotarpį sutaupyto energijos išteklių ir (arba) energijos kiekio kainai. Jei sutaupytas energijos išteklių ir (arba) energijos kiekis bus mažesnis nei sutarta, paslaugas gaunančių asmenų mokamas mokestis už paslaugas bus sumažinamas dydžiu, lygiu paslaugas gausiančių asmenų turėtų išlaidų ir pajamų dėl sutaupyto energijos išteklių ir (arba) energijos kiekio skirtumui. Jei sutaupytas energijos išteklių ir (arba) energijos kiekis bus didesnis nei sutarta, atsiradusios lėšos atiteks paslaugas teikiantiems asmenims.